

Energistyrelsen

Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V
Att.: beredskab@ens.dk

Biogas Danmark

Axeltorv 3
1609 København V

23. januar 2025

Høring over udkast til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren

Energistyrelsen har udsendt ovennævnte udkast til bekendtgørelse i høring, j. nr. 2024-6493.

Generelle bemærkninger

Biogas Danmark skal understrege, at kriterierne for hvornår virksomheder i gassektoren er omfattet går langt videre end hvad der rent faktisk er forsyningskritisk i lyset af de store gaslagre, som gør, at dette område adskiller sig markant fra elsektoren.

Biogas Danmark kan tilslutte sig den af Energistyrelsen vurderede kritiske produktionsstørrelse på 26 mio. Nm³ gas pr. år. Derimod ligger tærskelværdien for omsætning og balance alt for lavt. Denne varierer endvidere betydeligt fra år for år grundet de svingende gaspriser samt markedsprognoserne for oprindelsesgarantier.

Tærskelværdien på 10 mio. € eller ca. 75 mio. kr. i omsætning vil i gennemsnit omfatte anlæg og virksomheder ned til en årlig produktion på 10 mio. Nm³ biometan. Og med de høje gaspriser i 2022 vil det omfatte anlæg helt ned til 5 mio. Nm³. Dette vil pålægge disse meget små virksomheder og myndigheder uforholdsmæssigt store administrative omkostninger i forhold til betydningen for forsynings sikkerheden på gasområdet.

Derfor skal Biogas Danmark opfordre til, at det tydeliggøres, at biogasanlæg, der producerer under 26 mio. Nm³ biometan er i niveau 1, hvor der ikke er de samme krav til risikoanalyser, beredskabsplaner fysisk adgangskontrol. Fokus på cypersikkerhed er derimod i alle virksomheders egeninteresse.

Såfremt dette ikke er tilfældet, skal Biogas Danmark påpege det er vigtigt, at opgørelsen i forhold til omsætning sker som gennemsnit over en årrække, for eksempel et treårigt gennemsnit. Alternativet vil være, at en række anlæg risikerer at hoppe ind og ud som følge af de svingende markedspriser for gas og oprindelsesgarantier. Det samme gælder i forhold til balancen, hvor mange anlæg ligger over grænsen.

Specifikke bemærkninger

Biogas Danmark finder der er behov for at præcisere definitionerne for især gas, omsætning og virksomhed.

For gas bør det defineres i energienheder, så der ikke opstår fortolkningsproblemer i forhold til om der er tale om rå biogas eller opgraderet biometan uden CO₂ indhold. Dette kunne være ved at tage udgangspunkt i den øvre brændværdi for naturgas på 12 kWh pr Nm³ dermed, hvorved de 26 Nm³ om året svarer til 312 GWh om året.

Omsætning bør defineres som gennemsnit over seneste 3 år og fastsættes i 2024 priser og tærsklen bør indeksreguleres.

Der mangler en definition af, hvad der forstås ved en virksomhed, herunder en koncern. De fleste energianlæg er enkeltstående virksomheder. De kan være selvstændige eller helt eller delvist ejet af en koncern, der kan have en ejerandel på alt fra få procent op til 100 procent ejerskab. Og nogle koncerner kan have andre aktiviteter på energiområdet udover biogasproduktionen. Vil en koncern med flere biogasanlægs medejerskab på under 50 pct. i et lille biogasanlæg udløse, at sidstnævnte er omfattet af reglerne?

Biogas Danmark skal afsluttende understrege vigtigheden af, at der er den fornødne tid til, at virksomhederne kan implementere kravene.

Med venlig hilsen

Bruno Sander Nielsen

2724 5967

bsn@biogas.dk

København, 23-01-2025

Brintbranchens høringssvar

Høring over udkast til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren (j.nr. 2024-6493)

Brintbranchen takker for muligheden for at afgive bemærkninger vedrørende modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren. Det er en nødvendig og vigtig implementering af EU-regulering, som Brintbranchen naturligvis hilser velkommen.

Generelt anser vi det som positivt, at kravene indføres trinvis ift. virksomhedsstørrelse. Men da PtX-branchen endnu ikke har haft mulighed for at samle erfaringer med at efterleve bekendtgørelsens krav, vil vi anbefale, at der indføres en klar tidslinje for revidering af implementeringen, så vores branche kan komme med feedback på, hvordan bekendtgørelsen fungerer i praksis.

Vi har også nogle konkrete kommentarer, som vi detaljerer nedenfor.

Til §4 og Bilag 1, ift. niveauinddeling

Brintbranchen bakker om, at reglerne implementeres med en fælles regulering for hele energisektoren. Det er dog naturligvis kompliceret at regulere mange energiformer og anlægstyper ens. Niveauinddeling er netop et område, hvor vi ser behov for at kigge nærmere på forskelle i energianlægstyper. Specifikt synes vi ikke, det er hensigtsmæssigt at inddele niveauer baseret på installeret kapacitet. Dette fordi de forskellige anlæg har meget forskellige driftsmønstre og driftstimer. Derfor kan en bestemt MW-kapacitet udgøre en stor andel af den samlede kapacitet for én type energi/anlæg, men en meget lille andel af en anden type, og derved også have en større eller mindre betydning for energisystemet og -sektoren som helhed.

Vi opfordrer derfor til, at niveauinddeling opgøres efter producerede energimængder (MWh eller GJ), og ikke efter installeret kapacitet.

Derudover er det os uklart, hvordan en virksomhed vil niveauinddeles, når der skal tages højde for mere end blot drift af MW. Dvs. hvordan der vil tages højde for andre aktiviteter som kontrol (dvs. centraliseret kontrolrum) eller asset management på vegne af andre aktører eller på tværs af landegrænser. Her håber vi på en løsning, der ikke pålægger uhensigtsmæssige krav (naturligvis uden at gå på kompromis med modstandsdygtigheden).

Til §38, §43 og evt. flere, ift. fysisk sikring

Der er krav om at opdage "forsøg" på adgang. Dette forekommer at være et uhensigtsmæssigt krav, i hvert fald så længe "forsøg" ikke defineres nærmere. Realistisk set kan virksomheder kun

garantere at opdage succesfulde indbrud, og naturligvis bestræbe sig på at opdage forsøg på indbrud. Vi anbefaler at kravet præciseres på linje med dette.

Til §79 Stk. 2, §105 Stk. 3 og evt. flere, om underretnings- eller anmeldelsesmetode

Det er uklart for os, i hvilket omfang der er taget højde for muligheden for, at kommunikationssystemer med myndighederne også kan være kompromitteret. F.eks.:

- §79 Stk. 2. Her skal en væsentlige hændelse underrettes via en selvbetjeningsløsning. Men det er uklart, hvordan man ville skulle underrette hændelsen, i tilfælde af at selvbetjeningsløsningen også er kompromitteret som følge af, at den øvrige sikkerhed af virksomhedens net- og IT-systemer er kompromitteret.
- §105 Stk. 3. Selvbetjeningsløsningen kunne være nede som en del af et koordineret cyberangreb. I så fald giver det ikke mening, at en anmeldelse ikke ville anses som modtaget, hvis virksomheder bruger en alternativ kommunikationskanal med Energistyrelsen.

Til §114 Stk. 3, om identificering af særlige virksomheder

Under paragraf 1b må tærskelværdien for den årlig omsætning gerne stå i DKK (det står i EUR nu).

Giver ovennævnte anledning til spørgsmål, står Brintbranchen naturligvis til rådighed for videre dialog.

Høringssvar til udkast til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren

Cerius A/S og Radius Elnet A/S (Herefter Cerius-Radius) har modtaget udkast til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren.

23. januar 2025

Hovedkontor:
Hovedgaden 36
4520 Svinninge

Indledningsvist vil vi gerne kvittere for den løbende dialog, inddragelse og samarbejde vi har haft med Energistyrelsen ift. lovforslaget og bekendtgørelserne. Vi opfordrer til, at vi denne dialog kan fortsætte i forhold til fornødne afklaringer og det kommende implementeringsarbejde, hvilket efter vores opfattelse vil være afgørende for at den nye regulering i lov og bekendtgørelse samlet set munder ud i et velfungerende beredskab for sektoren. Cerius-Radius anser den kommende regulering som nødvendig og vigtig for branchen og samfundet som helhed, hvorfor vi ønsker at bidrage konstruktivt og mest muligt til denne lovgivning.

Generelt set kan vi oplyse, at vi støtter Green Power Denmark's (GPD) høringssvar. Vi har imidlertid i nedenstående udpeget nogle af de emner vi anser for de mest væsentlige, og som skal ses som et supplement til GPD's bemærkninger.

Anvendelsesområde og definitioner

Der er anvendt en række begreber i bekendtgørelsen, som er afgørende for forståelsen af reglerne, men som med det nuværende indhold fremstår uklare. Der er derfor behov for bedre at få klarlagt disse begreber med betydning for anvendelsesområdet og bekendtgørelsens mange krav. Der anvendes begreber i bekendtgørelsen, som enten ikke er defineret eller hvor brugen af dem savner sammenhæng med øvrige krav. I det følgende kommer vi ind på nogle af de væsentligste.

Levering af en tjeneste er gennemgående for en lang række af bestemmelserne i bekendtgørelsen, og begrebet er direkte knyttet op på størstedelen af de krav der fastsættes. For at forstå omfanget af kravene, er det derfor essentielt at få fastlagt, hvordan en tjeneste skal defineres. Det burde være muligt, herunder også fordi begrebet *væsentlig tjeneste* er defineret – men dog kun i loven og ikke i bekendtgørelsen. Det er væsentligt at det kan udledes, om begrebet "tjeneste" omfatter alle virksomhedens aktiviteter, herunder alle forretningsystemer eller kun direkte aktiviteter, der anvendes til levering af forsyning, da det har stor relevans for, i hvilket omfang virksomheder omfattes af kravene i bekendtgørelsen. Vi mener, at tjeneste bør afgrænses, så det ikke omfatter alle aktiviteter i en virksomhed omfattet af loven, da det i modsat fald vil indebære at en lang række af de fastsatte krav i de enkelte bestemmelser bliver meget vidtgående og uproportionalt byrdefulde. Hvis det ikke er muligt – eller ikke er hensigtsmæssigt – at indarbejde en egentlig definition af "tjeneste", kunne man som alternativ i et høringsnotat beskrive forståelsen, og herunder med vægt på eksempler aktiviteter, der hhv. vil være og ikke vil

være omfattet af begrebet samt ved angivelse af nogle kriterier for, hvad det vil sige at levere en tjeneste. Dette vil også kunne indgå i de kommende vejledninger.

Håndtere anvendes i bekendtgørelsen primært som et begreb i relation til at klassificere anlæg og virksomheder. Begrebet er ikke defineret, men er helt væsentligt og flere steder afgørende for at forstå anvendelsesområdet, i forhold til hvilket niveau og klassificering virksomheden falder ind under. Dette skaber i forhold til mange bestemmelser en uklarhed om afgrænsningen. Begrebet har i lovforslaget erstattet begrebet "kontrollere", der var anvendt i høringsudkastet til lovforslaget. Men i bekendtgørelsesudkastets bilag 3 anvendes begrebet *kontrollere* fortsat som en delmængde af at *håndtere* ift. mængden af elektricitet, som der skal gives oplysning om. Vi kan hverken koble begreberne *kontrollere* eller *håndtere* til det at drive netvirksomhed, og indholdet af bilag 3 i bekendtgørelsen er på den baggrund uklar ift. rækkevidden i relation til elnetselskaber. For at tydeliggøre, at det også gælder netvirksomheder, bør det overvejes, om et begreb som *transportere* skal anvendes i stedet for, både i klassificeringerne, men også i bilag 3 vedr. de oplysninger som virksomheder skal give. Det bemærkes desuden, at der i bilag 3 netop anvendes begrebet *transportere*, dog kun i relation til gas og olie. Det er uklart, hvorfor der ikke også i forhold til elektricitet kan anvendes begrebet *transportere*. Forståelsen af at *håndtere en kapacitet* er desuden konkret afgørende for klassificeringen af anlæg under tærskelværdierne for de forskellige niveauer jf. bemærkningerne herom nedenfor.

Begreberne hændelse samt væsentlig hændelse efterlader også uklarhed om indholdet. Dette gælder særligt i forhold til bestemmelserne om underretningsforpligtelserne i bekendtgørelsen. Hændelse er efter sin definition knyttet op på en begivenhed der har potentiale til at forstyrre, eller forstyrrer en *væsentlig tjeneste*. Bestemmelsen om underretning i § 75 taler imidlertid om hændelser, der påvirker eller har potentiale til at påvirke (modtagerne af) virksomhedens tjenester. Bestemmelsen er dermed formuleret mere vidtgående i forhold til rækkevidden af hændelse end selve definitionen. Samtidig er bestemmelsen også mere vidtgående end den bagvedliggende bestemmelse i direktivets art. 23, stk. 1. Denne uklarhed forstærkes af indholdet af § 77, som vedrører *væsentlige hændelser* og som derfor må vedrøre endnu mere alvorlige forhold end *hændelser*. Dette er umiddelbart svært at få til at hænge sammen med at hændelser skal ses i forhold til forstyrrelser af *væsentlige tjenester* som efter sin definition i lovforslaget allerede er kvalificeret til at omhandle tjenester "der er afgørende for opretholdelsen af vitale samfundsmæssige funktioner, økonomiske aktiviteter, folkesundhed og offentlig sikkerhed eller miljøet". De uklarheder, som dette medfører i forhold til forståelsen af indhold og rækkevidde, smitter selvsagt af på de andre bestemmelser i bekendtgørelsesudkastet, hvor begrebet *hændelse* anvendes.

Vi kan forstå, at net- og informationssystemer inddeles og afgrænses på tre niveauer, hvor net- og informationssystemer er udgangspunktet, og den definition der omfatter flest systemer. Dernæst kommer *net- og informationssystemer til levering af tjenesten*, som udgør en delmængde af net- og informationssystemer. Og til sidst de *forsyningskritiske net*

og informationssystemer, som udgør en delmængde af net- og informationssystemer til levering af tjenesten. Da tjenester som anført ikke er nærmere defineret, er afgrænsningen mellem de to første niveauer ikke klar.

Bekendtgørelsens § 3, stk. 1, nr. 3, definerer et forsyningskritisk net- og informationssystem som *'et net- og informationssystem med mulighed for direkte at afbryde eller påvirke fysiske og logiske processer, som er nødvendige for forsyningen til en eller flere slutbrugere, herunder industrielle kontrolsystemer, operationelle teknologier samt net- og informationssystemer med direkte integration til disse*.

Formuleringen *'direkte integration til disse'* er uklar ift. om et system, som giver mulighed for at afbryde på enkeltkundeniveau (fx et ERP system) er omfattet. Dette vil være meget omfattende og det er vores forståelse, at det ikke er intentionen, at et sådant system skal være omfattet af bestemmelsen, og dermed anses som et forsyningskritisk net- og informationssystem. Vi beder derfor om, at det afkræftes, at det er sådan bestemmelsen skal forstås.

En lang række af bekendtgørelsens krav knytter sig til første niveau, og omfatter alle virksomhedens net- og informationssystemer. Det er vores opfattelse, at flere af bestemmelserne bør afgrænses til kun at omfatte forsyningskritiske net- og informationssystemer, da rækkevidden for flere bestemmelser ellers vil blive meget omfattende og stille uproportionale krav henset til formålet med bestemmelsen.

Dette gælder blandt andet for flere af dokumentationskravene, herunder fortegnelser, kravene til risiko og sårbarhedsvurderinger samt genopretningstest som et øvelseselement.

Vi opfordrer generelt til at alle bekendtgørelsens bestemmelser, som indeholder et af de angivne tre niveauer for net og informationssystemer gennemgås med henblik på at vurdere behovet for rækkevidden ud fra et hensyn til proportionalitet, afledte omkostninger samt indholdet af direktiverne.

Risikobaseret tilgang

Bekendtgørelsens bestemmelser fastsætter i vidt omfang meget konkrete og detaljerede krav, og afspejler i mindre grad krav, som er baseret på virksomhedens egne risikovurderinger, hvilket vi finder problematisk.

Balancen mellem fastsættelse af deskriptive krav og krav, som er baseret på, at virksomhederne selv kan foretage de relevante risikovurderinger, er beskrevet på side 8-9 i høringsnotatet til lovforslaget. Det fremgår heraf, at lovforslaget både lægger op til krav om risikovurderinger, hvor virksomhederne selv skal tage stilling til, hvad der er den rigtige løsning og *i nogen grad* deskriptive krav, der fastlægger, hvordan kravene bør gennemføres i den danske energisektor. I forhold til denne tilsigtede vægtning, som også må forstås i forhold til indholdet af bekendtgørelsen, der skal udmønte kravene i loven, er vi overraskede over, hvor få af kravene i bekendtgørelsens bestemmelser, der er fastsat ud fra en risikobaseret tilgang.

I forhold til en lang række af de formulerede krav i bekendtgørelsens bestemmelser mener vi at det er nødvendigt, at de omformuleres så det præciseres at opfyldelsen af bestemmelserne kan ske ud fra en vurdering af de konkrete og reelle risici. Hvis beredskabet skal være velfungerende og effektivt er det således helt nødvendigt, at virksomhedernes viden og ekspertise bringes i spil så indsatsen målrettes mod de forhold, der er væsentlige og har reel betydning, fremfor at der skal anvendes omkostninger på opfyldelse af en mængde krav, som reelt ikke bibringer beredskabet og modstandsdygtigheden nogen større værdi. Flere bestemmelser bør derfor præciseres således, at et specifikt krav til en given foranstaltning kan baseres på en risikobaseret tilgang eller bero på en virksomheds risikovurdering.

Dette gælder særligt i forhold til kapitel 10 om anlægs modstandsdygtighed, hvor der stilles krav til anlæg, som er ekstremt omfattende og uproportionalt ressourcekrævende særligt for anlæg der falder ind under anlægsklasse 2, herunder for så vidt angår almindelige kontorfaciliteter.

Roller og ansvar (§§ 10 og 11)

På baggrund af indholdet af høringsbrevet og høringsnotatet til lovforslaget forstår vi, at der anlægges en bred forståelse af ledelsesbegrebet, hvilket vi finder positivt, da det giver et vist råderum for den enkelte virksomhed til at fastlægge sit organisatoriske set-up, som det konkret bedst giver mening. Vi vil foreslå, at den brede forståelse af ledelse, som er anført i høringsbrevet skrives ind som en definition i bekendtgørelsen eller alternativt i høringsnotatet til bekendtgørelse.

Vi finder det samtidig nødvendigt, at ledelsesbegrebets anvendelsesområde muliggør et velfungerende organisatorisk set-up også i en koncernstruktur, hvor ansvaret for en række opgaver er lagt ud til en driftsansvarlig virksomhed i koncernen, og at det dermed også kan rumme, at ansvaret kan pålægges en ledende funktion i et sådant selskab. Vi antager, at dette er tilfældet, idet der er hjemmel til at indføre samordnet beredskab mellem flere omfattede virksomheder, men vi beder om at dette bekræftes.

I forhold til afgrænsningen af ledelse skal det desuden nævnes, at indholdet af bestemmelsen i bekendtgørelsens § 11, stk. 6, kan være en udfordring for et effektivt organisatorisk set-up. Det følger af bestemmelsen, at der ikke må være personsammenfald mellem beredskabskoordinator, cyberkoordinator og virksomhedens ledelse. Det er dog ikke klart, om forbuddet mod sammenfald gælder alle kombinationer i forhold til de tre nævnte funktioner. Vi mener at det er væsentligt, at de to koordinator-roller samtidigt kan have en ledende funktion, så de har mandat og beføjelser til deres beslutningskompetence. For os er det derfor væsentligt, at virksomhedens ledelse udgår af bestemmelsen, eller at det præciseres, at der i denne sammenhæng menes ledelse på helt overordnet niveau, enten direktion eller bestyrelse. Eventuelt kunne det fremgå, at personsammenfaldet mellem koordinatore og ledelse skal forstås i forhold til ledelsen, der skal godkende efter bestemmelsen i § 10.

Niveauinddeling af virksomheder og anlægsklassificering

Vi kan forstå, at det er hensigten, at et anlæg og/eller en virksomhed falder ind under en given tærskelværdi, såfremt de blot opfylder én af de nævnte kriterier, som er angivet for de enkelte niveauer under bilag 1 og 2. Dette mener vi bør tydeliggøres, da det som ovenfor nævnt ikke er tydeligt, at netvirksomheder omfattes af kapacitetsgrænserne grundet brugen af *håndtere* og *kontrollere* elproduktion eller elforbrug, og at anlægsklassificeringen dermed ikke kun afhænger af antallet af slutbrugere i forhold til netvirksomheder.

Det enkleste ville være, hvis netvirksomheders virksomhedsniveau og anlægsklasser alene blev bestemt ud fra antal slutbrugere. Men hvis det også skal afhænge af andre forhold, bør det som minimum være entydigt og til at forstå, ligesom de tilhørende krav for de enkelte niveauer og klasser skal være proportionale.

Vi forstår, at netvirksomheders anlæg kan blive omfattet af tærskelværdierne ud fra hvor stor en kapacitet elforbrug, som anlægget *håndterer*. Det er som anført indledningsvis ikke klart, hvad der forstås hermed. Vi kan dog se, at det følger af bilag 3 nr. 7 og herunder nr. 7. a), at der lægges vægt på, hvor stor en *mængde af elektricitet*, som virksomheden håndterer. Vi mener, at det må være denne forståelse af "kapacitet", som den reelle målte mængde elektricitet, der også skal være afgørende for anlægsklassificeringen i bilag 2, og dermed ikke installeret (potentiel) kapacitet. Dette vil for de første harmoniere bedre med de tærskelniveauer, der gælder i forhold til antal slutbrugere, og for det andet vil det være mere proportionalt med formålet, hvor der lægges vægt på hvor stor en påvirkningsgrad for forbrugerne, som anlægget reelt har. Hvis kapacitetsgrænserne i bilag 2 skal forstås som installeret kapacitet, risikerer man at anlæg som følge af uudnyttet reservekapacitet til eksempelvis redundans og luft vedligehold som konkret kan være stor) rykker op i en anlægsklasse, hvor anlægget ikke hører hjemme, hvilket vil være uproportionelt og give en vilkårlighed. Og for det tredje vil denne forståelse skabe sammenhæng mellem indholdet af bilag 3 og bilag 2, så de oplysninger, der skal indsendes efter bilag 3 rent faktisk har betydning for anlægsklassificeringen.

I øvrigt bemærkes, at det ikke er tydeligt, at en netvirksomheds anlæg kan blive omfattet af anlægsklasse 2 (udover kontorfaciliteter ud fra bekendtgørelsens § 7). Det bør derfor enten tydeliggøres, at netvirksomheder er omfattet af kapacitetsgrænsen (med den førnævnte forståelse heraf), eller også bør der også fastsættes en grænse på antal slutbrugere for klasse 2 – og gerne begge dele.

I forhold til tærskelværdierne for anlæg af væsentlig betydning for at opretholde eldistribution til slutbrugere i klasse 3, foreslår vi, at grænsen på 30.000 slutbrugere ændres til 50.000 slutbrugere. Dette vil fortsat indebære, at hovedstationer, der har væsentlig betydning for elforsyningen omfattes af krav i bekendtgørelsen, som er proportionale med anlæggenes betydning. Anlæg med betydning for færre end 50.000 slutbrugere vil primært have lokal betydning, og bør tilsvarende omfattes af mindre vidtgående og omfattende krav. Vi mener i øvrigt også, at hævelsen af grænsen til 50.000 slutbrugere hænger bedre

sammen med den fastsatte MW grænse i anlægsklasse 3 (med den forståelse af grænsen der er angivet ovenfor som leveret mængde elektricitet).

Anlægs modstandsdygtighed (§§ 36-43)

Kravene i bekendtgørelsens kapitel 10 om anlægs modstandsdygtighed er generelt meget omfattende, og vi finder det nødvendigt, at der foretages en anden afgrænsning, end den der er lagt op til i bekendtgørelsesudkastet.

Generelt bør det i forhold til hver enkelt bestemmelse overvejes, om kravene er proportionale og understøtter et omkostningseffektivt og velfungerende beredskab.

Kravene bør herunder i videst muligt omfang udformes ud fra en risikobaseret tilgang fremfor i form af deskriptive krav, jf. bemærkningerne ovenfor.

Endelig bør de stillede krav på en række punkter - særligt i forhold til klasse 2 anlæg - reduceres i omfang og rækkevidde.

Vi har følgende konkrete forslag og bemærkninger til de enkelte krav i bestemmelserne:

§ 36, stk. 4: Vi mener, at fastlæggelsen af varighed for nødstrømsforsynings skal ske med baggrund i en risikovurdering. Bestemmelsen er afgrænset til anlæg i klasse 3-5. I forhold hertil henviser vi til bemærkningerne ovenfor vedrørende grænser for klassificering af anlæg.

§ 36, stk. 5: Bestemmelsen er unødigt omfattende, og det er ikke proportionalt, at alle vores klasse 2 anlæg, herunder normale hovedstationer, som kun har lokal betydning, bliver omfattet af dette krav. Kravet bør kun gælde, hvor det er relevant, og bestemmelsen bør derfor afgrænses til, at virksomheder kun skal udbedre funktionstab og skader på anlæg, i det omfang, der ikke er mulighed for redundans eller anden back-up, som sikrer forsyningen. 'Uden unødigt ophold' bør i øvrigt udgå af bestemmelsen, da dette er mere vidtgående (kortere tid) end hvad der forstås ved 'inden for en rimelig tidsperiode', og formuleringen giver dermed ikke mening.

§ 37: Bestemmelsen er med det nuværende indhold unødigt omfattende. Bestemmelsen bør ændres så det fremgår, at konkrete foranstaltninger vedrørende adgangskontrol kan fastlægges ud fra en risikobaseret vurdering. Ift. kravet i stk. 3, om styret adgangskontrol på vores anlæg, bør dette kunne rummes af ledsaget adgang, da vi ellers skal tildele omfattende adgang, hvilket vil sænke vores sikkerhedsniveau markant, og dermed være kontraproduktivt i forhold til formålet. Bestemmelsens stk. 4, vedrørende adgange bør desuden afgrænses til anlægsklasse 3-5, og fastlægges på baggrund af en risikovurdering, da der bør gives en vis metodefrihed til hvordan adgange ud fra de konkrete forhold samlet set kan dokumenteres bedst ud fra enkelhed, effektivitet og sikkerhed.

§ 38: Bestemmelsen bør afgrænses til kun at gælde for anlægsklasser 3-5, da kravet ikke vil være proportionalt for anlæg, der klassificeres i klasse 2. I forhold til stk. 3, bør det præciseres, at perimetersikring kan udgøres af en skalsikring i forhold til bygninger. Det bør

desuden præciseres, at efterlevelsen af kravene i både stk. 5 og 6, konkret vil kunne ske på baggrund af en risikobaseret tilgang. I forhold til stk. 5 svarer det til den drøftelse, der har været på et af informationsmøderne, hvor det blev anført, at bestemmelsen særligt skulle forstås i til forhold til situationer, der indebar alvorlige risici, eksempelvis ved frit indsyn til en netvirksomheds kontrolcenter. Men da § 26 i loven er meget omfattende vil bestemmelsen i bekendtgørelsens § 38, stk. 5 læst ud fra sin ordlyd også kunne indebære et deskriptivt krav til visuel afskærmning af en lang række kontorfaciliteter, såsom mødelokaler og pc'er. Indholdet af stk. 6 forstærker den i forvejen omfattende rækkevidde af stk. 2-5. Uanset at rækkevidden af stk. 2-5 afgrænses, bør stk. 6 ændres så der bliver tale om en risikobaseret tilgang, da indholdet mere er et udtryk for "checkbox compliance", end en indsats, der er effektiv og målrettet imod et velfungerende beredskab.

§ 42: Bestemmelsen henviser til foranstaltninger efter § 38, stk. 2, nr. 3, som omhandler elektronisk overvågning til at opdage forsøg på indtrængen, hvilket ikke er meningsgivende i forhold til nedgravede rørledninger og kabler. Bestemmelsen bør derfor ændres, så kravet bliver relevant og meningsgivende.

§43: Der er tale om et unødigt omfattende krav, som bør fastsættes ud fra en risikobaseret tilgang. Det bør således være muligt at operere med en netværkssegmentering, som vil tjene til mere effektiv og proportional målretning af indsatsen, sådan at egentlig overvågning kan undlades for de dele, der vedrører de ikke kritiske net- og informationssystemer. Det vil være hæmmende for udviklingen, hvis en netvirksomhed ikke kan have kritiske netværkssegmenter uden denne overvågning. Med det nuværende indhold vil bestemmelsen derfor samlet set være kontraproduktiv i forhold til et velfungerende beredskab.

Fortegnelser (§§ 14-16)

Bestemmelserne fastsætter brede krav til fortegnelser, og vi mener det bør være muligt at anvende de fortegnelser, som vi allerede er forpligtet til at udarbejde af øvrig regulering. Bestemmelserne er også knyttet til virksomhedens tjeneste, som ikke er defineret. Forpligtelsen til at udarbejde fortegnelser efter §§ 14-16, er omfattende og stiller detaljerede krav, og kravene bør baseres på en risikobaseret tilgang, hvor forpligtelsen kun gælder det forsyningskritiske. Vi undrer vi os også over, hvorfor indholdet af § 48, der vedrører fortegnelser over software- og hardwareaktiver, ikke indgår sammen med nærværende bestemmelser om virksomhedens fortegnelser.

I forhold til § 16, har vi svært ved at forstå betydningen af formuleringen i bestemmelsens stk. 1, '*fysiske og digitale informationsstrømme, som indgår i styringskritiske funktioner og beslutningsprocesser.*', og vi imødeser dermed en præcisering af hvad dette omfatter. Bestemmelsen bør også afgrænses til at gælde koncernekstern i stedet for at omfatte alle eksterne informationsstrømme.

Beredskabsplaner (§ 19)

Der stilles omfangsrige og detaljerede krav til indholdet i beredskabsplaner, herunder hvilke procedurer, der skal beskrives. Kravet til procedurer bør skelne mellem egentlig beredskabsforanstaltninger og processer som mere er en del af den daglige drift. Procedurer bør derfor begrænses til det der vedrører egentlig beredskab. De procedurer, som er nævnt i § 19, stk. 3, nr. 3, 4 og 8, anser vi som en del af den daglige drift.

I øvrigt undrer vi os over, at procedurerne nævnt i stk. 2, nr. 6 og 7, ikke fremgår under procedurer nævnt i stk. 3.

Øvelser og funktionstest (§ 21)

Det fremgår af 21, stk. 3, at virksomheder i niveau 4 og 5 1. gang om året skal øve genopretning af net- og informationssystemer. Dette vil være meget omfattende, og er ikke proportionalt med formålet. Genopretningstest bør ske ud fra en konkret risikovurdering, og afgrænses til de forsyningskritiske net- og informationssystemer, således at kravet til genopretningstest bliver risikobaseret i forhold til hvilke systemer der skal testes og omfanget heraf. Bestemmelsen henviser til øvelseselement nr. 18 i bilag 4, hvor fremgår at det også skal dække genopretning af kildekoder, hvilket er meget omfangsrigt og ikke proportionalt, hvorfor det er nødvendigt, at kravet om genopretning afgrænses. De nævnte forslag til justeringer vil muliggøre en mere målrettet indsats i forhold til et velfungerende beredskab, og er et godt eksempel på, at indsatsen kan tilrettelægges mere effektivt med en risikobaseret tilgang.

Uddannelse (§ 25)

Anvendelsen af begrebet "uddannelse" bør ændres til kurser, da begrebet uddannelse dækker over en egentlig godkendt og kompetencegivende uddannelse fra en uddannelsesinstitution, hvilket vi har forstået at der er enighed om ikke er hensigten. Undervisning i form af kurser mv. bør være tilstrækkeligt til at fastholde og opbygge den nødvendige viden. Dette svarer til indholdet af direktivet og forståelsen er bekræftet på jeres informationsmøde.

Risikovurderinger af projekter (§ 28)

Det følger af bestemmelsen, at risikovurderinger efter § 27, skal fremsendes til Energistyrelsen til godkendelse. I stedet for at risikovurderingen skal sendes til godkendelse hos Energistyrelsen bør det være tilstrækkeligt, at Energistyrelsen orienteres om risikovurderingen, da det ellers kan blive et forsinkende led, som vil være u hensigtsmæssigt i forhold til andre hensyn i forhold til netvirksomheder. Hensynet til hastigheden i elektrificeringen og den grønne omstilling bør således også veje tungt.

Alternativt bør der i stk. 2, i det mindste gives en frist for, hvornår Energistyrelsen senest skal vende tilbage med en godkendelse af en risikovurdering, så forsinkelser af projekter kan reduceres.

Leverandørstyring og forsyningskædesikkerhed (§ 29)

Læst ud fra sin ordlyd bliver denne bestemmelse i forhold til indholdet af nr. 1) meget vidtgående og går længere end hvad der følger af direktivets art. 21, stk. 3. En metode er i sin natur af mere generel karakter, hvorfor det ikke synes at give mening, at en metode kobles til specifikke risici for den enkelte leverandør. I direktivets art. 21, stk. 3, følger det da også, at det er *foranstaltningerne* som ud fra en risikovurdering skal tage hensyn til de specifikke sårbarheder for den enkelte leverandør, hvilket er noget andet og vedrører de foranstaltninger der konkret gennemføres når sårbarhederne er identificeret. Vi vurderer således, at ordlyden utilsigtet har fået et andet indhold i bestemmelsen end i den bagvedliggende direktivbestemmelse.

It-sikkerhedstjeneste (§ 33)

Det bør fremgå direkte af bestemmelsen, at kravet om tilmelding til en it-sikkerhedstjeneste også kan være intern (og ikke kun i høringsbrevet), og herunder at det også kan en koncern-intern leverance.

Forvaltning af software og hardwareaktiver (§ 48)

Bestemmelsens stk. 4 bør afgrænses til forsyningskritiske net- og informationssystemer, hvilket også vil gøre, at bestemmelsen i stk. 4 hænger bedre sammen med afgrænsningen i bestemmelsens stk. 1, nr. 3.

Adgangsstyring (§§ 53-55)

§ 54: Bestemmelsen bør inkludere nyere krav om hvordan password håndteres, hvor passwords kompleksitet ikke er det afgørende, men at der i stedet lægges vægt på andre elementer såsom ansigtsgenkendelse, multifaktorgodkendelse mm. Vi mener dermed, at der er lagt for stor vægt på passwords og at dette ikke er tidssvarende.

§ 55: Bestemmelsen er unødigt vidtgående og bør afgrænses til *forsyningskritiske* net- og informationssystemer ud fra en proportionalitetsbetragtning.

Kryptografi og sikret tale (§§ 61-63)

Kravene i disse bestemmelser er et andet eksempel på, at der ved udformningen af kravene i bestemmelserne er anvendt en tilgang med deskriptive krav, hvor der med fordel kunne have været anvendt en risikobaseret tilgang.

Kravet om fysisk adskillelse i § 62, stk. 3, bør håndteres på netværkskomponentniveau og afgrænses til aktive netværkskomponenter, da det ellers vil blive meget omfangsrigt.

Håndtering af hændelser (§§ 72-74)

§ 72, stk. 2: Det bedes bekræftet, at bestemmelsen med anvendelsen af ordet 'kan' skal forstås sådan, at det *skal være muligt* at indsætte personale og assistance på alle tider af døgnet, men at det ud fra en konkret vurdering kan undlades, hvis det konkret vurderes

nødvendigt. Det er desuden nødvendigt, at tjeneste afgrænses for at forstå omfanget af bestemmelsen, og herunder at hændelser efter sin definition ikke vedrører alle tjenester, men kun de væsentlige tjenester, jf. definitionen af "hændelse".

Underretningsforpligtelser (§§ 75-77)

Vi mener, at bestemmelsen i § 75 er for bred og ikke afgrænset tilstrækkelig. Det vil være meget omfattende, hvis der skal ske underretning om alle væsentlige hændelser, der har potentiale til at påvirke modtagerne af virksomhedens tjenester negativt.

Dernæst er det ikke klart, hvordan modtagere af virksomhedens tjenester skal forstås. Men hvis modtagerbegrebet for en netvirksomhed skal forstås som alle tilsluttede kunder, vil underretningsforpligtelsen være meget omfattende. Dette kunne løses enten ved, at et netselskabs modtagere forstås som elhandelsselskaberne (som vi leverer transportydelserne til) eller ved at det bekræftes, at bestemmelsen kan opfyldes ved at give informationen på vores hjemmeside.

Uagtet at modtagerbegrebet indsnævres, mener vi dog ikke, at bestemmelsen svarer til ordlyden i NIS 2 art. 23, stk. 1, da underretningsforpligtelsen i direktivbestemmelsen på flere punkter er mere afgrænset end bestemmelsen i bekendtgørelsesudkastet. Dette gælder både i forhold til at kravet i direktivet kun gælder "hvor det er relevant" og at bestemmelsen i øvrigt har en "nedre grænse", hvorefter hændelsen/truslen *sandsynligvis vil påvirke negativt*, hvor det i bestemmelsen er angivet, at det er tilstrækkeligt, hvis hændelsen/truslen *har potentiale til at påvirke negativt*, hvilket gør en væsentlig forskel.

Det er desuden nødvendigt, at tjeneste afgrænses for at forstå omfanget af bestemmelsen, og herunder, at hændelser efter sin definition ikke vedrører alle tjenester, men kun de væsentlige tjenester. Dette må så meget desto mere gælde for denne bestemmelse som bør afgrænses til væsentlige hændelser - i øvrigt svarende til indholdet af direktivet. Anvendelsen af betegnelsen "tjenester" i bestemmelsen må derfor være for bred.

I forhold til § 76, hvor fremgår en forpligtelse for virksomheder til uden unødigt ophold at underrette CSIRT'en, kan vi oplyse, at vi i dag ikke kan underrette til CSIRT'en, og vi imødeser derfor, om det er intentionen, at vi skal kunne dette fremadrettet.

§ 77: Bestemmelsen vedrører efter sit indhold "væsentlige hændelser". Efter sin definition vedrører "hændelser" forhold, der kan forstyrre væsentlige tjenester. Når der som her er tale om væsentlige hændelser, så må anvendelsesområdet ift. hvilke tjenester, der er omfattet være endnu mere snævert. Ud fra formuleringen af bestemmelsen ser vi ikke, at denne sammenhæng følger af bestemmelsens indhold.

Fortrolighed (§ 104)

Bestemmelsens stk. 4, stiller krav til opbevaring, håndtering og behandling af dokumenter og it-udstyr, der har været anvendt til fortrolig information. Vi ønsker afklaring af, om kravene til håndtering af fortrolig information, som lovens § 26, definerer meget bredt,

udelukker brugen af cloud løsninger. Brugen af cloud løsninger indebærer, at vi ikke har komplet styring over bortskaffelse.

Tilsyn (§§ 107-108)

Der er i § 107 fastsat en frist den 1. august 2025, hvilket ikke er realistisk henset til, at lov og bekendtgørelser træder i kraft den 7. marts. Der gives dermed en meget kort frist til virksomheder. Da der er tale om tidskrævende processer, mener vi ikke, at det er realistisk med den nævnte frist.

Det følger endvidere af § 107, stk. 5, at fristen på senest 6 måneder ikke er realistisk og ikke hænger sammen med fristen fastsat i stk. 2, og lovens og bekendtgørelsens ikrafttræden. Det i sig selv bevirker også, at fristen 1. august 2025 fastsat i stk. 2 skal rykkes.

I § 108 bør det præciseres, at dette ikke betyder, at Energistyrelsen er forpligtet til at benytte samtlige tilsynsbeføjelser som følger af lov om styrket beredskab hvert år, men at Energistyrelsen kan udvælge hvilke tilsynsbeføjelser de finder passende at gennemføre for det enkelte år.

Identificering af særlige virksomheder (§§ 114-115)

Konsekvenserne af, at en virksomhed identificeres som en kritisk virksomhed og væsentlig enhed efter §§ 114 og 115 fremgår ikke. Vi kan dog konstatere, at begge begreber er bredt defineret og vil omfatte mange virksomheder.

§ 114 omtaler i stk. 1, både væsentlige og vigtige enheder, men sontringen mellem væsentlig og vigtig virksomhed fremgår ikke, og resten af bestemmelsen omhandler kun væsentlige virksomheder.

Enhed anvendes i § 114, hvilket vi kan forstå er det primære begreb der bruges i NIS 2 direktivet. Virksomheder er dog anvendt som det primære begreb i bekendtgørelsen, hvorfor vi ikke kan se sammenhængen med at benytte begrebet enhed i bekendtgørelsens § 114. Det bemærkes samtidig, at begrebet kun anvendes i stk. 1, hvorefter virksomhed benyttes. Vi antager derfor, at det er en fejl at enhed fremgår i denne bestemmelse.

Håndhævelse og klageadgang (§ 118)

Udgangspunktet i lovens § 31 er, at afgørelser kan påklages til Energiklagenævnet. Bestemmelsen i lovens § 32 om, at ministeren kan bestemme, at visse afgørelser ikke skal kunne indbringes til Energiklagenævnet, er en undtagelse til udgangspunktet i § 31. I § 118 er udgangspunktet vendt på hovedet, sådan at afgørelser kun undtagelsesvist kan påklages til Energiklagenævnet. Det er desuden uklart, hvad der forstås ved retlige spørgsmål, da bekendtgørelsen fastsætter meget detaljerede regler. Vi mener, at bestemmelsen bør formuleres svarende til loven således, at udgangspunktet er, at der kan klages og, at der herefter defineres en afgrænsning af hvad der ikke kan klages over.

Bilag 3 om oplysningsforpligtelser:

I forhold til bilagets nr. 7 henvises der til kommentarerne ovenfor.

I forhold til bilagets nr. 9 er oplysningsforpligtelser er omfattende, og det er ikke umiddelbart klart, hvordan oplysningsforpligtelserne hænger sammen med indholdet af bilag 2. Krav efter pkt. 9 bør sidestilles med den dokumentation, som virksomheder i forvejen er forpligtet til at udlevere i øvrig regulering.

Der fremgår også en forpligtelse til at oplyse om IP-intervaller i bilagets pkt. 4. Det virker meget omfattende, at der skal oplyses om IP-intervaller, og er heller ikke relevante for anlæg.

Bilag 4 om øvelseselementer:

Det er vores forståelse, at øvelseselement pkt. 20 om penetrationstest udgår, hvorfor vi ikke har nærmere kommentarer hertil.

Afsluttende bemærkninger:

Cerius-Radius vil meget gerne indgå i en fortsat dialog om indholdet af reglerne, og vi ser frem til at indgå i yderligere drøftelser og afklaringer. Dette gælder både på den korte bane i forhold til den endelige udformning af bekendtgørelsen samt efter ikrafttrædelsen af reglerne, hvor vi anser, at det er afgørende for implementeringen af reglerne, at der er en åben og grundig dialog mellem myndigheder og virksomheder.

Med venlig hilsen
Tomas Christensen

Funktionschef
Beredskabsansvarlig for Cerius-Radius

Energistyrelsen

Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

Att.: Beredskabsafdelingen

J.nr. 2024 - 6493

Dato: 2025.01.22

Dette høringssvar er sendt til beredskab@ens.dk.

Udkast til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren

Crossbridge Energy kvitterer for den tilsendte høring og muligheden for at afgive svar hertil, hvor vi har nedenstående generelle bemærkninger samt specifikke bemærkninger til de enkelte paragraffer.

Indledningsvist skal Crossbridge Energy understrege, at vi støtter hensigten om at styrke modstandsdygtigheden og beredskabet i energisektoren for at mitigere relevante risici uagtet oprindelsen heraf.

Crossbridge Energy deler erkendelsen af energisektorens samfundskritiske opgave og position samt nødvendigheden af at sikre modstandsdygtigheden og beredskabet med tiltag, som løbende evalueres. Dette er et ansvar, Crossbridge Energi som forsyningskritisk virksomhed er bevidst om, hvortil det kan nævnes, at vi ligeledes foretager frivillige foranstaltninger, der ligger ude over eksisterende regulering.

Eksempelvis har Crossbridge Energy i samarbejde med Forsvarets Explosive Ordnance Disposal (EOD) enhed i november 2024 gennemført en øvelse på raffinaderiet over to dage for at skærpe ingeniørregimentets færdigheder på et kompleks industrianlæg ligesom, at vi også har et samarbejde med Trekant Brand, som kan tilgå vores faciliteter for blandt andet at træne højderedning.

Vi anerkender således nødvendigheden af at implementere en lang række af tiltagene, der præsenteres i udkastet. Crossbridge Energy forholder sig dog kritisk over for dele af udkastet, som vi ikke betragter for hverken nødvendige eller proportionale i forhold til hensigten om at sikre en robust energisektor.

Disse fremgår af de specifikke bemærkninger, men vi vil gerne fremhæve initiativer under det organisatoriske beredskab som særlig uhensigtsmæssige og i strid med god selskabsledelse i private virksomheder. Dette eksemplificeret med koordinators direkte reference på direktørniveau på trods af at Crossbridge Energy i forvejen har opsat formelle strukturer for at sikre informationsdeling m.m. på tværs af ledelsen og ejerskabet.

Energistyrelsen lægger ellers med niveauinddelingen af virksomheder og klassificering af anlæg vægt på, at ændringer foretages for at sikre proportionalitet. Det er vores holdning, at regulator principielt skal fokusere på, hvad der skal opnås og dernæst lade det være op til virksomhederne at definere,

hvorledes dette bedst sikres under behørig hensyntagen til den enkelte virksomheds øvrige forpligtelser.

Samtidigt fremlægger Energistyrelsen i den erhvervsøkonomiske konsekvensberegning, at bekendtgørelsesudkastet om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren er forbundet med forventeligt betydelige omkostninger. Crossbridge Energy har leveret bidrag til analysearbejdet. Sammenholdt med proportionalitetsprincippet bør dette i videre udstrækning end tilfældet er med det nuværende udkast være udslagsgive for de rammer, som virksomhederne pålægges.

Afslutningsvis opfordrer Crossbridge Energy til, at de elementer i bekendtgørelsesudkastet der omhandler implementeringen af NIS 2 og CER-direktiverne, afstemmes med øvrige EU-medlemslande for at sikre en homogen beredskabstilgang på tværs af den europæiske energisektor.

Specifikke bemærkninger

Crossbridge Energy har udelukkende bemærkninger til de elementer i udkastet, som vi anser for enten uhensigtsmæssige eller, hvor der er behov for uddybninger.

Kapitel 3 Roller & ansvar

§11

Vi vil, som beskrevet i de generelle bemærkninger, gerne fremhæve initiativer under det organisatoriske beredskab som særlig uhensigtsmæssige og i strid med god selskabsledelse i private virksomheder. Særligt koordinators direkte reference på direktørniveau på trods af at Crossbridge Energy i forvejen har opsat formelle strukturer for at sikre informationsdeling m.m. på tværs af ledelsen og ejerskabet, finder vi uhensigtsmæssig.

§11, stk 6

I nærværende paragraf beskrives det, at der må ikke være personsammenfald. Som beskrevet ovenfor mener vi, at det er i strid med god selskabsledelse i private virksomheder, at vi ikke selv kan definere, hvorledes rollerne skal fordeles i organisationen. Hos Crossbridge Energy vil både Beredskabs- & Sikringskoordinatoren ligge hos vores HSSEQ Director, som er en del af ledelsen.

Kapitel 5 Beredskabsplanlægning

§20 Øvelser og funktionstest

Der angives at virksomhederne skal lave en 5 årsøvelses planlægning, men virksomhederne i niveau 3-5 som minimum skal øve deres beredskab en gang om året. Vi vil gerne gøre opmærksom på erhvervsøkonomiske konsekvensberegning og den byrde, dette vil få for en virksomhed som vores. Vi laver i forvejen koordineret øvelser med det lokale beredskab (Brand, Politi mv.) og følger ofte deres øvelsesplanlægning. Vi er indforstået med, at beredskabsplaner skal øves, men dette bør styres af virksomhedens egne planer, som i dette tilfælde vil betyde i henhold til 5 års planen.

Kapitel 7 Risikovurdering af projekter

§28

Crossbridge Energy stiller sig skeptisk over, hvorvidt Energistyrelsen besidder de nødvendige kapaciteter til at vurdere tekniske komplekse anlægsprojekter, som Crossbridge Energy ofte gennemfører.

Derudover fremgår det ikke tydeligt, hvilken behandlingstid kan der forvente fra Energistyrelsens side, hvilket er problematisk, da Energistyrelsen skal give grønt lyst for at private virksomheder kan/må gennemføre planlagte anlægsprojekter.

Crossbridge Energy står til rådighed for eventuelle spørgsmål eller ved behov for uddybning af ovenstående.

Med venlig hilsen

Claus Nielsen
HSSE Director
Claus.nielsen@crossbridge.dk

HØRINGSSVAR

23.01.2025/JAH

CTR's høringssvar på "Udkast til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren

§	Spørgsmål	Uddybende kommentar
§ 3 pkt. 7 og 8	Vi tolker definitionen af Net- og informationssystemer, som kommunikationsnet fx fibernet og fysiske net som fx fjernvarmerør	Hvis det er den rette tolkning referer krav til Net- og informationssystemer udelukkende til fiber og ikke til de fysiske systemer, medmindre det er eksplicit nævnt? Fx i §27 pkt. 1 refereres kun til "net- og informationssystemer"
§ 4 og 6	Virksomheder kategoriseres efter niveauer som helhed og anlæg i klasser.	Skal hvert enkelt anlæg følge den klasse det tildeles eller virksomheden som en helhed, hvis anlæg er placeret geografisk adskilt?
§7	Klassificering af kontorfaciliteter	Skal kontorfaciliteter klassificeres som klasse 2 uagtet at virksomheden som helhed klassificeres efter et højere niveau?
§ 56	Inkluderer Operationelle kontrolsystemer også multi faktor autentificeringssystemer og 2 faktor autentificeringssystemer?	
§36 stk. 4	Anlæg i klasse 3-5 skal have nødstrømforsyning	Vi antager der refereres til net- og informationssystemer og ikke fx fjernvarmeanlæg. Det vil være urealistisk at forsyne alle motorer på fjernvarmepumper med nødstrømsforsyning.
§47 stk. 4	Hvad menes med øjeblikket?	
§53	Menes der ekstern adgang?	
§66	Hvad menes med realtid?	
§68	Hvad menes med øjeblikkeligt?	
§69 stk. 2	Gælder de 24 timer også i weekenden?	
§ 73, stk. 2	Kan 24/7 bemandet kontrolrum være kontaktpunkt på sektorberedskabsniveau, som organisatorisk burde være forbindelsesofficeren?	Spørgsmålet er til sætningen " Det operationelle kontaktpunkt skal være i stand til at modtage udmeldinger om ændringer i sektorberedskabsniveau på alle tider af døgnet (...)" fra stk. 2.
§ 76	Kan udtrykket "uden unødigt ophold" kvalificeres yderligere?	Evt. Med en tidsangivelse som i f.eks. §77 stk. 2 "uden unødigt ophold og senest inden for 24 timer"

§97	Genstartes tidligere beredskabs samarbejde drevet af politiet?	Vi har en forventning om, at tidligere beredskabs samarbejde genstartes. Vi (CTR) har tidligere været en del af et beredskabssamarbejde med politiet.
§104 stk. 4	"Bortskaffelse af it-udstyr", kan det uddybes/konkretiseres yderligere?	Er det lagringsmedierne, eller det it-udstyr som har været brugt. F.eks. servere & diskhylder
§ 104 stk. 5	Kan udtrykket "uden unødigt ophold" kvalificeres yderligere?	Evt. Med en tidsangivelse som i f.eks. §77 stk. 2 "uden unødigt ophold og senest inden for 24 timer"
§ 107 stk. 6	Der mangler nok et "uden" i teksten "Virksomheder skal unødigt ophold"	Og gerne en kvalificering med en tidsangivelse af uden unødigt ophold
§122	Kan teksten uddybes yderligere?	
§123	Kan teksten uddybes yderligere?	

Journalnummer 2024 - 6493

Dok. ansvarlig: JDP
Sekretær: SHA
Sagsnr: 2025 – 101
Doknr: Høringssvar 2025-0101
23-01-2025

Høringssvar: Udkast til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren

Energistyrelsen har fremsendt høringsudkast til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren, og Dansk e-Mobilitet takker for muligheden for at afgive høringssvar.

Dansk e-Mobilitet er brancheforening for en stor del af ladeoperatørerne i Danmark, og vi hilser det velkomment, at branchen er omfattet af et styrket beredskab i energisektoren. Antallet af rene elbiler i Danmark har netop rundet 350.000, og tallet er stærkt stigende. Samtidig har ladeinfrastrukturen i Danmark udviklet sig betydeligt de seneste år, og Danmark har formentlig verdens bedste ladeinfrastruktur. Derfor er der behov for øget fokus på sikkerhed og beredskab i forbindelse med opladningen af elbilerne og på fælles klare retningslinjer for branchen.

Vores høringssvar består dels af overordnede bemærkninger, og dels af en række bemærkninger rettet mod konkrete afsnit og formuleringer i teksten. Vores bemærkninger er nummereret, men nummereringen er ikke udtryk for en prioritering af bemærkningerne. Vi henviser desuden til høringssvaret fra Green Power Denmark, som vi til fulde kan tilslutte os.

Overordnede bemærkninger:

1. Vi påskønner, at Energistyrelsen søger at finde en balance mellem detaljerede krav og en risikobaseret tilgang med udgangspunkt i den enkelte virksomhed. Metodefrihed er en del af denne risikobaserede tilgang, og en virksomheds begrundelser for valg eller fravalg bør veje

tungt i et tilsyn. Hvis virksomhederne har gjort sig nogle saglige og relevante overvejelser bør disse veje tungt til fordel for virksomhederne i det samlede tilsyn.

2. Enkelte steder – bl.a. i bilag 3, nr. 7, litra a - anvendes stadig begrebet "mængden af elektricitet som virksomheden ... kontrollere" som et mål for virksomhedens størrelse, men for ladeoperatører er dette fortsat et meget upræcist begreb.
3. Det er en udfordring, at "ledelse" er ikke specifikt defineret. Det ser ud som om, der opstilles forskellige definitioner af ledelse både i høringsnotatet til hovedloven og i høringsbrevet til bekendtgørelsen. For at undgå misforståelser, indtil ledelsesbegrebet bliver mere klart defineret i en vejledning, kunne det præciseres, at de nuværende definitioner er arbejdsversioner, der ikke nødvendigvis skal betragtes som retningsgivende.

Specifikke bemærkninger

4. §4 stk. 3: Det fremgår ikke klart, hvordan virksomheder, der opererer inden for flere delsektorer, niveauinddeles. Vi mener, at vurderingen og klassificeringen af virksomheder bør ske individuelt baseret på CVR-numre, også selvom virksomhederne er koncernforbundne eller organiseret under samme relevante ledelse. Det er desuden vores opfattelse, at bestemmelsen om, at virksomheder i flere delsektorer tildeles det højeste niveau, efter hvilket virksomheden overskrider tærskelværdierne, kun bør gælde for virksomheder med samordnet beredskab og ikke alene ud fra, at virksomhederne er koncernforbundne. Det er vores indtryk, at dette også er intentionen med bestemmelsen. Vi anbefaler derfor, at det præciseres i bekendtgørelsen, at virksomheder ikke niveauinddeles ud fra koncernforbundethed, men særskilt på baggrund af CVR-nummer.
5. Tilhørende bilag 1 til §4: De angivne tærskelværdier for ladeoperatører er knyttet an til følgende formulering: "... som har en samlet kapacitet på X MW elforbrug fra det kollektive elnet", men det angives ikke,

hvordan udtrykket "samlet kapacitet" skal operationaliseres for ladeoperatørerne. For at sikre en ensartet implementering i branchen, vil vi opfordre til, at der udarbejdes en vejledning for, hvordan tærskelværdierne skal anvendes mht. ladeinfrastrukturen. Operationaliseringen skal tage højde for de sektorspecifikke forhold, så der sikres proportionalitet mellem reguleringen og ladeoperatørernes kritikalitet. Dansk e-Mobilitet bidrager gerne til dette.

6. §6: Det fremgår ikke klart af hverken ordlyden i paragraffen eller i bilag 2, hvordan "anlæg" defineres eller forstås. For ladeoperatører er det væsentligt om fx hver enkelt ladestander og/eller et batteri knyttet til en ladepark er et anlæg, eller fx et net af ladestandere, der styres samlet, betragtes som et samlet anlæg, der skal klassificeres efter tærskelværdierne i bilag 2. Det er ikke vores opfattelse, at flere geografisk adskilte ladestandere eller ladestation/-parker bør opfattes som et samlet anlæg.
7. Tilhørende bilag 2 til §6: De angivne tærskelværdier for ladeoperatører er knyttet an til følgende formulering: "Anlæg, der har kapacitet til at håndtere ...", men det angives ikke, hvordan udtrykket "kapacitet til at håndtere" skal forstås. Der er ingen anlæg med ladepunkter, hvor kapaciteten bruges 100%, så i stedet kunne en pragmatisk løsning være at tage udgangspunkt i et fast nøgletal som andel af kapaciteten, der afspejler en forventet brugsprocent på tværs af hele branchen. Vi bidrager gerne til at fastsætte et sådant nøgletal.
8. §7: Det er angivet, at kontorfaciliteter, der anvendes til leveringen af virksomhedens tjeneste, automatisk klassificeres på niveau 2. Vi tager udgangspunkt i, at dette gælder for lokationer, der er bemandet og har netværksadgang, og at reglerne om adgangsstyring gælder for disse lokationer; mens adgangsstyring for mindre lokationer som udgangspunkt kan opfyldes ved kort eller nøgle, hvis virksomheden vurderer dette tilstrækkeligt. Styrelsen bedes om muligt bekræfte dette i høringsnotatet.

9. §10: Det anføres, at virksomhedens ledelse skal forholde sig til og godkende forskellige risikovurderinger, beredskabsplaner og tilsynsrapporter. Det må forstås sådan, at der ikke stilles krav om, at ledelsen skal være direkte involveret i at udarbejde risikovurderinger (jf. også §11, stk. 6), men alene skal forholde sig hertil. Det er således heller ikke et krav, at bestyrelsen skal være involveret i fastlæggelsen af en virksomheds risikoaccept.
10. §11: Brugen af titler præciseres, men vi forstår det således, at der alene er tale om nye benævnelser og ikke nye funktioner.
11. §§14-16: Her fastsættes forpligtelse til at udarbejde fortegnelser over virksomhedens anlæg og net- og informationstjenester, som er nødvendige for, at virksomheden kan levere sine tjenester. Vi opfordrer til, at denne forholdsvis tunge dokumentations- og ajourføringspligt kun gælder relevante anlæg og systemer, og at dokumentationen evt. kædes sammen med andre dataindberetningsforpligtelser.
12. §18: I stk. 3, nr. 2 kræves at virksomhederne "inkludere alle relevante informationskilder" i risiko- og sårbarhedsvurderinger. Det er en alt for vidtgående formulering, og det ville være mere relevant at anvende formuleringen "andre relevante informationskilder", jf. også CER-direktivets artikel 12, stk. 1.
13. §25: Det er helt relevant, at stille krav om "fornøden instruktion, uddannelse og træning". Kravet om "uddannelse" bør dog tolkes som omfattende kurser eller lignende aktiviteter, og ikke nødvendigvis en formel eller kompetencegivende uddannelse på en uddannelsesinstitution (jf. art. 20 i NIS2-direktivet).
14. §28: Det er vigtigt, at der lægges vægt på, at det er risikovurderingerne i forbindelse med projekter, der skal forelægges Energistyrelsen til godkendelse, og ikke selve projektet. En sådan godkendelse af projektets risikovurdering må ikke kunne stoppe et projekt, men alene kunne give anledning til krav om svar på spørgsmål fra virksomheden om begrundelser for virksomhedens vurderinger. Derfor bør Energistyrelsen genoverveje brugen af ordet "godkendelse".

15. §36: Det kræves, at anlæg i klasse 3-5 skal have nødstrømsforsyning, der kan sikre anlæggets funktionalitet, indtil strømforsyningen er genoprettet. I tilfælde af et egentligt "blackout" kan der dog være tale om flere dages afbrydelse af strømforsyningen. Selvom vi ikke anser det for realistisk, at ladestationer, ladeparker eller net af ladestandere, der styres samlet, rubriceres i klasse 3-5, skal vi for god ordens skyld bemærke, at det ikke er realistisk, at sådanne anlæg i disse tilfælde skal have en dækkende nødstrømsforsyning. Energistyrelsen bør derfor overveje i vejledninger at angive, hvor længe anlæg skal være forsynet med nødstrøm.

I paragraffen anvendes desuden ordet "funktionstab", men for fx en ladepark eller net af ladestandere er funktionstab et vidt begreb, der kan dække alt fra lidt lavere ladeeffekt til slet ingen lademuligheder. Forpligtelsen i stk. 5 bør derfor præciseres og fx afspejle dette.

16. § 38: Der kræves (i stk. 3 og 4) elektronisk overvågning af anlæg. Vi har forstået – jf. sektormødet den 10. januar 2025 - at virksomhederne har metodefrihed mht. at vælge en passende form for overvågning, og at det ikke er et krav, at der opsættes videoovervågning ved anlæg; samt at Klima-, Energi- og Forsyningsministeren vil fastsætte nærmere regler om brug af videoovervågning. Vi noterer derfor med tilfredshed, at ministeren med det foreliggende bekendtgørelsesudkast ikke har valgt at fastsætte regler om videoovervågning.

17. § 75: Det kræves, at virksomheder skal underrette "modtagere af deres tjenester". Det forekommer uklart, præcis hvad der menes med denne ordlyd, ligesom vi har betænkeligheder ved at virksomhederne pålægges bredt og ukritisk at gøre opmærksom på cybertrusler og hændelser, som "har potentiale til" negativt at påvirke samarbejdspartnere. Vi gør opmærksom på, at en for bred formulering risikerer at pålægge virksomheder at dele information, der kan skabe unødig utryghed, og at denne deling i sig selv kan være målet for fx en cybertrussel. En modifikation kunne være, at underretningen alene gælder Energistyrelsen og CSIRT'en, men kun undtagelsesvist slutbrugere.

18. §104: Der kræves, at fortrolig information opbevares og håndteres på en måde, der sikrer fortroligheden. Frivillige underretninger er dog undtaget aktindsigt, men der er mange andre oplysninger, der vil være følsomme og have betydning for virksomhedens modstandsdygtighed, hvis de bliver udleveret. Det bør derfor specificeres, hvordan Energistyrelsen skal/vil opbevare fortrolig information fra virksomhederne, og styrelsen bør altid hører involverede virksomheder før eventuel udlevering af oplysninger via aktindsigt for at sikre, at den påkrævede fortrolighed opretholdes.

19. § 111: Energistyrelsen kan kræve, at materiale oversættes til dansk i forbindelse med tilsyn. Dette forekommer dog unødigt belastende for virksomhederne, da kontrakter, protokoller og procedurer ofte er skrevet på engelsk og ikke er oversat til dansk. Vi foreslår derfor, at bestemmelsen ændres, så det præciseres, at oversættelse kun skal ske i det omfang, det er absolut nødvendigt for Energistirelsens tilsyn. Bestemmelsen vil dermed flugte med anden tilsynslovgivning.

20. §§122-123: Vi har forstået (på baggrund af sektormøderne), at Energistyrelsen vil fjerne §§ 122 og 123 fra bekendtgørelsen, men at muligheden for at suspendere bevillinger til fx virksomheder fastholdes i hovedloven. Det er temmelig indgribende at suspendere en virksomheds bevilling eller tilladelse, og spørgsmålet om, hvem der i så fald skal sørge for fx ladeadgang til elbilkunder er ubesvaret. Derfor bakker vi op om henvendelsen fra Green Power Denmark til Klima-, Energi- og Forsyningsministeren om at forholde sig til netop dette spørgsmål.

Hvis der er spørgsmål eller behov for uddybning til ovenstående, er Energistyrelsen velkomne til at kontakte undertegnet.

De bedste hilsner

John Dyrby Paulsen

Direktør i Dansk e-Mobilitet

m: +45 35 30 04 84

Energistyrelsen
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

Energistyrelsens journalnummer 2024 – 6493
og 2024-8506

Sendt pr. e-mail til: Energistyrelsens
beredskabspostkasse beredskab@ens.dk

Høringssvar til udkast til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren og udkast til bekendtgørelse om Energistyrelsens gebyrer efter lov om styrket beredskab i energisektoren.

DI takker mange gange for muligheden for at afgive høringssvar til udkast til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren samt udkast til bekendtgørelse om Energistyrelsens gebyrer efter lov om styrket beredskab i energisektoren.

DI anerkender behovet for den nye beredskabsregulering for energisektoren:

Den geopolitiske situation medfører et stigende behov for sikring af forsyningen gennem beredskab og it-sikkerhedstiltag. DI ser med stor alvor på situationen. Det er helt afgørende for samfundet, at vi sikrer energiforsyningen, så vi fortsat kan have tillid til den høje forsyningssikkerhed, som vi har i Danmark til gavn for både virksomheder og borgere i landet. Derfor bakker DI op om de nye bekendtgørelser, som medfører skærpede krav til beredskab og it-sikkerhed i energisektoren.

Høje administrative og erhvervsøkonomiske konsekvenser er ikke uden betydning:

Den nye beredskabsregulering er et paradigmeskifte for beredskabsarbejdet i energisektoren. Og bekendtgørelserne vurderes at få høje administrative og økonomiske konsekvenser for energisektoren. Da omstillingen skal foregå i hele sektoren på samme tid, forventer DI desuden, at efterspørgslen efter komponenter og tjenesteydelser til sikring af overholdelse af beredskabskravene vil stige med potentielt forøgede omkostninger for energisektoren til følge.

De øgede omkostninger vil alt andet lige føre til højere tariffer for de kollektive elforsyningsvirksomheder. Denne udvikling er sammenfaldende med et højt behov for udbygning af elnetterne for at fremtidssikre nettet til indpasning af stigende mængder vedvarende energi. Der er behov for at elektrificere flere sektorer. Men EU's konkurrenceevne er udfordret, og investeringer i elektrificering risikerer at blive udskudt, hvis elpriser og tariffer bliver for høje. Samtidig bør energitarifferne være til at betale både for almindelige forbrugere og for industrien.

DI finder således, at der er tungtvejende grunde til, at erhvervsøkonomiske konsekvenser med tariffstigninger til følge bør holdes så lave som muligt.

Derimod har producenterne ikke mulighed for at overvælte omkostningen på elprisen, idet elpriserne fastsættes efter udbud og efterspørgsel på elmarkederne. Derfor kan de stigende omkostninger være med til at nedsætte rentabiliteten i nye VE-projekter og dermed sænke udbygningen med vedvarende energi på markedsvilkår. DI finder derfor, at de erhvervsøkonomiske konsekvenser for VE-udbygningen ligeledes bør holdes så lave som muligt.

Krav skal være proportionale og nødvendige:

For at sikre investeringssikkerheden i elektrificering og VE-udbygning, finder DI det derfor vigtigt, at regeringen har fokus på, at de erhvervsøkonomiske konsekvenser af beredskabskravene skal være proportionale og nødvendige i forhold til formålet med reglerne. I den forbindelse mener DI, at det bør overvejes, om det er nødvendigt at gebyrfinansiere Energistyrelsens arbejde efter de nye regler.

For at sikre proportionaliteten i reglernes anvendelse, opfordrer DI til, at den risikobaserede tilgang, som søsættes i direktiverne, så vidt muligt følges i den danske beredskabsregulering. I den forbindelse mener DI, at virksomhederne ofte vil være de nærmeste til at vurdere risikoen. Og vi finder derfor, at der bør overlades et større skøn til virksomhederne for at undgå, at der fastsættes regler, som afstedkommer unødige eller uproportionale tiltag hos virksomhederne. Herunder bør der være rum til, at virksomhederne kan fokusere på de store anlæg, før der iværksættes tiltag på de mindre anlæg for at ressourcerne anvendes hvor der er størst behov for det ud fra en risikobaseret tilgang. DI opfordrer desuden Energistyrelsen til at genoverveje, om der er behov for at udvide kredsen af anlæg, som skal have elektronisk overvågning til også at omfatte relativt små anlæg, idet sådanne udvidelser af reglernes anvendelse risikerer at allokere ressourcer til projekter, som har mindre betydning for den samlede forsyningssikkerhed.

Efter almindelige ejendomsretlige principper finder DI desuden ikke, at der bør indføres nye og byrdefulde krav til eksisterende anlæg, som er anskaffet inden reglernes ikrafttræden.

Klare og præcise regler er en forudsætning:

Det er desuden helt afgørende for energivirksomhederne, at reglerne i bekendtgørelserne er klare og præcise, så virksomhederne kan forudsige hvilke krav de bliver omfattet af.

DI finder, at det er uklart, hvordan virksomhederne vil blive klassificeret efter de foreslåede regler. Vi efterspørger en større grad af klarhed og forudsigelighed i reglerne, så virksomhederne kan forudsige, hvordan de vil blive reguleret efter reglerne, herunder hvis de udvider deres aktiviteter på lokalt, regionalt, nationalt eller europæisk plan.

Det er af særligt stor betydning for energiproducenterne, at definitionen af anlæg efter bekendtgørelsens § 6 og bilag 2 er klar og præcis. DI finder det problematisk, hvis sammenkoblede anlæg vurderes forskelligt efter beredskabsreglerne i forhold til vurderingen af sammenkoblede anlæg efter elforsyningsloven. Derfor foreslår DI, at reglerne samstemmes, så det samme anlæg ikke kan vurderes forskelligt efter beredskabsreglerne i forhold til vurderingen efter elforsyningslovens § 10.

Det kan desuden undre, at brintproducerende anlæg klassificeres ud fra elforbrug og ikke baseret på brintproduktion, idet hensynet må være at sikre brintforsyningen.

Implementeringsfristen for erhvervslivet bør være rimelig:

Endelig bemærker DI, at implementeringsfristen for energivirksomhederne er uforholdsmæssigt kort. Da energivirksomhederne endnu ikke kender den endelige udformning af bekendtgørelserne og dermed ikke kan igangsætte arbejdet med overholdelse af bekendtgørelsen, opfordrer vi til, at regeringen påtager sig ansvaret for overskridelse af implementeringsfristen i direktiverne. DI finder det ikke rimeligt, at virksomhederne skal bære ansvaret, når de ikke har en reel chance for at sikre rettidig overholdelse af reglerne. Herunder finder DI, at det bør sikres, at virksomhederne ikke bliver sanktioneret for mangelfuld implementering af reglerne inden for det første år fra bekendtgørelsens ikrafttræden. Det er vores bekymring, at en kort implementeringsperiode vil føre til mere fokus på compliance end reelle forandringer, der styrker sikkerheden og beredskabet.

Derudover mener DI, at harmonisering på EU-niveau er afgørende for et konkurrencedygtigt indre marked. Virksomheder, der opererer på tværs af landegrænser, skal i videst muligt omfang reguleres af ensartede krav. DI vil derfor opfordre til, at regeringen deltager aktivt i EU Kommissionens arbejde med henblik på at sikre, at reglerne bliver ensartede på tværs af EU.

Sektorberedskab bør være koordineret:

Det fremgår af bekendtgørelsen, at Energinet skal varetage koordinerende, planlægningsmæssige og operative opgaver i sektorberedskabet for henholdsvis el-, gas- og brintsektoren, mens Energistyrelsen varetager de koordinerende planlægningsmæssige og operative opgaver i sektorberedskabet for olie-, fjernvarme- og fjernkølingssektoren. DI opfordrer til en tæt koordinering mellem Energinet og Energistyrelsen om dette arbejde.

Opsummering:

DI støtter bekendtgørelsernes formål. For i tilstrækkelig grad at kunne indfri dette formål ser vi behov for, at Energistyrelsen sikrer, at administrative og erhvervsøkonomiske omkostninger som følge af reglerne er proportionale og nødvendige for at opnå formålet. Og en risikobaseret tilgang baseret på virksomhedernes vurdering af risici bør så vidt muligt følges. Desuden bør reglerne formuleres klart og præcist og implementeringsfrister for erhvervslivet bør fastsættes efter, hvad der med rimelighed kan forventes, så virksomhedernes retsstilling sikres i højere grad.

Afslutningsvis takker DI for en god og inddragende proces, hvor energivirksomhederne er blevet løbende orienteret og inddraget i arbejdet med den nye beredskabsregulering.

Vi står naturligvis til rådighed for spørgsmål og yderligere dialog

Med venlig hilsen

Ane-Katrine Zink Sørensen
Chefkonsulent

DanskeRederier

Energistyrelsen
Center for Beredskab
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

(Sendt elektronisk til: beredskab@ens.dk)

23. januar 2025

Høringssvar vedr. udkast til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren – Journalnummer 2024-6493

Sagsnummer:
EMN-2024-00343

Danske Rederier (i høringslisten anført under vores tidligere navn, Danmarks Rederiforening) kvitterer hermed for modtagelsen af høringsbrev af 16. december 2024 om udkast til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren, journalnummer 2024-6493.

I Danske Rederiers medlemskreds er både virksomheder, som er beskæftiget med olie- og gasproduktion og virksomheder som driver havmølleparker, samt er underleverandører til disse. På den baggrund ønsker vi at fremføre en række bemærkninger.

Indledningsvis finder Danske Rederier det positivt, at der med bekendtgørelsen adresseres et behov for bedre at sikre kritisk infrastruktur og energiproduktionen henset til den geopolitiske situation. Det skal dog erindres, at der bl.a. for offshore-sektoren allerede gælder en række beredskabs- og rapporteringskrav. Med den nye bekendtgørelse indføres der en række nye og skærpede krav.

I § 3 beskrives hvad der skal forstås ved en række begreber. Dog savnes der en nærmere beskrivelse af, hvad der skal forstås ved "anlæg". Dette sammenholdt eksempelvis med § 7, som anfører at "almindelige kontorfaciliteter" betragtes som "anlæg i klasse 2". Der skelnes ikke mellem, om kontorfaciliteterne f.eks. opbevarer klassificeret materiale eller ej. Dette sammenhold med kravene i § 38, stk. 3 om perimetersikring for køretøjer, kan reelt betyde uforholdsmæssige udgifter eller umuligt at

implementere for visse lokationer med kontorfaciliteter, hvor der *ikke* opbevares fortroligt materiale eller kritisk udstyr. Derfor bør krav om perimetersikring for bl.a. køretøjer begrænses til lokaliteter, hvor der kan være risiko for kompromittering af fortroligt materiale eller kritisk udstyr.

I kapitel 8 listes en række krav i forbindelse med leverandørstyring og forsyningskædesikkerhed. I den forbindelse savnes der en angivelse af, hvad der anses som en nedre grænse for, hvad der opfattes som værende af betydning for forsyningssikkerheden. Mangel på en sådan nærmere afgrænsning kan eksempelvis enten betyde at en virksomhed enten skal have uforholdsmæssige stor intern lagerbeholdning af alle mulige komponenter, eller at underleverandøren skal sikre dette med øgede afledte omkostninger for alle parter. Bekendtgørelsen bør tydeliggøres, således at der sikres en proportionalitet i kravene til leverandørstyring og forsyningskædesikkerhed.

§ 38 stiller krav til foranstaltninger til hvordan uautoriseret adgang forhindres. Kravet om elektronisk styret adgangskontrol, synes dog ikke at give mening for adgangen til offshore olie- og gasinstallationer. Disse anlæg er placeret til havs, hvor der kun er adgang med enten fly eller skib, og hvor operatøren har fuld kontrol over hvilke personer, der gives adgang til disse. Derfor foreslås det, at bekendtgørelsen tager hensyn til de særlige forhold der gælder for offshore installationer.

Af § 42 fremgår det, med henvisning til § 38, stk. 2, nr. 3, at der stilles krav til elektronisk overvågning af bl.a. rørledninger, der ligger på eller er nedgravet i havbunden. Dette virker dog som et urealistisk krav at stille både med henvisning til udstrækningen af disse rørledninger og deres placering med skibstrafik omkring dem. Overvågning af farvande må forventes at være en myndighedsopgave. Hvis der i stedet tænkes på elektronisk overvågning monteret på selve rørene, så virker dette heller ikke gennemførligt ved eftermontering.

Afslutningsvis anføres det i § 107, stk. 2, at for virksomheder i niveau 4 og 5, skal der senest den 1. august 2025 sendes en opdateret beredskabsplan til Energistyrelsen. Henset til den indtil nu langstrakte og for-

DanskeRederier

sinket proces med at implementere NIS 2 og CER-direktiverne, giver den nu afsatte relativt korte tid til at implementere og opdatere beredskabsplanerne ikke mening. Det må forventes at være en ressourcekrævende proces for de omfattede virksomheder, og derfor anbefales det at udskyde fristen.

Med venlig hilsen

Morten Glamsø

Sikringschef

mgl@danishshipping.dk

Energistyrelsen
Journal: 2024-6493
E-mail: beredskab@ens.dk
Frist: d. 23. januar 2025 kl. 13:00

DATO: 22. januar 2025
PROJEKTNR.: 3004
cvhc/sv/HKA

Høring over udkast til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren

Dansk Vand- og Spildevandsforening, DANVA, har med interesse dels læst udkast til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren dels deltaget i høringsmødet 13. januar 2025.

Vandsektoren (drikkevand og spildevand) er ikke omfattet af lov om styrket beredskab i energisektoren, og DANVAs interesse for nærværende tager derfor afsæt i følgende:

- energisektoren og vandsektoren er begge kritisk infrastruktur, som er omfattet af EU's beredskabsdirektiver,
- forsyningsarterne er indbyrdes afhængige af hinandens leverancer,
- en lang række af DANVAs medlemmer er multiforsyninger, som leverer væsentlige tjenester på tværs af lovområder og sektorministerier.

DANVAs høringssvar fokuserer på de elementer i udkastet til bekendtgørelsen, hvor vi ser muligheder for synergi mellem forsyningsarter under forskellige beredskabssektormyndigheder. Dette mener vi, vil bane vejen for et styrket og effektiviseret beredskabsarbejde hos både multiforsyningerne og tilsynsaktøren.

Vi har noteret os, at der er forsinkelser i implementeringsarbejdet hos Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskab (MSSB). Dette medfører forsinkelser i det opfølgende arbejde hos Miljøstyrelsen, der er sektormyndighed på beredskabsområdet for vand- og spildevandsforsyningerne.

Hovedbudskab

Der lægges i forslaget til bekendtgørelsen op til at **samordnet beredskab** "kun" er en mulighed for sektorer og delsektorer hørende under lov om styrket beredskab i energisektoren, jf. §§4 og 113. Dermed mister multiforsyninger muligheden for at samordne beredskab indenfor f.eks. el, vand og spildevand eller fjernvarme, vand og spildevand, hvilket komplicerer beredskabsaktiviteterne for multiforsyninger. DANVA henstiller til, at det gøres muligt at samordne beredskabet på tværs af alle forsyningssektorer, da en grundig koordinering og afstemning af regelsættene er fundamentet for, at der kan skabes et styrket og effektivt beredskab.

En samordning af beredskabet på tværs af forsyningsarter vil både være en samfundsøkonomisk gevinst og sikre et mere effektivt beredskab. Det er derfor nødvendigt, at Energiestyrelsen prioriterer en tilpasning af beredskabslovgivningen i energisektoren, når beredskabsdirektiverne (NIS2- og CER-direktivet) implementeres for øvrige sektorer i Danmark med vedtagelse af hovedlovene.

Baggrundskontrol og sikkerhedsgodkendelse

Bekendtgørelse om udvidet baggrundskontrol og sikkerhedsgodkendelse i energisektoren, som bl.a. implementerer foranstaltninger om passende medarbejderstyring efter CER-direktivets artikel 13, stk. 1, litra e, sendes i høring senere.

DANVA kvitterer for, at Energistyrelsen afventer denne bekendtgørelse.

For at undgå en unødigt administrativ byrde opfordres der til, at krav og retningslinjer for baggrundskontrol og sikkerhedsgodkendelser bliver ens for alle forsyningssektorer.

Tilsyn

Vi vil opfordre Energistyrelsen til, at tilsyn hos multiforsyningerne koordineres med øvrige sektormyndigheder, så virksomhederne får ét samtidigt tilsyn, der dækker alle forsyningsarterne. Der bør tænkes på tværs af forsyningsarter for ikke at pålægge multiforsyningerne en unødigt administrativ og økonomisk byrde.

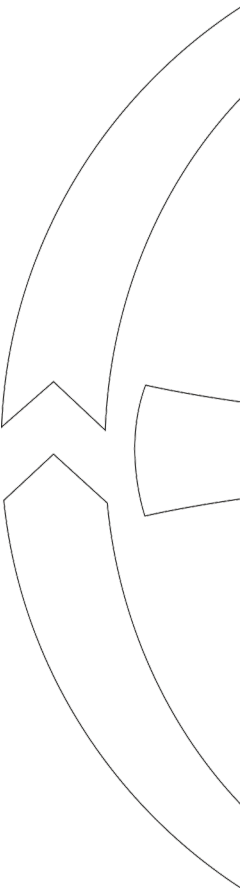
Slutteligt vil DANVA opfordre til, at tilsynene baseres på dialog, da det kan bidrage til at udbygge og styrke både tilsynets og forsyningens kompetencer indenfor modstandsdygtighed og beredskab.

Eventuelle spørgsmål eller kommentarer kan rettes til Carsten Vejergang på telefon 4016 1322 eller på mail cvhc@danva.dk.

Med venlig hilsen

Carl-Emil Larsen
DANVA

Fra: Rikke Madsen <rma@datatilsynet.dk>
Sendt: 22. januar 2025 14:15
Til: Beredskab, Energistyrelsen
Emne: Energistyrelsens j.nr. 2024-6493 // Datatilsynets j.nr. 2025-12-0594

Vedrørende Datatilsynets j.nr. 2025-12-0594 // Energistyrelsens j.nr. 2024-6493

Til Energistyrelsen, Center for Beredskab

Datatilsynet har modtaget høring over udkast til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren.

Udkastet giver ikke umiddelbart anledning til bemærkninger fra Datatilsynet.

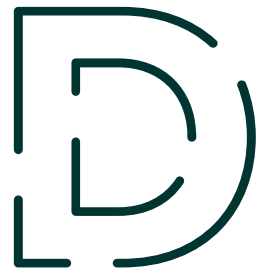
Datatilsynet forudsætter, at reglerne i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven vil blive iagttaget i forbindelse med enhver behandling af personoplysninger foranlediget af bekendtgørelsen.

Med venlig hilsen

Rikke Madsen
Fuldmægtig, cand.jur.

Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby
T 33 19 32 00
dt@datatilsynet.dk
www.datatilsynet.dk

Bekendtgørelse om modstandsdygtighed journalnummer 2024 - 6493

Den 20. januar 2025

Ref.
mmj

Drivkraft Danmark kan overordnet støtte udkastet til bekendtgørelsen om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren.

Vi har forståelse for, at bekendtgørelsen af hensyn til implementeringen af NIS-2 og CER er sendt i høring parallelt med, at Forslag til lov om styrket beredskab i energisektoren er under behandling i Folketinget og derfor endnu ikke vedtaget.

Bekendtgørelsen bærer dog præg af, at den samler fire energisektorer, el, gas, fjernvarme og olie/brændstoffer under en regulering. Vi er enige i det overordnede hensyn ved denne prioritering fra Energistyrelsens side, men det indebærer en risiko for, at formuleringer og definitioner ikke er dækkende på tværs af sektorerne og har forskellige betydning afhængig af, hvilken energiart der er tale om.

Vi har allerede i forbindelse med de afholdte informationsmøder og bilateralt via mail og møder peget på en række af disse forhold. I den dialog har vi fået afklaret flere af de usikkerheder og mulige fejltolkninger, som de nuværende formuleringer og definitioner kan give anledning til. Vi har vedhæftet den korrespondance vi har haft frem til nu, hvor problemstillingerne er uddybet. Vi har i det efterfølgende opsummeret de forhold, hvor bekendtgørelsens bestemmelser er uklare i forhold til, hvad der vil gælde, og hvordan vi forstår bestemmelserne ud fra den dialog, vi har haft frem til nu.

Funktionalitet

Funktionalitet er ikke umiddelbart defineret i bekendtgørelsen. Definitionen/forståelsen af funktionalitet har afgørende betydning, når der i §36 stk. 4 er anført:

Anlæg i klasse 3-5 skal have nødstrømsforsyning, som i tilfælde af strømafbrydelse sikrer anlæggets funktionalitet i perioden frem til strømforsyningens genopretning.

Anlæg omfatter i denne sammenhæng blandt andet raffinaderierne og oliedepoter/-terminaler.

Raffinaderier

Der er behov for en præcisering/definition af funktionalitet. En umiddelbar sproglig forståelse af "sikrer anlæggets funktionalitet" kan være, at raffinaderiet skal være fuldt operationsdygtigt frem til genoprettet strømforsyning, og så kræver det mere end "nødstrømsforsyning".

Begge raffinaderier har i dag nødstrømsforsyning. Men den kan alene sikre, at raffinaderiet kan lukke ned planmæssigt og ikke tager skade i den forbindelse. Dette vil "sikre anlæggets funktionalitet" er opretholdt, når strømforsyningen er

DrivkraftDanmark
Esplanaden 34A, 1. sal th.
1263 København K

T +45 3345 6510
E info@drivkraftdanmark.dk
W drivkraftdanmark.dk

genetableret, og anlægget er oppe i drift igen. Det vil kræve en nødstrømsforsyning på størrelse med et mindre kraftværk, hvis raffinaderierne skal kunne opretholde sin produktion under en strømafbrydelse.

Vi har på baggrund af vores hidtidige dialog forstået, at det ikke er intentionen med bestemmelsen, at raffinaderierne skal etablere nødstrømsforsyning, så de kan opretholde produktionen, men alene sikre, at de kan lukke planmæssigt ned i tilfælde af en strømafbrydelse.

Selvom der er enighed om denne forståelse, bør det præciseres i bekendtgørelsen eller i en opfølgende vejledning.

Depoter/terminaler

Der er tilsvarende behov for en præcisering i forhold forståelsen af funktionalitet for depoterne/terminalerne.

Som vi forstår "funktionalitet" i denne sammenhæng, er det også at sikre, at depotet/terminalen vil kunne være i drift igen, når strømforsyningen er genetableret. Nødstrømsanlægget skal sikre, der ikke sker noget med depotet/terminalen under en strømafbrydelse, som forsinker/forhindrer, at depoterne vil kunne komme i drift umiddelbart efter en strømafbrydelse. I så fald er der slet ikke behov for nødstrøm, idet depotets integritet og mulighed for at være fuldt funktionsdygtige som udgangspunkt ikke påvirkes af et afbrud i strømforsyningen.

Vi har på baggrund af vores hidtidige dialog forstået, at Energistyrelsen er enig i denne forståelse af funktionalitet i forhold til depoterne/terminalerne.

Selvom der er enighed om denne forståelse, bør det præciseres i bekendtgørelsen eller i en opfølgende vejledning.

Tankstationer og ladestandere

Vi er fortsat uforstående overfor, at lovforslaget og derfor også bekendtgørelsen går videre en NIS-/CER-direktiverne og inkluderer tankstationerne i reguleringen. Men da de pågældende virksomheder også er operatører af ladepunkter i et omfang, der svarer til eller ligger over bekendtgørelsens tærskelværdier for deres netværk af tankstationer, har vi forstået, at det ikke får nogen praktisk betydning i forhold til de økonomiske byrder virksomhederne pålægges.

Vi har forstået, at virksomhederne jf. §4. stk. 3. vil blive kategoriseret ud fra det højeste tærskelniveau virksomhedens aktiviteter tilsiger. Det betyder samtidig at Energistylsens tilsyn vil blive gennemført og gebyrbelagt ud fra dette niveau.

Tankstationer og ladestandere er ikke anlæg

Den enkelte tankstation og ladestander er ikke defineret som anlæg i bilag 2. Det betyder for virksomheder, der har tankstationer/ladestandere over de angivne tærskelniveauer i bilag 1, at deres risiko- og sårbarhedsvurdering, beredskabsplanlægning primært vil være rettet mod sikkerhed i deres net- og informationssystemer. Vi hilser det derfor velkomment, at der vil blive vejledt nærmere om, hvordan især §19 vil gælde for tankstationerne, jævnfør vores tidligere dialog.

Kapacitet for ladestandere

Tærskelværdierne i bilag 1 for ladeoperatører er baseret på kapaciteten i ladeoperatørens samlede netværk af ladestandere.

Der er dog ikke defineret entydigt, hvad der menes med "kapacitet".

Vi forstår tærskelværdierne i bilag 1 sådan, at det for det første ikke er begrænset til ladestandere i det offentlige rum (ladestationer, kantstensladere og lignende), men også ladestandere hos private (husstande, virksomheder og lignende), og at der med kapacitet menes den samlede effekt, som der kan leveres fra en given lokation.

Til eksempel kan en ladepark med fire ladestandere a 400 KW vil teoretisk svare til 1,6 MW kapacitet/effekt, men den kan måske kun have 1.000 KW i samlet tilgængelig kapacitet fra transformeren. I mange tilfælde dimensioneres ladestationer med en samtidighedsfaktor, ud fra en forventning om, at ladestanderene ikke udnyttes fuldt ud samtidig.

Det bør præciseres i bekendtgørelsen eller vejledningen, at det er sådan "samlet kapacitet" skal forstås.

NOTAT

HØRINGSSVAR - BEKENDTGØRELSE OM MODSTANDSDYGTIGHED OG BEREDSKAB I ENERGISEKTOREN

Energinet takker for muligheden for at komme med bemærkninger til udkast til bekendtgørelse om modstandsdugtighed og beredskab i energisektoren (herefter benævnt bekendtgørelsen).

Energinet har gennemgået udkastet med særlig opmærksomhed på de elementer, der er af væsentlig betydning for Energinet. Indledningsvis kommenteres bekendtgørelsen i generelle termer, hvorefter kommentarer målrettes de enkelte bestemmelser i bekendtgørelsen. Under gennemgangen blev det bemærket, at bekendtgørelsen ikke indeholder regler vedrørende ledelsesgodkendelse af leverandørkontrakter, jf. lov om styrket beredskab § 6, stk. 2, nr. 1, samt krav om politikker for risiko- og sårbarhedsvurderinger, jf. lovens § 6, stk. 2, nr. 6.

Det er Energinets opfattelse, at bekendtgørelsens krav generelt er ambitiøse, men nødvendige henset til den geopolitiske situation. Opfyldelse af kravene vil kræve tæt samspil i sektoren, samt tilvejebringelse af ressourcer og økonomiske midler til investering og løbende drift, vedligehold og reinvesteringer. Derudover er det Energinets vurdering, at det ikke vil være realistisk for Energinet at gennemføre en stor del af tiltagene i bekendtgørelsen inden for de angivne tidsrammer.

Generelle bemærkninger

Omkostninger

Energinets datterselskaber er underlagt indtægtsrammeregulering, hvilket betyder, at de enkelte datterselskaber skal søge om tillæg, når de afholder omkostninger, som ikke allerede indgår i deres økonomiske rammer. Energinets mulighed for at leve op til kravene i bekendtgørelsen er derfor meget afhængig af, at Energinet kan opnå tillæg til sine indtægtsrammer ved ansøgning til Forsyningstilsynet. Det er Energinets vurdering, at der både vil være tale om omkostninger i form af investeringer, men også løbende omkostninger for at kunne leve op til kravene. Da Energinet vurderer, at det bliver omkostningstungt at leve op til kravene, ønsker Energinet derfor også at indgå i dialog med Energistyrelsen, og potentielt Forsyningstilsynet, omkring processen for at søge tillæg,

Begreber og definitioner

Energinet bemærker, at der generelt er behov for strømlining af begreber og definitioner i både bekendtgørelsen og lov om styrket beredskab. Det anbefales at ensarte definitionerne mere med ISO-standarderne.

Ledelsesansvar

Energinet ser med fordel, at definition fra høringsnotatet om ledelsesansvar indarbejdes i nærværende bekendtgørelse.

Sektoransvar

Der bør tilsikres en større ensartethed mellem Energinets og Energistyrelsens forpligtelser i kapitel 13 og 14 i forhold til, hvordan man påtænker, at sektoransvaret skal løftes.

Årshjul

Det er Energinets opfattelse, at det samlede årshjul for øvelsesperioder, risiko- og sårbarhedsvurderinger, risiko- og sårbarhedsscenarier samt sektorberedskabsplaner ikke er tilstrækkeligt koordineret. Ifølge bekendtgørelsen skal sektorberedskabsplanerne opdateres tre måneder efter den 1. marts, jf. § 86, hvilket svarer til den 1. juni. Denne frist er i konflikt med kravet i § 88, stk. 3, hvorefter sektorberedskabsplanerne skal fremsendes årligt den 1. april.

Desuden harmonerer øvelsesperioden, der strækker sig fra oktober til oktober, ikke med kravet om, at risiko- og sårbarhedsvurderingerne skal være opdateret pr. 1. oktober. Øvelsesplanerne bør udarbejdes på baggrund af opdaterede risiko- og sårbarhedsvurderinger. Derfor foreslås det, at øvelsesplanen løber fra januar til januar. Derudover vil det være hensigtsmæssigt, hvis perioden for den femårige øvelsesplan for sektorøvelser efter § 90, er sammenfaldende med perioden for den almindelige femårige øvelsesplan efter § 20.

Energinet anbefaler, at der udarbejdes et effektivt og sammenhængende årshjul. Årshjulet kunne eksempelvis udformes således:

- Energistyrelsen sender opdateret sektorspecifikt trusselsbillede og risiko- og sårbarhedsscenarier til virksomhederne, jf. § 107, stk. 5.
- Virksomhederne udarbejder risiko- og sårbarhedsvurderinger, jf. § 18, og sender dem til Energistyrelsen.
- Energistyrelsen godkender virksomhedernes konklusioner på risiko- og sårbarhedsvurderingerne, jf. § 107, stk. 2. Energinet foreslår, at der fastlægges en sagsbehandlingstid for godkendelsesprocessen.
- På baggrund af de opdaterede og godkendte risiko- og sårbarhedsvurderinger opdateres beredskabsplanerne og øvelsesplanerne. Virksomhedernes opdaterede beredskabsplaner sendes til godkendelse i Energistyrelsen. Energinet foreslår, at der fastlægges en sagsbehandlingstid for godkendelsesprocessen.

Tærskelværdier

Energinet anbefaler, at tærskelværdierne for niveauinddeling af virksomheder, klassificering af anlæg samt detaljegraden af øvelseselementer i bilag 4 fjernes fra bekendtgørelsen.

Leverandørstyring og forsyningskædesikkerhed

Det forventes, at de yderligere krav vil føre til øget kompleksitet i sikring af konkurrence og øge risikoen for muligt frafald af leverandører. Derudover vil øgede krav til leverandører også føre til øgede priser grundet de ekstra foranstaltninger og krav, som de skal opfylde. Samlet set vil det medføre et øget ressourceforbrug for virksomheden for at implementere og følge op på kravene samt sikre dokumentation til Energistyrelsen.

Kapitel 1 - Formål, anvendelsesområde og definitioner

§ 2, stk. 2

Det er uklart, hvorfor paragraffen henviser til § 40.

§ 3

Begrebet "trussel" bør defineres i § 3.

Desuden er der lidt begrebsforvirring i anvendelsen af "risiko- og sårbarhedsvurdering" da der både skal være en trussel og en sårbarhed førend, der er en risiko. En risikovurdering indeholder derfor både en trusselsvurdering og en sårbarhedsvurdering, da risikoen fremkommer af en trussel, der udnytter en sårbarhed i en proces, et aktiv eller et projekt. Det anbefales at ensarte definitionerne mere med ISO-standarderne og derved blot at anvende "risikovurdering" i bekendtgørelsen.

§ 3, nr. 1

Definitionen af "beredskab" i § 3, stk. 1, bør udvides, idet beredskab ikke slutter før normalisering af driften. Derfor bør definitionen også inkludere processer, aktiviteter og foranstaltninger frem til normal drift er genoprettet.

§ 3, nr. 3

Forsyningskritiske net- og informationssystemer bør formuleres således, at det er klart, at logiske processer inkluderer de systemer og processer, som gennem nedrivning af systemafhængigheder kan skabe en direkte afbrydelse eller påvirkning.

§ 3, nr. 8

Det foreslås, at definitionen af operationelle teknologier ændres til:

"Operationelle teknologier: Fysiske net- og informationssystemer der bruges til at opdage eller forårsage ændringer gennem direkte overvågning og kontrol af fysiske enheder, processer og begivenheder i et industrielt miljø. Operationelle teknologier inkluderer de industrielle kontrolsystemer." Denne følger Gartners definition af "Operational Technology (OT)": "Operational technology (OT) is hardware and software that detects or causes a change, through the direct monitoring and/or control of industrial equipment, assets, processes and events."¹

§ 3, nr. 11

Energinet ser gerne, at det uddybes, hvad der menes med "sikkerhedsniveauer".

§ 3, nr. 12

Sårbarhedsdefinitionen udelukker sårbarheder, der påvirker konsekvensen af en hændelse. Det anbefales at anvende en ISO-baseret definition fx. ISO27000 "En svaghed i et aktiv eller en kontrol, der kan udnyttes af en eller flere trusler."

Kapitel 2 - Niveauinddeling og klassificering af anlæg

§ 4, stk. 1

Bestemmelsen angiver, at virksomheder fremover inddeles i fem niveauer. Det er imidlertid uklart, hvorfor niveau 4 og 5 er opdelt i to niveauer, idet der ikke er forskel på reglerne for henholdsvis niveau 4 og 5 virksomheder. Energinet anbefaler derfor, at der kun bør være en inddeling på fire niveauer. Alternativt kan man pålægge virksomheder i niveau 5 at få foretaget eksternt

¹ <https://www.gartner.com/en/information-technology/glossary/operational-technology-ot>

kontrol af deres sikringsniveau, f.eks. PEN-test minimum hvert 2. år. Endvidere kan det overvejes at pålægge samme virksomheder intern auditering, som det kendes fra ISO-standarderne.

I forbindelse med penetrationstest, vil Energinet påpege, at Energistyrelsens ret til at foretage penetrationstest efter Lov om styrket beredskab § 19, stk. 2, nr. 4, er meget vidtgående og ikke ses nærmere udmøntet i bekendtgørelsen.

§ 6, stk. 1

Det fremgår uklart, hvad formålet med opdelingen af anlæggene i fem forskellige klasser er. På samme måde som niveauinddelingen af virksomhederne er reglerne ens for anlæg i klasse 4 og 5. Desuden er anlæg i klasse 1 ikke omfattet af loven, hvilket betyder, at der reelt kun er tre klasser. Energinet anbefaler, at kravene differentieres for anlæg i klasse 4 og 5, da det er Energinets vurdering, at der er et særligt beskyttelsesbehov for klasse 5 anlæggene. Energinet står gerne til rådighed med hjælp til at udarbejde differentieringen. Det er derudover Energinets vurdering, at det er vanskeligt at afgøre, hvad der henhører under klasse 1 og 2, i det der ikke er specificeret, hvad klasse 1 omfatter - herunder f.eks. reservedelslager, mellemspændingsstationer, kabelskabe m.v.

§ 6, stk. 6

Det bør fremgå af bestemmelsen, hvilken sagsbehandlingstid Energistyrelsen har i forhold til et sådant forhåndstilsagn, da man har behov for at kende klassificeringen for at kende omfanget af risikovurderingen, jf. § 27.

Kapitel 3 - Roller og ansvar

§ 10

"Risikoaccept" anvendes som begreb, men er ikke defineret. Jf. ISO31000 og ISO31073 er accept af en risiko en af valgmulighederne i risikohåndteringen. Men i bekendtgørelsen kan det nærmere tolkes som risikovillighed (et fælles begreb for risikoappetit og/eller risikotolerance). Det anbefales at bruge risikovillighed og definere det. Accept, tolerance og appetit er begreber, der allerede bruges forskelligt af diverse rammeværk og kan ikke anbefales. Gælder også § 12.

§ 11, stk. 4

Det fremgår ikke klart, om sikringskoordinatorerne skal koordinere foranstaltninger på alle anlæg eller kun klasse 4 og 5 anlæggene.

§ 11 stk. 7

Det bemærkes, at der også er behov for, at Energinet har DSO'ernes kontaktoplysninger til brug for koordinering af sektoransvar, og at det skal sikres, at Energinet løbende orienteres om ændringer.

Kapitel 4 - Politik for risikostyring

§ 12

Kravene i § 12 til indholdet af politikken indebærer, at der skal udarbejdes flere forskellige typer dokumenter – for forskellige jobroller og fagligheder. Energinet anbefaler, at "*politik for risikostyring*" ændres til "*politikker og procedurer*". Da "metoder" ikke normalt hører hjemme i en politik, men nærmere på underliggende governance-niveauer, i fx retningslinjer, procesbeskrivelser, procedurebeskrivelser eller lignende, anbefales det at ændre formuleringen til flertal fra "*en politik*" til "*politikker*".

§ 12, nr. 5

Det kunne være nyttigt med vejledning fra Energistyrelsen på kriterier og tærskelværdier for acceptabel risikoaccept i forhold til samfundsmæssige konsekvens.

Kapitel 5 - Beredskabsplanlægning

§ 13, stk. 2

Bestemmelsen virker forkert placeret under "Beredskabsplanlægning", da den dækker både net- og informationssystemer og anlæg. Ordlyden ifm. Net- og informationssystemer i stk. 2, skal enten flyttes til kapitel 11 eller refereres til i § 45. Det er typisk i erhvervs- eller udviklingsprocessen, at redundans af IT/OT/ICT-systemer håndteres. Denne proces er typisk organiseret i en separat enhed/afdeling fra beredskab, så hvis kravet kun stilles i beredskabsmæssig sammenhæng, bliver den svær at håndhæve.

§ 14, stk. 2

Det bedes uddybes, hvad fortegningerne skal indeholde.

§ 16

Energinet ser gerne, at det uddybes, hvad der menes med fysiske informationsstrømme.

§ 18

En risikovurdering indeholder sårbarhedsvurdering. Det er tilstrækkeligt med "*risikovurdering*", som i Kapitel 7, hvor sårbarheder ikke nævnes specifikt. Dette gælder generelt hele bekendtgørelsen (og lov om styrket beredskab i energisektoren).

Ordlyden "*... vurdering af kendte og mulige risici...*" kræver efter Energinets opfattelse en nærmere uddybning.

Det anbefales, at der fastsættes en tærskelværdi eller kategorisering for de "kendte og mulige risici, der kan forstyrre eller forhindre leveringen af virksomhedens tjenester" og skal indgå i risiko- og sårbarhedsvurderingen, som skal fremsendes til Energistyrelsen. Energistyrelsen vil drukne i fremsendte risici - og tilsvarende vil Energinet, når der skal udarbejdes risiko- og sårbarhedsvurdering for sektoren, jf. § 86.

Derudover er det uklart, hvordan Energistyrelsen vil godkende risiko- og sårbarhedsvurderinger fra mange virksomheder uden en taksonomi eller ensretning. Vurderingerne vil være omfattende og vurderes efter hver virksomheds skala for konsekvenser og sandsynligheder

Det foreslås at ændre ordlyden til: "*... gennemføre en risikovurdering af potentielle hændelser, der kan forstyrre eller...*"

§ 18, stk. 2, nr. 1

At skrive "*identifikation og vurdering*" er dobbeltkonfekt. I henhold til ISO31000, så er identifikation en del af vurderingen (identifikation, analyse, evaluering).

18, stk. 2, nr. 2

Det er vigtigt at skelne mellem "*potentielle hændelser*" = risici og "*hændelser*" = indtrufne eller igangværende begivenheder. Dette gælder hele bekendtgørelsen og loven.

Det fremgår uklart, hvordan virksomheder skal vurdere mulige afledte samfundsmæssige konsekvenser. Denne vurdering vil kræve et indgående kendskab til det underliggende net samt øvrige samfundsaktørers beredskab, nødforsyning og lign.

18, stk. 2, nr. 3, a)

"*mitigere*" er ikke et ord ifølge retskrivningsordbogen. Kan slettes, da der står "*styre risici*" - hvilket er fint. Gælder også de andre steder i bekendtgørelsen, hvor ordet anvendes.

§ 19, stk. 3, nr. 2

"*Procedurer for isolering af...*" – Isolering er kun én af mulige former for begrænsning af mulighederne for spredning af et cyberangreb (containment). Andre måder kan være at slukke systemet, lukke adgangskonti ned, skifte passwords etc. Det anbefales at bruge "*begrænsning af skadevirkning*" i stedet for "isolering". Hvis der menes "isolering", har Energinet brug for en mere specifik beskrivelse af, hvilken type isolering, der er tale om og med hvilket formål.

Der bør desuden også foreligge krav for genindkobling.

§ 21

Bestemmelsen bør indeholde krav om, at virksomhederne i sektorerne som minimum deltager hver anden gang i sektorberedskabsøvelserne, som afholdes af henholdsvis Energinet og Energistyrelsen, dvs. minimum en gang pr. 5-årig øvelsesperiode.

Energinet bemærker desuden, at det ikke fremgår, hvor ofte virksomheder i niveau 1 skal afholde øvelser.

§ 23, stk. 2

Bestemmelsen indeholder ikke en afgrænsning af, hvilke øvelsesevalueringer, der skal fremsendes til Energistyrelsen. Energinet opfordrer til, at der kun indsendes øvelsesrapporter, såfremt væsentlige dele af beredskabet er blevet øvet. Dette kan evt. suppleres med en årlig rapportering på de mindre øvelser.

Der kan med fordel angives sagsbehandlingstider for Energistirelsens godkendelse, således at virksomhederne har en godkendelse af dels identificerede læringspunkter, samt tidsplan for løsning af læringspunkterne.

Kapitel 6 - Uddannelse og awareness

§ 26

Det undrer Energinet, at sårbarheder er udeladt, når trusler specifikt nævnes i bestemmelsen.

Kapitel 7 - Risikovurdering af projekter

Energinet lægger til grund, at risikovurderinger alene skal ske for projekter, som igangsættes efter denne bekendtgørelses ikrafttrædelse.

§ 28

Mange af Energinets projekter vil falde i en kategori, der kræver godkendelse af risikovurderinger ved Energistyrelsen. Kan det oplyses eller fastlægges, hvad Energistirelsens forventede sagsbehandlingstid vil være – og hvorvidt et projekt kan fortsætte, mens Energistyrelsen sagsbehandler.

Kapitel 8 Leverandørstyring og forsyningskædesikkerhed

§ 29

Bestemmelsen er meget bred og kan potentielt omfatte alle IT-leverandører. Virksomheden bør selv kunne vurdere, hvilke leverandører, procedurerne skal dække - f.eks. baseret på en risiko-vurdering.

§ 30, stk. 1

Der er eksempler på, at leverandører ikke betragter system- og procesdokumentation, som virksomhedens ejerskab.

Det er vigtigt, at virksomheden i tilfælde af en organisatorisk hændelse hos leverandøren har adgang til system- og procesdokumentation for de forsyningskritiske processer, som leverandørens produkter og tjenester understøtter. Eksempler på organisatoriske hændelser hos leverandøren kan være konkurs, et fjendtligt opkøb eller krise/krig i leverandørens hjemland.

Forslag til tilføjelse:

§ 30, stk. 1, nr. 9) At virksomheden i relation til direkte leverandører og tjenesteudbydere har adgang til system- og procesdokumentation i tilfælde af leverancesvigt.

Kapitel 9 IT-sikkerhedstjeneste

§ 34

Bestemmelsen angiver, at det kun er virksomheder i niveau 3-5, som skal sikre, at en it-sikkerhedstjeneste bistår dem i forbindelse med en hændelse. Energinet bemærker, at alle virksomheder, der er omfattet af loven, bør have assistance fra en it-sikkerhedstjeneste ved håndtering af en hændelse.

Kapitel 10 Anlægs modstandsdygtighed

Det forekommer forholdsvis ofte, at et anlæg skifter klasse i opadgående retning. Opklassificeringen medfører, at kravene til den fysiske sikring og adgangskontrol øges. Bekendtgørelsen bør specificere tidsrammen for implementeringen af disse krav efter opklassificering af Energistyrelsen.

Derudover bør det også præciseres, hvornår i etableringsprocessen for nye anlæg, at sikkerhedsforanstaltninger skal være operationelle. Efter nuværende praksis og regulering, skal sikkerhedsforanstaltningerne være på plads, når anlægget går i drift. Det er efter Energinets opfattelse ikke hensigtsmæssigt henset til trusselsbilledet. Energinet anbefaler, at sikkerhedsforanstaltninger og adgangskontrol skal iværksættes, når anlægsarbejdet når til forsyningskritiske dele af anlægget – eventuelt i midlertidig form.

Derudover skal kravene til, hvornår gæstehåndtering skal påbegyndes, og hvordan opgraderinger skal ske ved ændret klassifikation, være klare. Tidsrammerne for etablering og funktionsdygtighed af adgangskontrol og fysisk sikring ved nye anlæg bør også specificeres tydeligt.

Kravene til hvornår, der skal påbegyndes gæstehåndtering på anlæggene, bør følge kravene til, hvornår man skal have adgangskontrol i drift.

§ 36, stk. 1

Det væsentligste er, at de forsyningskritiske processer og funktioner, som anlæggene udfører, er modstandsdygtige overfor enhver utilsigtet hændelse. Funktionssvigt kan ske på baggrund af såvel anlægs-eksterne som anlægs-interne hændelser. Med hybride trusler kan den forsyningskritiske proces påvirkes gennem såvel anlægs-interne som anlægs-eksterne hændelser.

Forsyningskritiske processer skal have lav sårbarhed overfor funktionssvigt, også selvom et anlæg er taget ud af drift, fx til revision. I elsystemsammenhæng kaldes dette N-1 eller (N-1)-1 kriteriet og er for EL TSO lovgivet om i EU reguleringen. Det kan være nødvendigt at lovgive om, hvor længe en N-1 situation må bestå inden N-1 sikkerhed igen er reetableret. For EL TSO er denne tid 15 min for frekvensgenopretning, mens den er kortest mulig for elanlæg.

Hvor et anlæg ikke har lav sårbarhed overfor en hændelse, fx intern hændelse, så skal den forsyningskritiske proces have lav sårbarhed overfor hændelser. Lav sårbarhed i processen kan opnås med et reserveanlæg eller en reserveproces, som understøtter samme forsyningskritiske proces.

Anlæg, der endnu ikke er idriftsat, eller som er taget permanent ud af drift, bør fritages.

Derfor foreslås følgende justering til ordlyden: *“Virksomheder skal have foranstaltninger til sikre, at virksomhedens anlæg i drift kan modstå skader og funktionstab som følge af en hændelse.”*

§ 36, stk. 4

Energinet vurderer, at det ikke er realistisk at etablere nødstrømsforsyning til el, gas og brint, som sikrer anlæggets funktionalitet frem til genoprettelse af strømforsyningen. Det bør præciseres, hvad nødstrømsforsyningen skal opretholde og at dette i øvrigt skal samtænkes med kravene i KOMMISSIONENS FORORDNING (EU) 2017/2196 af 24. november 2017 om fastsættelse af en netregel for nødsituationer og systemgenoprettelse. Energinet foreslår følgende formulering:

“Anlæg i klasse 3-5 skal have nødstrømsforsyning, som i tilfælde af strømafbrydelse og indtil genoprettelse af strømforsyningen, skal sikre anlæggets følgende funktioner:

- 1) *Overvågning og alarmering jf. § 36, stk. 3, nr. 1*
- 2) *Adgangsstyring jf. § 37*
- 3) *Elektroniske overvågning jf. § 38*
- 4) *Driftsovervågning af net- og forsyningskritiske systemer”*

§ 36, stk. 6

Det er ikke tilstrækkeligt at afprøve et nødstrømanlæg i parallel drift med den primære strømforsyningskilde. Erfaringer viser, at mange antager, at opstart af nødstrømsanlæg enten isoleret eller i parallel drift med primære kilde er tilstrækkeligt til at afprøve nødstrømsanlæggets funktion. For at afprøve et nødstrømsanlæg effektivt, skal handlingen initieres ved at afkoble den primære strømforsyningskilde.

Derfor foreslås følgende justering: *“Virksomheder skal som minimum hvert halve år foretage kontrol med, at foranstaltninger efter stk. 2-4 gennemføres, er intakte og fungerer efter hensigten, herunder foretage afprøvning af afbrud af den primære strømforsyning.”*

§ 37

Bestemmelsens stk. 1 og 3, er selvmodsigende. Stk. 3 om gæsters og andre personers adgang til virksomhedens anlæg bør indarbejdes i stk. 2, medmindre der med bestemmelsen lægges op til,

at gæster og andre personer ikke kan have et arbejdsbetinget behov og dermed ikke få adgang til virksomhedens anlæg.

Hvad er omfattet af virksomhedens anlæg - er byggepladser tillige omfattet af den styrede adgangskontrol? Og i så fald, hvornår bliver byggepladser omfattet?

Bestemmelsen omfatter foranstaltninger på alle anlæg, både onshore og offshore – dette kunne med fordel fremgå lidt mere klart, da den meget adresserer onshore anlæg. Energinet vurderer, at det kan være meget vanskeligt, og muligvis umuligt, at implementere foranstaltningerne på et offshoreanlæg (ligeså § 38).

§ 38, stk. 2

Det kunne være gavnligt, hvis Energistyrelsen mere konkret definerede sikringsniveauer og/eller krav til forsinkelsestider for de enkelte anlægsklasser. Det ville gøre det lettere at vurdere, om foranstaltninger til fysisk sikring var compliant. Det er ikke hensigtsmæssigt, at dette alene overlades til de enkelte virksomheders risikovurdering.

Energinet imødeser desuden vejledning fra Energistyrelsen om, hvordan den elektroniske overvågning kan gøres tilstrækkelig og lovmedholdelig.

§ 38, stk. 4

Som bestemmelsen er formuleret, stilles der alene krav om to lag af sikring (celle- eller objekt-sikring samt perimetersikring, jf. stk. 2). Der synes at mangle et lag sikring; nemlig skalsikring af kritiske rum. Det foreslås, at der mindst skal være tre lag sikring inden for følgende: sikring af perimeter, skal, celle og objekt. Der kan med fordel udarbejdes en vejledning, som forholder sig til kravene til de forskellige anlægstyper.

§ 38, stk. 5

Det bør specificeres, hvad formålet er med visuel afskærmning. Energinet vurderer, at det potentielt er et meget vidtgående krav, hvis dette omfatter afskærmning i traditionelle kontormiljøer.

§ 40

Det kan overvejes at kræve, at planen ændres hvert år, så testhandlingerne ikke altid udføres på samme tid. Dette vil gøre det sværere for ondsindede parter at forsøge at bryde sikkerheden, da de ikke vil vide, hvornår kontrollerne gennemføres. Planen bør desuden holdes fortrolig.

§ 40, stk. 3

Energinet finder, at kravet om at føre log over gennemførte kontroller er utilstrækkeligt. En gennemgang af loggen ved tilsyn eller revision vil kun vise, at en kontrol er udført, men ikke hvordan den er udført (procedure), om der blev fundet fejl eller afvigelser, og om eventuelle fejl er blevet udbedret. Hvis fejl ikke er blevet udbedret, bør der gives en forklaring på hvorfor og en tidsplan for, hvornår de forventes udbedret. Den første aktivitet ved efterfølgende kontrol bør være en gennemgang af fejl fra foregående kontrol og status på disse.

Der bør stilles krav om, at der føres en kontroljournal, hvor alle disse oplysninger registreres. En sådan journal vil give et klart og detaljeret billede af kontrollernes udførelse og opfølgning, hvilket vil sikre en højere kvalitet og troværdighed i kontrolprocedurerne.

§ 41

Til bestemmelsen ønskes en definition på sammenbyggede anlæg, da "... uanset sammenbygningen" kan fortolkes.

§ 42

Bestemmelsen bør konkretiseres, henset til de økonomiske aspekter samt de lovgivningsmæssige udfordringer, der er ved at foretage elektronisk overvågning af offentlige arealer, arealer der ejes af lodsejere m.v. (f.eks. lov om TV-overvågning).

Det er afgørende at opnå en passende balance mellem behovet for at understøtte det nationale trusselsbillede og sikre et effektivt samarbejde mellem relevante myndigheder mod sabotage i forhold til de økonomiske og samfundsøkonomiske konsekvenser ved implementering. Desuden bør de samfundsøkonomiske aspekter ved forebyggelse kontra genopretning også tages i betragtning. Energinet ser positivt på en samlet løsning til beskyttelse af kritisk infrastruktur, men løsningens realiserbarhed skal vejes op imod de samfundsøkonomiske konsekvenser.

Kapitel 11- Sikkerhed i net-og informationssystemer

§ 46, stk. 2

Energinet ser gerne, at det ikke kun er på forsyningskritiske net- og informationssystemer, hvor risici skal evalueres. Alternativt skal bestemmelsens ordlyd udvides, således det også gælder markedskritiske samt understøttende systemer til forsyningskritiske systemer, hvor dette også kan være relevant at evaluere risici ved at patche til seneste version.

§ 47, stk. 2

Energistyrelsen bedes uddybe, hvad det tidsmæssige omfang af varselsreaktionen bør være.

§ 47, stk. 4

Begrebet "øjeblikket" skal præciseres med hensyn til, hvor lang tid, der tales om, og hvad der menes med "reagere". Selv en fuldt automatiseret udbedring af en sårbarhed (fx patching) i et stort netværk kan tage flere dage. Sårbarheder i softwarekomponenter som fx LogforJ kan tage måneder at analysere og håndtere. Er der tale om, at Energinet skal kunne iværksætte håndtering af en kritisk sårbarhed på alle tidspunkter af døgnet? Hvis ja, har vi brug for en definition af "kritisk" sårbarhed. Typisk ville man ikke iværksætte en respons, medmindre en sådan sårbarhed kunne udnyttes "remotely" og var under aktivt angreb på internettet.

§ 48, stk. 1

Pkt. 1 og 2 er meget overordnede og stiller ikke krav om software uden for det forsyningskritiske. Pkt. 3 er specifikt for forsyningskritiske net- og informationssystemer, dog er her ikke defineret krav til bestemte hardwaretyper.

§ 48, stk. 2

Det forventede detaljeringsniveau fra Energistyrelsens side bør specificeres. Det skal præciseres, om oplysninger om producent, produkt, og version for det overordnede produkt er tilstrækkelige, eller om virksomhederne også bør have detaljerede oplysninger om de enkelte delkomponenter, der tilsammen udgør produktet. Dette vil gøre det muligt for virksomheden at vurdere, om et givent produkt er sårbart over for eksempelvis Log4j.

§ 48, stk. 3

Det foreslås, at følgende tilføjes til sidst i sætningen: "...og erfaringer inddrages i forbedringer".

"regelmæssigt og som minimum årligt" adskiller sig fra kravene til nogle af de andre fortegnelser. Fx § 81, stk. 2, hvor de altid skal være retvisende.

§ 50

Det anbefales, at *"eller i andre lande med en tilstrækkelighedsafgørelse fra EU"* slettes fra bestemmelsen. Tilstrækkelighedsafgørelsen fra EU-Kommissionen betyder, at EU-kommissionen har vurderet, at beskyttelsesniveauet for personoplysninger i et tredjeland i det væsentlige svarer til beskyttelsesniveauet i EU/EØS. EU-kommissionen tager i vurderingen ikke højde for cybersikkerhed, resiliens eller sikkerhedspolitiske faktorer.

§ 54

Det bemærkes, at nuværende bestemmelse kan tolkes som, at jo højere kritikalitet det pågældende system eller udstyr har, jo mere kompleks skal passwordstyringen være. Dette følger ikke "best practice". Bl.a. har Center for Cybersikkerhed (CFCS, Password-sikkerhed 2023) og National Institute of Technology (NIST, NIST SP 800-63-3, 2024) anbefalet i deres seneste passwordvejledninger at undgå unødigt komplicerede passwordregler og periodiske udskiftninger, men derimod hellere sigte efter god længde og lavere kompleksitet samt tvungen udskiftning af password, hvis der findes tegn på eller mistanke om kompromittering.

Derfor anbefales nedenstående ændringer til bestemmelsens ordlyd: *"Passwordstyringen skal understøtte, at længden af passwords modsvare kritikaliteten af det pågældende system eller udstyr samt der så vidt muligt sker tvungen udskiftning af passwords, hvis der findes tegn på eller mistanke om kompromittering."*

§ 56

Hvad er baggrunden for, at bestemmelsen kun gælder for mobile enheder? Det bør overvejes at folde bestemmelsen ud til at gælde alle enheder, der kan tilgå virksomhedens industrielle kontrolsystemer og operationelle kontrolsystemer.

§ 57

Det foreslås, at følgende tilføjes til sidst i sætningen: *"..og erfaringer inddrages i forbedringer"*.

§ 58

Skal der udarbejdes procedurer for backup-styring for alle virksomhedens net- og informationssystemer eller procedurer for backup-styring for virksomhedens forsyningskritiske net- og informationssystemer? Ligesom det fremgår af § 59.

§ 59, stk. 1

Virksomheder skal tage backup af virksomhedens forsyningskritiske net- og informationssystemer og netværkskonfigurationer, så virksomheden kan genoprette netværksinfrastrukturen for forsyningskritiske net- og informationssystemer.

§ 59, stk. 2

Processen for back-up skal sikre, at back-up efter stk. 1 beskyttes med de samme foranstaltninger, der sikrer det samme beskyttelsesniveau, som for det forsyningskritiske net- og informationssystem, der tages back-up af.

§ 61

Det bør overvejes at tilføje en stk. 2 til bestemmelsen, hvor der tages stilling til, om sektoren skal have adgang til en dedikeret del af frekvensbåndet til krisesituationer for at sikre kommunikationsveje til relevante myndigheder, herunder Energistyrelsen i tilfælde af svigt i offentligt udbudte elektroniske kommunikationsnet eller tjenester.

§ 62

Der ønskes en indføring i, hvilken effekt eller overordnet formål Energistyrelsen ønsker at opnå med § 62. Om det eksempelvis er at sikre, at der ikke kan udføres et cyberangreb via virtualiseringslaget eller management systemer. Det ønskes også klarlagt, om management systemer i øvrigt må supportere fysisk segmenterede netværk på tværs af forsyningstyper.

Det anbefales derfor, at § 62 følges op af en uddybende vejledning, hvis den nuværende ordlyd fastholdes.

§ 62, stk. 2

Der ønskes en uddybet definition af demilitarized zone (DMZ) samt fysisk adskillelse, således vi sikrer de optimale rammevilkår, til at opnå en robust, sikker og skalerbar it-infrastruktur

§ 62, stk. 3

Det er Energinets vurdering, at det ikke er en realistisk mulighed at gennemføre en fysisk adskillelse af forsyningskritiske net- og informationsnetværk og andre netværk.

Energinet anbefaler derfor, at § 62, stk. 3, udgår af bekendtgørelsen, idet de relevante behov og krav er afdækket af § 62, stk. 2

§ 62, stk. 4

Energinet ønsker en revurdering af implementeringstiden, hvis § 62, stk. 4, bibeholder sin nuværende formulering i den endelige udgave af bekendtgørelsen.

§ 63

Det vil være formålstjenstligt med en uddybning af eller vejledning om, hvad formålet med dokumentationen er, så der kan sikres det rette dokumentationsniveau. Netværksdokumentation skal opbevares sikkert/forsvarligt af hensyn til følsomheden af oplysningerne.

§ 67, stk. 3

Hvad menes der her med særskilt? Energinet foreslår, at bestemmelsen omformuleres til *"Logs skal opbevares særskilt fra det netværksudstyr, hvorfra der opsamles logs, og skal sikres mod manipulation og beskyttes mod uautoriseret adgang."*, da det ellers vil kræve et særskilt (fysisk adskilt?) netværk til at opbevare logs.

Kapitel 12 Håndtering af hændelser

§ 74

Energinet bemærker, at ordlyden divergerer ift. § 19, stk. 3, nr. 7, hvor det kun er driftskritisk information, der skal være procedurer for udveksling af i forbindelse med en hændelse.

Det foreslås at omformulere bestemmelsen i retning af, at virksomheden skal kunne anvende alternative kommunikationslinjer i tilfælde af en hændelse, både internt i Energisektoren og eksterne hændelser, der udfordrer sædvanlige kommunikationslinjer.

§ 75, stk. 3

Bestemmelsen introducerer begrebet "*modforholdsregler*". Det er imidlertid uklart, hvad forskellen mellem "*foranstaltninger*" og "*modforholdsregler*" er. Efter Energinets vurdering er "*modforholdsregler*" omfattet af "*foranstaltninger*". Energinet foreslår derfor, at begrebet "*modforholdsregler*" fjernes fra bestemmelsen.

§ 77, stk. 2

Efter bestemmelsens ordlyd, skal virksomheder varsle Energistyrelsen indenfor 24 timer efter at have fået kendskab til en væsentlig hændelse. Et varsel er normalt en forhåndsorientering om en begivenhed, der vil finde sted. Energinet foreslår, at "*varsel*" ændres til "*underrette*".

§ 77, stk. 2, nr. 2

Energinet ønsker uddybet, om de økonomiske tab skal være væsentlige.

§ 77, stk. 5

Efter bestemmelsens ordlyd, skal virksomheder give Energinet besked om hændelser, der vil ske, idet et varsel er en forhåndsorientering, om en begivenhed der vil finde sted. Energinet foreslår, at "*varsel*" ændres til "*underrette*". Energinet forventer, at denne underretning kan ske via den af Energistyrelsen foreslåede selvbetjeningsløsning, således at virksomhederne kan underrette Energistyrelsen og Energinet simultant.

§ 78

Der bør tilvejebringes en mulighed for den hændelsesrapport, som indsendes inden 1 måned, anses som foreløbig, såfremt væsentlige afklaringer udestår med andre myndigheder – f.eks. brandstedsundersøgelser.

§§ 79 og 80

Der bør tænkes i forenkling for brugerne, så der kun er 1 enkelt indgang/adgang til 1 enkelt selvbetjeningsløsning.

Kapitel 13 Energinets opgavevaretagelse i forbindelse med sektorberedskabet

§ 85

Efter Energinets opfattelse giver opretholdelse af fortegnelse over informationsstrømme i fysisk form ikke mening i 2025-kontekst. Energinet kan kun have fortegnelse over informationsstrømme til og fra Energinet fra de virksomheder, der er tilsluttet Energinets net.

§ 86, stk. 3

Dette kræver indsigt i udenlandske forsyningssystemers risiko- og sårbarhedsvurdering, som Energinet ikke kan kræve adgang til. Derfor bør dette krav udgå.

§ 88

Energinet ønsker uddybet, hvorfor sektorberedskabsplanerne skal opdateres hvert år fremfor hvert tredje år. Det foreslås, at den treårige frekvens suppleres med, at sektorberedskabsplanerne opdateres, såfremt der sker væsentlige ændringer i sektoren og/eller sektorROS afdækker væsentlige nye risici.

§ 93

Der bør enten indsættes en definition af teknisk udstyr under § 3, eller § 93 bør omformuleres, så det er klart, hvad der menes med "teknisk udstyr".

§ 94

Det noteres, at kravet om, at Energinet skal fremsende en årlig redegørelse til Energistyrelsen om status på henholdsvis el-, gas- og brintsektoren, er videreført fra nuværende regulering. Energinet vil naturligvis gerne udarbejde redegørelsen, men det er uklart, hvad redegørelsen bliver anvendt til. Energinet anmoder derfor om en uddybning af formålet med redegørelsen for at sikre, at den opfylder Energistylens behov og står mål med de ressourcer, der bruges på at udarbejde redegørelsen.

Kapitel 14 Energistyrelsens opgavevaretagelse i forbindelse med sektorberedskabet

Energinet bemærker, at det ikke fremgår af bekendtgørelsen, at Energistyrelsen har ansvaret for udarbejdelse og opdatering af beskrivelser af sektorberedskabsniveauer samt beredskabsforanstaltningerne for alle delsektorer.

Kapitel 15 Fortrolighed, udveksling af oplysninger og digital kommunikation

§§ 105 og 106

Energinet har vanskeligt ved at se, hvordan kommunikationsudvekslingen, som beskrevet i bestemmelserne, skal finde sted i praksis. Der foregår i det daglige, meget kommunikation mellem Energinet og Energistyrelsen om forhold relateret til lov om styrket beredskab i energisektoren, som Energinet har svært ved at se kan ske effektivt via den selvbetjeningsløsning, som Energistyrelsen påtænker at anvise. Det bør overvejes at præcisere, hvilke typer af information der tænkes på.

Kapitel 16 Tilsyn

§ 107, stk. 1.

Det fremgår af bestemmelsen, at virksomheder i niveau 4 og 5, hvert år den 1. oktober skal sende opdaterede beredskabsplaner, jf. § 19, til Energistyrelsen. Energinet bemærker, at § 19, omfatter alle beredskabsplaner, herunder delberedskabsplaner. Det fremgår ikke klart, om Energistyrelsen ønsker samtlige delberedskabsplaner til godkendelse, eller om Energistyrelsen ønsker at modtage sammenfattede beredskabsplaner samt eventuelt delberedskabsplaner.

Hvis Energistyrelsen kan påbyde at opdatere virksomheders risiko- og sårbarhedsvurdering ved ændringer i trusselsbilledet, kræver det også, at Energistyrelsen sætter et givent trusselsbillede fra start, som virksomheder kan tage udgangspunkt i for konsekvens- og sandsynlighedsvurdering.

Anbefaling: Energistyrelsen inkluderer et trusselsbillede for energisektoren ved fremsendelse af scenarier til risiko- og sårbarhedsvurdering.

Derudover bør bestemmelsen indeholde en sagsbehandlingstid for Energistylens godkendelse af beredskabsplanerne.

Kapitel 17 Samordnet beredskab

§ 113

Energinet ser positivt på, at reglerne vedrørende samordnet beredskab videreføres i den kommende regulering. Det foreslås dog, at koncerner automatisk omfattes af samordnet beredskab i henhold til bekendtgørelsen, således at ansøgning herom ikke er påkrævet. Denne ændring vil

medføre ressourcebesparelser både for koncernerne og Energistyrelsen. Dette initiativ reducerer ikke kun den administrative byrde, men fremmer også en mere effektiv og hurtigere implementering af beredskabsforanstaltninger.

Kapitel 21 Ikrafttrædelses – og overgangsbestemmelser

§ 124, stk. 4 og 5

Energinet ønsker at udtrykke bekymring over de fastsatte implementeringsfrister i bekendtgørelsen § 124, da det vurderes, at det ikke er realistisk at gennemføre de nødvendige tiltag inden for de angivne tidsrammer, samt med henvisning til processen for tillægsansøgninger. Der er behov for enten en forlængelse af disse frister eller en mulighed for at ansøge om dispensation vedrørende implementeringstidspunktet for kapitlerne 3, 4, 5, 8, 10 og 11.

Derudover er det uklart, hvorfor sikringsforanstaltninger og adgangskontrol har forskellige implementeringsfrister. Energinet stiller også spørgsmålstejn ved den hastige tidsplan for installation af brandalarmer inden marts 2026, idet trussel- eller hændelsesbilledet ikke synes at retfærdiggøre en så stram tidsfrist.

Det er økonomisk fordelagtigt at installere alt udstyr samtidig på et anlæg. Hvis der ønskes differentierede deadlines, anmoder Energinet om, at disse baseres på anlægsklasser. Energistyrelsen bør vurdere, om det er mest hensigtsmæssigt at prioritere sikringen af klasse 4- og 5-anlæg først, eller at sikre klasse 3-anlæggene, som i øjeblikket ikke har nogen sikring (adgangskontrol, overvågning etc.).

Bilag 4

Energinet ser gerne, at det adresseres hvilke typer af virksomheder, som er omfattet af hvilke øvelseselementer

Afsluttende bemærkninger

Energinet håber, at dette høringssvar vil blive taget i betragtning, og ser frem til en dialog om en mere realistisk implementeringsplan.

Hvis nærværende høringssvar giver anledning til spørgsmål eller noget ønskes uddybet, kan Energinet kontaktes på myndighed@energinet.dk

Med venlig hilsen

Sisse Guldager Larsen

Energinet Myndighedsenheden

Center for beredskab
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

Fremsendt til beredskab@ens.dk

23. januar 2025

Sagsnr.: EMN-2024-
01590
Tlf. 2059340
lsbjo@evida.dk

Evidas høringssvar om Udkast til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren – j.nr. 2024-6493

Energistyrelsen har den 16. december 2024 sendt udkast til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren i høring med svarfrist den 23. januar 2025, jf. j.nr. 2024-6493

Evida takker for muligheden for at afgive høringssvar i forbindelse med ovennævnte.

Indledende bemærkninger

Evida skal indledende bemærke, at vi ser et stort behov for nærmere præcisering af de enkelte krav og definitioner i bekendtgørelsen. Vi vil derfor opfordre Energistyrelsen til at sikre, at der udarbejdes vejledninger, der præciserer rækkevidden af kravene.

Det skal særligt bemærkes, at begrebet "tjeneste" er en uklar definition, der potentielt kan medføre misforståelser og dermed usikkerhed om, hvilke net- og informationssystemer samt anlæg, der nærmere er omfattet af den enkelte bestemmelse. Det kan f.eks. bemærkes, at der i § 15, stk. 2 er krav om udarbejdelse af fortegnelse over net- og informationssystemer, "som virksomheden anvender i leveringen af sine tjenester". Afhængig af rækkevidden af "tjenester", vil dette arbejde potentielt medføre et stort ressourcetræk på virksomheden, uden at det medfører et øget sikkerhedsniveau.

Det skal desuden bemærkes, at det fremstår uklart, hvad der menes med "ledelse", herunder om det er bestyrelse, direktion eller øvrig ledelse der henvises til.

Begrebet "ledelse" fremgår af §10, § 11, stk. 5, § 11, stk. 6, § 21, stk. 4 og § 24,

Det er Evidas forståelse, at der i § 10 alene er tale om virksomhedens bestyrelse, at §§ 11 og 21 omhandler virksomhedens direktion og øvrige ledere, mens § 24 referer til bestyrelse og direktion.

Endelig skal Evida opfordre til, at det overvejes, om en række af kravene til sikkerhed på anlæg differentieres i forhold til anlæggets kategorisering, så der ikke stilles strengere krav end nødvendigt. Der kan her f.eks. henvises til § 19, stk. 3, nr. 1 og § 37.

Evida ønsker desuden at bemærke følgende:

§ 19, stk. 2, nr. 3:

Det er uklart for Evida, hvad der menes med "Operationel ansvarsfordeling".

§ 19, stk. 2, nr. 4:

Her anvendes begrebet "system". Det er uklart for Evida, om der menes net- og informationssystemer.

§ 20, stk. 1:

Evida noterer, at Energistyrelsen ændrer praksis med denne bestemmelse. Energistyrelsen har tidligere oplyst, at Evida er forpligtet til at have en kontinuerlig 5-års plan, så beredskabsplanen altid dækker 5 år frem. Vi læser bestemmelse i udkast til bekendtgørelsen sådan, at der fremover udarbejdes en 5 årsplan, og at der først skal udarbejdes en plan for den efterfølgende 5-års periode, når den gældende 5-års periode udløber.

§ 24:

Det er uklart, hvad der nærmere menes med "nødvendige kompetencer". Evida skal derfor opfordre til, at kravene til uddannelsesniveau uddybes.

§ 28

Det fremgår her, at visse risikovurderinger efter § 27 skal forelægges Energistyrelsen til godkendelse. Evida forstår denne formulering sådan, at Energistyrelsen kan afvise

en risikovurdering. Evida vil opfordre til, at Energistyrelsen nærmere definerer, efter hvilke kriterier en risikovurdering kan afvises.

Det er desuden en stor bekymring hos Evida, at et krav om godkendelse hos Energistyrelsen kan få u hensigtsmæssige konsekvenser for arbejdet med at øge sikkerheden og drive virksomheden, hvis Energistyrelsen har lang sagsbehandlingstid.

§ 28, stk. 1, nr. 1 og nr. 2

I bestemmelsens nr. 1 henvises til § 27, stk. 1, nr. 2-4 og i nr. 2 henvises til § 27, stk. 1 nr. 2) og 4). Det skal bemærkes, at der ikke fremgår en nr. 4 af § 27, stk. 1.

§ 36, stk. 4

Det er uklart, hvad der menes med "anlæggets funktionalitet", herunder om det er et krav, at anlægget fungerer, eller om det tillige er et krav, at Evida har kontakt til anlægget og dermed kan overvåge anlægget.

§ 38, stk. 6:

Evida læser denne bestemmelse sådan, at § 38 ikke gælder for anlæg i klasse 1. Dette fremgår dog ikke af bestemmelsen.

§ 48, stk. 1, nr. 2

Det skal bemærkes, at leverandører (eksterne konsulenter mv.), der er indkøbt til at udføre opgaver for virksomheden, i nogle tilfælde vil benytte sig af endpoints og virtuelle maskiner, der kan tilgå virksomhedens net- og informationssystemer. Det er Evidas vurdering, at det kan være en uforholdsmæssig stor opgave at føre fortegnelse over disse endpoints og virtuelle maskiner. Vi opfordrer derfor til, at det præciseres, at det alene er virksomhedens egne endpoints og virtuelle maskiner, der føres fortegnelse over, mens endpoints og virtuelle maskiner der hidrører fra leverandørforhold, reguleres efter bekendtgørelsens kapitel 8 vedrørende leverandørstyring og forsyningskædesikkerhed.

§ 55, stk. 2

Det fremgår, at fjernadgang alene må gives i en tidsbegrænset periode. Evida opfordrer Energistyrelsen til at præcisere og afgrænse rækkevidden af denne bestemmelse, så det ikke er et krav at registrere hver enkelt medarbejders generelle fjernadgang i forbindelse med hjemmearbejde eller arbejde på eksterne lokationer.

§ 59, stk. 3

Det fremgår, at virksomheder i niveau 4 og 5 skal tage backup, herunder i offline kopi. Der gøres opmærksom på, at dette vil medføre, at forbud mod anvendelse af cloud-services til forsyningskritiske net- og informationssystemer.

§ 75

Evida forstår bestemmelsen sådan, at Evida skal underrette alle kunder, herunder forbrugere, om væsentlige cybertrusler eller hændelser.

Det anbefales, at Energistyrelsen overvejer hensigtsmæssigheden i denne bestemmelse. Evida har godt 300.000 modtagere af gas, hvoraf størstedelen p.t. er forbrugere. Det vil være en uforholdsmæssig stor opgave for Evida at underrette alle kunder i tilfælde af, at der forekommer væsentlige cybertrusler eller hændelser. Det er desuden Evidas vurdering, at der er betydelig risiko for at sådanne underretninger kan skabe frygt og utryghed hos forbrugere. Forbrugere kan ikke forventes at have indsigt i cybersikkerhed på et niveau, som en underretning vil kræve, for at være brugbare.

Det må desuden forventes, at en sådan underretning vil skabe et behov hos utrygge forbrugere for at få uddybet underretningen, og at der derfor er risiko for, at der vil komme et massivt pres på Evidas kundecenter. Dette vil medføre betydelige omkostninger for Evida.

Det er desuden Evidas vurdering, at det er tvivlsomt om underretninger, som beskrevet i bestemmelsen, har værdi for forbrugere.

§§ 122 og 123

Det bemærkes, at disse bestemmelser er ufuldstændige.

Bemærkninger vedrørende Energistyrelsens vurdering af erhvervsøkonomiske konsekvenser

Evida har den 14. januar 2025 modtaget Energistyrelsens vurdering af erhvervsøkonomiske konsekvenser ved bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren.

Det er Evidas vurdering, at omstillingsomkostninger og løbende omkostninger som følge af bekendtgørelsen vil være meget høje. Det er dog Evidas vurdering, at omkostningerne i nogen grad vil afhænge af rækkevidden af kravene, jf. indledende bemærkninger.

Evida står til rådighed, hvis der er spørgsmål til ovenstående

Med venlig hilsen

Evida

Energistyrelsen
Center for beredskab
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København

Til: beredskab@ens.dk

Høringssvar vedrørende udkast til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren

EWII A/S og TREFOR Infrastruktur A/S (efter benævnt EWII) vil gerne indledningsvist takke for muligheden for at gennemgå udkastet til bekendtgørelse for modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren. EWII har delt udkastet med flere eksperter i vores koncern og på baggrund af deres betragtninger, har EWII følgende bemærkninger til udkastet.

Overordnede bemærkninger

Bekendtgørelsen indeholder mange typer, niveauer og klasser, som omfattede virksomheder skal være opmærksom på. Desuden kan virksomheder udpeges som væsentlige, vigtige og kritiske samt af særlig europæisk betydning. De mange inddelinger og tærskler samt bekendtgørelsens længde i sig selv øger risikoen for, at reglerne ikke forstås til fulde eller korrekt i de omfattede virksomheder. Der kan derfor spørges til, hvorvidt denne detaljeringsgrad i bekendtgørelsen er nødvendig - særligt henset regeringens ambition om regelforenklinger jf. seneste lovprogram og til den mængde tilsyn og revision, der foreslås på omfattede virksomheders foranstaltninger samt at det, der sanktioneres med reglerne, er manglende overholdelse af påbud og afgørelser fremfor bekendtgørelsens materielle bestemmelser.

Lovforslag L111 er i skrivende stund ikke færdigbehandlet, så det er vanskeligt for høringsparter at vurdere den reelle betydning af loven såvel som denne bekendtgørelse.

Kapitel 1: Formål og anvendelsesområde

Bemærkning til § 3:

EWII så gerne, at definitioner, som benyttes i lovteksten og bekendtgørelser forefindes ét sted. Fx i forhold til definitionen af "anlæg" og "hændelser". Det gør det vanskeligt at læse og forstå bekendtgørelsen, når definitionerne står forskellige steder.

Kapitel 2: Niveauinddeling af virksomheder og klassificering af anlæg

Bemærkning til § 4:

Det er uklart for os, hvordan bestemmelsen vil påvirke multiforsyningsselskaber. Bestemmelsen kan betyde, at vi ikke får samordnet beredskab, idet multiforsyningsselskaber kan have forskellige niveauer inden for én koncern.

En sådan afgørelse vil kunne afstedkomme væsentlige - og uforudsete - udgifter for en (nu) omfattet virksomhed. Det er uklart, hvad de særlige omstændigheder kan være. Er det f.eks. nok, hvis en virksomhed leverer forsyningsydelser til vigtige sektorer - elektricitet til hospitaler? Det bør overvejes at indføre en administrativ klageadgang for disse afgørelser, idet disse er undtaget jf. bekendtgørelsens § 118.

Det er ikke tydeligt om man som virksomhed kan være f.eks. klasse 2 selvom man har anlæg der er klasse 3, eller om man så automatisk vil blive opklassificeret som virksomhed

Bemærkning til § 6:

En sådan afgørelse vil kunne afstedkomme væsentlige - og uforudsete - udgifter for et (nu) omfattet anlæg. Det er uklart, hvad de særlige omstændigheder kan være. Det bør overvejes at indføre en administrativ klageadgang for disse afgørelser, idet disse er undtaget jf. bekendtgørelsens § 118.

Bemærkning til § 11:

Det er positivt, at lovgiver her foreslår personadskillelse for de oplistede funktioner. I andre regelsæt har lovgiver indsat et krav om uafhængighed fremfor et krav om personadskillelse. Det bør overvejes, om yderligere bestemmelser er relevante for at sikre uafhængighed og derved højere kvalitet i opgaveløsningen. Uafhængighed er med til at sikre, at faglige eksperter rådgiver om foranstaltninger med henblik på at sikre modstandsdygtighed fremfor af andre hensyn, ligesom uafhængighed skærmer mod organisatorisk pres på samme rådgivere.

Til sammenligning indeholder § 333b i lov om finansiel virksomhed et (her lettere omskrevet) krav om, at tilsynet med operatørens styring af it- og cyberrisici skal placeres i uafhængige kontrolfunktioner efter modellen med tre forsvarslinjer eller tilsvarende intern model.

Bestemmelsen bør ikke kun gælde virksomheder i niveau 4 og 5, men gælde alle, hvor dette kan lade sig gøre fx af hensyn til antal ansatte i virksomheder.

Kapitel 5: Beredskabsplanlægning

Bemærkning til § 14:

Det er uklart for os, hvordan "virksomhedens tjenester" skal forstås, når der er tale om el-distribution.

Bemærkning til § 15:

Hvad menes der med begrebet levetid i denne sammenhæng? Menes der forventet levetid eller anvendt levetid til dato? Hvis det er forventet levetid, er det vanskeligt for IT/OT-systemer, da levetiden oftest også afhænger af leverandørens support og service. Derfor kan levetid i denne sammenhæng nemt blot blive et meget upræcist begreb, som ikke vil svare overens med virkeligheden.

Bemærkning til § 16:

Hvad menes der med begrebet "styringskritisk"? Begrebet får øjensynligt konsekvens for omfanget af fortegnelsen, hvorfor "styringskritisk" bør defineres subsidært uddybes.

Bemærkning til § 18:

Denne bestemmelse bør defineres yderligere.

EWII kan ikke egenhændigt vurdere de samfundsmæssige konsekvenser; samfundsmæssige konsekvenser bør vurderes i samarbejde med andre aktører for at sikre, at konsekvenserne bliver behørigt belyst. EWII er i tvivl om, hvorvidt det er i tråd med sektoransvaret, hvis EWII skal vurdere de samfundsmæssige konsekvenser på vegne af andre sektorer.

Bemærkning til § 22:

EWII savner en afgrænsning af begrebet "hændelse" i bekendtgørelsen. Det letter læsningen, hvis begrebet også defineres i bekendtgørelsen.

EWII er i tvivl om, hvor bred denne bestemmelse er. Vedrører bestemmelsen fx pentest af IT-sikkerhed?

Bemærkning til § 23:

EWII vil være bekymret, hvis vi skal oplyse alle læringspunkter ved en øvelse. Nogle informationer er fortrolige og bør behandles derefter. Der bør være mulighed for at undtage fortrolige informationer eller anonymisere informationer fra en omfattet virksomhed til Energinet.

Til stk. 5: Virksomheder bør kunne stille anonymisering som et krav.

Kapitel 7: Risikovurderinger af projekter

Bemærkning til § 27:

Henset til forpligtelsen om forelæggelse af risikovurderinger for Energistyrelsen (§ 29), bør det uddybes, hvad der indgår i begrebet "udvikling". Menes der al ændring af et allerede implementeret forsyningskritisk net- og informationssystem eller kun nogle ændringer? Og har en omfattet virksomhed mulighed for selv at beslutte, hvornår en ændring har et sådant omfang, at risikovurderingen skal forelægges Energistyrelsen? Menes der planlagte ændringer, eller kan det også være akutte ændringer, som sker på baggrund af en aktuel cybertrussel? Eller "væsentlige konfigurationsændringer" som benyttes i § 49, stk. 3?

Bemærkning til § 28:

Det er uklart, hvordan projektets opstart defineres. Energistyrelsen skal godkende risikovurderingen, så bestemmelsen bør ledsages af et krav til sagsbehandlingstid hos Energistyrelsen, ligesom det bør klarlægges, hvorvidt en omfattet virksomhed skal afvente en godkendelse, eller om man må løbe videre imens? Hvornår i processen skal en virksomhed lave en risikovurdering?

§ 28 henviser til § 27, stk. 1, nr. 4, som ikke findes i udkastet.

Bemærkning til § 29:

Som sektor bør vi drøfte leverandørstyring og forsyningskædesikkerhed og vores implementering af kapitel 8. En enkelt omfattet virksomhed kan vanskeligt kræve opfyldelse af § 30 over for en aktør som Microsoft, men som sektor kan vi muligvis flytte mere og derved skabe bedre sikkerhed. Det kunne også være interessant at drøfte andre aktørers vurdering af leverandører som Citrix, Hikvision, Siemens, ABB, Hitachi og netop Microsoft. Kort sagt: Samarbejde ønskes.

Kapitel 9: IT-sikkerhedstjeneste

Bemærkning til § 34

Bestemmelsen bør tage højde for tilfælde, hvor hændelser kan håndteres af virksomheden selv, så det ikke er et krav at involvere it-sikkerhedstjenesten, medmindre der er et egentligt behov. Der kunne tilføjes et "kan".

Bemærkning til § 35

EWII er i tvivl om, hvordan denne videreformidling skal foregå? Er det nok i stedet at henvise til § 75?

Kapitel 10: Anlægs modstandsdygtighed

Bemærkning til § 36

EWII efterspørger en definition af "anlæg". Alternativt bør der her stå, at der er tale om anlæg der i henhold til virksomhedens risikovurdering er nødvendigt for at virksomheden kan levere sine tjenester.

Bemærkning til § 37

EWII efterspørger en definition af "anlæg". Alternativt bør der her stå, at der er tale om anlæg der i henhold til virksomhedens risikovurdering er nødvendigt for at virksomheden kan levere sine tjenester.

Bemærkning til § 38

EWII efterspørger en definition af "anlæg". Alternativt bør der her stå, at der er tale om anlæg der i henhold til virksomhedens risikovurdering er nødvendigt for at virksomheden kan levere sine tjenester.

Bemærkning til § 39

EWII efterspørger en definition af "anlæg". Alternativt bør der her stå, at der er tale om anlæg der i henhold til virksomhedens risikovurdering er nødvendigt for at virksomheden kan levere sine tjenester.

Bemærkning til § 43

Gælder bestemmelsen udelukkende for netværksudstyr (som ikke defineres), eller er det tilstrækkeligt, at der på et kontor forefindes en PC, hvorfra der er fjernadgang til netværksudstyr eller virtuelle servere med net- og informationssystemer? Bør bestemmelsen begrænses til udstyr, som kan give adgang til virksomheders net- og informationssystemer?

Kapitel 11: Sikkerhed i net- og informationssystemer

Bemærkning til § 47

Skal rettes til "øjeblikkeligt".

Bestemmelsen her synes at overlappe (delvist) med § 35. Det bør overvejes, om disse kan sammenskrives. Det kan også overvejes at indføre mulighed for anonymisering.

Bemærkning til § 50

Bestemmelsen bør specifikt nævne, at der henvises til en databeskyttelsesretlig tilstrækkelighedsafgørelse, idet det ikke er klart ud fra ordlyden.

En situation, der ofte opstår i praksis, er den, hvor en leverandør garanterer, at servere står i EU, men samtidig har underleverandører med fjernadgang til pågældende servere fra usikre tredjelande (dvs. tredjelande uden en databeskyttelsesretlig tilstrækkelighedsafgørelse). Det kunne også være en situation, hvor servere og datacentre er placeret i EU, men hvor der står en backupserver i et usikkert tredjeland. Hvordan skal omfattede virksomheder forholde sig i disse situationer?

Desuden er databeskyttelsesretlige tilstrækkelighedsafgørelser et instrument til vurdering af regler, der gælder for personoplysninger i det pågældende tredjeland, men altså ikke en egentlig efterretningsmæssig- eller sikkerhedsmæssig analyse, omend EU-Kommissionen analyserer bl.a. ret til domstolsprøvelse. Endelig kan databeskyttelsesretlige tilstrækkelighedsafgørelser vedrøre dele af det pågældende tredjeland fx enkelte sektorer eller tilsluttede virksomheder. Det bør derfor overvejes, om det er tilstrækkeligt - til sikring af netop modstandsdygtighed og beredskab - at henvise til en databeskyttelsesretlig tilstrækkelighedsvurdering som belæg for understøttelse af virksomheders net- og informationssystemer i andre lande.

Kapitel 11: Adgangskontrol

Bemærkning til § 56:

Bekendtgørelsen subsidiært bestemmelsen bør indeholde en definition af mobile enheder. Gælder dette fx en bærbar PC?

Bemærkning til § 61:

Er formålet med bestemmelsen kryptering eller redundans eller begge dele? Bestemmelsen er meget generel, og med nuværende formulering bliver det vanskeligt for omfattede virksomheder at udlede, hvad denne forpligtelse præcis går på, og hvornår virksomheden er compliant. Ordet "sikret" bør muligvis erstattes med "krypteret", ligesom bestemmelsen kan henvise til, at virksomheder skal følge udviklingen i kryptering eller angive mindstekrav til længde.

Bemærkning til § 62:

Hvis et forsyningskritisk system skal være fysisk adskilt, vil det kræve store omkostninger til netværk, adgangskontrol, adgangsstyring, backup patch samt evt. SIEM overvågning. Man kan også sætte spørgsmålstegn ved, om en SIEM-løsnings værdi, hvis man ikke kan korrelere data på tværs af systemer og se mønstre på tværs af et IT-landskab. For systemer opbevaret i delte datacentre vil det ikke være muligt at foretage fysisk adskillelse. Vil det så sige, at systemet skal hjemtages?

Eksempel: Et multiforsyningsselskab med både el og fjernvarme har hver sine net- og informationssystemer, men fælles for pågældende systemer er, at de er bygget på Microsofts Azure-platform. Microsoft Azure vil muligvis være et net- og informationssystem med direkte integration til multiforsyningsselskabets forsyningskritiske net- og informationssystemer. Hvis forbindelsen til Microsoft Azure kompromitteres, har det konsekvenser for begge forsyningskritiske net- og informationssystemer. Betyder denne bestemmelse, at der er et krav om segmentering på tværs af forsyningsarter også hos Azure?

Bemærkning til § 66:

Det fremgår ikke klart hvorvidt der kræves en egentlig SIEM løsning her, eller om det er SIEM med både IDS og/eller NDIS?

Bemærkning til § 67:

Hvordan kan der overhovedet opsamles logs fra forsyningskritiske systemer, hvis disse skal være fysisk adskilt?

Kapitel 12: Håndtering af hændelser

Bemærkning til § 73:

Der refereres til stk. 5, som ikke eksisterer.

Bemærkning til § 76:

Kunne med fordel tilføjes "hvis disse kendes".

Bemærkning til § 77:

Hvad dækker "væsentlig" over?

Det er svært at vurdere om der findes en bagatelgrænse, for f.eks. økonomisk tab og indbrud.

Kapitel 13: Energinets opgavevaretagelse i forbindelse med sektorberedskabet

Bemærkning til § 88:

Ændringer i sektorberedskabsplanen kan føre til påkrævede ændringer i berørte virksomheders beredskabsplaner også selvom disse ikke kræves opdateret årligt. Dvs. alle selskaber skal de-facto opdatere beredskabsplanerne årligt, med de afledte konsekvenser for bl.a. godkendelse i hht. §107.

Bemærkning til § 90:

Det bør være et krav at planen over sektorøvelser deles med de berørte selskaber, så det kan indgå i virksomhedernes egne øvelsesplaner.

Kapitel 15: Fortrolighed, udveksling af oplysninger og digital kommunikation

Bemærkning til § 104:

På hvilket niveau menes "forsyningssikkerheden" - landsplan, regionalt, lokalt eller andet?

Kapitel 16: Tilsyn

Bemærkning til § 107:

Der mangler "§" før "19" i stk. 1.

For en multiforsyningsvirksomhed i kategori 4, vil det kræve betydelige ressourcer at kunne udføre ROS på flere forretningsområder, udføre rapport og ikke mindst sørge for mitigerings. Erfaringen viser, at mange projekter til mitigerings af sårbarheder tager mere end et år.

Det er ikke realistisk at nå at kunne udføre en ROS inden sommerferien, når vi sandsynligvis først kender vores kritikalitet som virksomhed i foråret.

Kapitel 18: Identificering af særlige virksomheder

Bemærkning til § 115:

Hvis vi først d. 1. juli 2026 ved hvilket niveau vores virksomhed bliver indplaceret på - hvordan skal vi så kunne leve op til bekendtgørelsen det næste års tid?

Kapitel 19: Dispensation

Bemærkning til § 117:

Bestemmelsen er en fornuftig mulighed i et foranderligt risikobillede. Dog bør den ledsages af en maksimumperiode for Energistyrelsens sagsbehandling, så eventuelle dispensationer ikke skal tage årevis.

Kapitel 20: Håndhævelse og klageadgang

Bemærkning til § 118:

Henset til bekendtgørelsens vidtgående forpligtelser for de omfattede virksomheder sammenholdt med myndighedskompetencerne bl.a. til ændring af vurdering af niveau for virksomheder og anlæg, bør der indføres administrativ klageadgang. Denne klageadgang bør vedrøre mere end udelukkende retlige spørgsmål.

Er det korrekt forstået, at omfattede virksomheder kan ifalde straf for at undlade af efterkomme påbud og afgørelser, men at manglende overholdelse af bekendtgørelsens bestemmelser ikke i sig selv er strafbart? F.eks.: Det er først strafbart ikke at have en informationssikkerhedspolitik, efter, at en virksomhed har fået et påbud eller afgørelse herom og ikke efterlever samme.

I forslag til lov om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren er der hjemmel til straf til virksomheder i forslagens § 37, og jf. § 37, stk. 4 kan der fastsættes straf i forskrifter, der følger af loven, men overtrædelse af den foreslåede bekendtgørelse er øjensynligt ikke strafbelagt.

Bemærkning til § 120

Revisionshuse og revisorer er allerede underlagt regler for vurdering af egen habilitet forinden opgaveaccept.

Bemærkning til § 122 og § 123:

Det bør stå noget mere end "Noget om certificeringer der kan fratages efter § 23, stk. 1, nr. 1, i lov om styrket beredskab."

Bilag 1

For punkterne mærket "a)" bør det præciseres hvad der menes med "håndtere", er det porteføljen man udfører handler for eller alene anlæg man kan styre, der er omfattet.

Bilag 1 og 2

Man bør overveje om "elproduktion" og "elforbrug" er de bedste termer - batterier og HVDC-forbindelser producerer og forbruger ikke, men de interagerer med systemet som sådan. I stedet kan "udveksling med det kollektive elnet" bruges.

Bilag 3

I pkt. 7a anvendes termen "kontrollerer" om elektricitet – i resten af bekendtgørelsen anvendes "håndtere", er det en fejl eller har det en anden betydning?

Vedrørende Bekendtgørelse om Energistyrelsens gebyrer på beredskabsområdet

EWII er i tvivl om, hvorvidt gebyrerne jf. forslagets § 2 skal betales pr. omfattet virksomhed i en koncern, eller om der skal betales ét gebyr for et multiforsyningsselskab, der (endnu) ikke har samordnet beredskab (jf. forslagets § 5).

Forslagets § 3 er meget bredt formuleret og uden et time- eller opgavemæssigt overslag, vil omfattede virksomheder få vanskeligt ved på forhånd at danne sig et overblik over de økonomiske konsekvenser forbundet med et tilsyn. Bestemmelsen kunne indbefatte en forpligtelse til at estimere opgavens omfang og dermed pris.”

Med venlig hilsen

Carsten Rosenberg Pedersen
Beredskabschef, TREFOR Infrastruktur A/S

Hørringssvar til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren

Forsikring og Pension takker for muligheden for at afgive høringssvar til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren. Vi har følgende bemærkninger:

Klarhed omkring implementering af krav

Bekendtgørelsen fastsætter omfattende krav inden for risikostyring, cybersikkerhed og organisatorisk beredskab, men mangler præcise anvisninger eller eksempler på, hvordan virksomhederne skal implementere disse krav i praksis. Dette kan føre til forskellige fortolkninger og dermed inkonsistens i implementeringen på tværs af sektoren.

Eksempelvis forpligter § 18 virksomheder til at udarbejde risiko- og sårbarhedsvurderinger med inddragelse af teknisk kyndige medarbejdere og leverandører. Dog nævnes der ikke værktøjer, standarder eller metodologier, som virksomheder kan anvende til at strukturere vurderingen. Det skaber et bredt fortolkningsrum, der kan medføre forskelligartede tilgange og potentielle mangler i vurderingernes kvalitet og anvendelighed.

Det kunne her overvejes at anbefale anvendelse af anerkendte standarder som ISO 27001 (cybersikkerhed) og ISO 22301 (beredskab) for at sikre en fælles ramme for implementeringen. Energistyrelsen kunne understøtte virksomhederne ved at udarbejde vejledninger, der tydeliggør kravene og giver konkrete eksempler på, hvordan de kan opfyldes. Eksemplerne kan inkludere skabeloner for risikoanalyser, retningslinjer for organisatorisk beredskab og tjeklister for cybersikkerhedsforanstaltninger.

Herudover udestår en operationalisering af §25 vedrørende uddannelse og træning af virksomhedens medarbejdere. Det samme gør sig gældende ved generel risikostyring, hvor man kunne pege på et egentligt kvalitetsledelsessystem fx ISO9001:2015.

Krav til leverandørstyring

Bekendtgørelsens §§ 29-31 opstiller krav til procedurer for forsyningskædesikkerhed, men der mangler detaljer om, hvordan virksomheder praktisk kan sikre, at deres leverandører overholder disse krav. Dette gælder særligt for områder som leverandørers adgang til net- og informationssystemer (§ 31) og deres deltagelse i øvelser (§ 30, stk. 5).

21.01.2025

F&P

Philip Heymans Allé 1

2900 Hellerup

Tlf.: 41 91 91 91

fp@fogp.dk

www.fogp.dk

CVR 11 62 81 84

Casper Ziehm Mortensen

Chefkonsulent

Dir. 41919097

czm@fogp.dk

Sagsnr. GES-2024-00322

DokID 504426

For eksempel kræves det i § 32, stk. 2, at leverandører skal dokumentere overholdelse af sikkerhedsforanstaltninger. Dette er en væsentlig forpligtelse, men der gives ikke klare rammer for, hvad denne dokumentation skal indeholde, eller hvordan virksomhederne skal validere dens pålidelighed. Dette kan resultere i ineffektive eller upraktiske løsninger, især for mindre virksomheder uden erfaring med leverandørstyring på dette niveau.

F&P

Sagsnr. GES-2024-00322

DokID 504426

For at løse denne udfordring kunne der udarbejdes detaljerede retningslinjer for leverandørstyring, der inkluderer:

- Standardiserede kravspecifikationer til sikkerhedsforanstaltninger, som skal indgå i leverandøraftaler.
- Eksempler på metoder til risikovurdering af leverandører, herunder brug af tredjeparts certificeringer som dokumentation.
- anbefalinger til, hvordan virksomheder kan overvåge og kontrollere leverandørers adgang til kritiske systemer, fx gennem periodiske revisioner eller overvågning af adgangsløgfiler.

For at sikre, at leverandører medvirker i øvelser (§ 30, stk. 5), bør der udvikles en skabelon for leverandørers deltagelse i beredskabsøvelser. Skabelonen kunne indeholde konkrete krav til leverandørernes bidrag og definere, hvordan deres deltagelse skal integreres i virksomhedens samlede øvelsesplan.

Energistyrelsen kunne desuden oprette en fælles platform for deling af bedste praksis og erfaringer inden for leverandørstyring. En sådan platform kan støtte virksomheder i at implementere effektive og konsistente procedurer og sikre, at de opfylder bekendtgørelsens krav.

Backup-data og opbevaringskrav

Bekendtgørelsen stiller relevante krav til backup-styring og opbevaring i § 59, men der er behov for yderligere konkretisering. For eksempel nævnes det, at backup-data skal opbevares særskilt og beskyttes på samme niveau som live-systemerne, men det præciseres ikke, at backup-data bør være fysisk adskilt fra live-data. Dette er en væsentlig sikkerhedsforanstaltning for at beskytte mod tab ved hændelser som brand, cyberangreb eller andre katastrofer, der kan påvirke både live-data og backup-data, hvis de befinder sig samme sted.

Det foreslås, at bekendtgørelsen præciserer, at:

1. Backup-data skal opbevares på en geografisk adskilt lokation fra live-data for at minimere risikoen ved fysiske hændelser.
2. Der bør tilstræbes opbevaring af mindst én offline backup, som ikke er tilgængelig via netværket, for at beskytte mod ransomware-angreb eller andre typer af cybertrusler.

Høring over udkast til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren

Journal nummer 2024-6493

Bekendtgørelse

Kommentering

Spørgsmål / Kommentarer	Reference
Da OT er den eneste del af vores net- og informationssystemer, som har direkte involvering i levering af vores kritiske forretningsproces med udlevering, så er det vel kun OT og ikke IT. Det er vel virksomhedens egen vurdering	§ 2 stk. 3: (Side 3) <i>"Regler om foranstaltninger til at understøtte sikkerheden i net- og informationssystemer i denne bekendtgørelse finder kun anvendelse på net- og informationssystemer, som virksomheder anvender i leveringen af deres tjenester..."</i>
Hvorfor er Central lager enhed klassificeret som Niveau 5 virksomhed? Er niveau 4 ikke mere passende ift. den anvendte beskrivelse om transmission af olie og olierørledninger for dette niveau?	Bilag 1: (Side 53)
Er det korrekt antaget at FDOs OT er klassificeret som Klasse 4 anlæg?	Bilag 2: (Side 60)
Er der taget højde for organisationens størrelse? I mindre organisationer vil nøglepersoner have flere kasketter på og kan planlægge ud fra et samlet risikobillede	§ 11 stk. 4: (Side 8)
Kan der for FDO søges dispensation om personsammenfald mellem beredskabsrollerne eller er det muligt at outsource f.eks. cyberkoordinatorrollen til eksternt part?	§ 11 stk. 6: (Side 8)
Hvordan defineres en væsentlig ændring	§18 stk.6: (Side 11)

Er det hensigtsmæssigt at lave en femårig øvelsesplan, som alligevel skal opdateres mindst hvert år? Der kan ske meget på 1 år, som ændrer hvordan man sammensætter dette over en femårig periode, så virker redundant at skulle lægge en femårig plan. Foreslår at man gør ét år ad gangen i stedet.	§ 20: stk. 4 (Side 13) ”Den femårige øvelsesplan er tentativ og skal opdateres minimum én gang årligt...”
Burde det ikke være en del af tilsynet. Det er kun en ekstra administrativ opgave	§23 stk. 2 (Side 14)
Kan man gøre indsigelse mod dette ELLER vil informationer blive anonymiseret?	§ 23 stk. 4 og stk. 5 (Side 14) ”ENS kan dele relevante læringspunkter fra en virksomheds øvelsesevaluering med andre virksomheder og myndigheder...”
Det er vel begrænset til "kritiske leverandører", der kan påvirke virksomhedens kritiske forretningsprocesser?	§29 (side 16) ” Virksomheder skal have procedurer til at sikre forsyningskædesikkerhed ileverandørforhold i forhold til produkter og tjenester, som anvendes i leveringen afvirksomhedens tjenester...”
Er niveau 4 og 5 virksomheder forpligtet til at være tilmeldt en bestemt tjeneste eller er der frit valg så længe nedenstående krav overholdes? Kan det evt være eksisterende hosting samarbejdspartner?	§33 (Side 18) ” Virksomheder skal være tilmeldt en it-sikkerhedstjeneste, som skal varslevirksomheden om relevante sårbarheder og cybertrusler uden ugrundet ophold og vejledvirksomheden om mitigerende tiltag...”
Hvordan defineres lav sårbarhed?	§36 stk. 3 (Side 19) ” At anlægget har lav sårbarhed over for funktionssvigt af net- og informationssystemer...”
Hvilken "periode" skal der dimensioneres efter? Er det virksomheden selv der definerer?	§36 stk. 4 (Side 19) ” Anlæg i klasse 3-5 skal have nødstrømsforsyning, som i tilfælde afstrømafbrydelse sikrer anlæggets funktionalitet i perioden frem til strømforsyningensgenopretning...”
Inaktive lagre er vel ikke klassificeret som Klasse 4 eller 5 anlæg? Så de omfattes vel ikke af f.eks. Månedlig anlægskontrol som beskrevet i § 38 stk. 6 ?	§ 38 stk. 6: (Side 20) ”Kontrollen for anlæg i klasse 4 og 5 skal foretages hver måned.”
Hvad er forskellen på disse? Er § 49 stk. 5 ikke overflødig?	§ 49 stk. 5 + § 48 stk. 3: (Side 23-24)

<p>Gælder dette også for passiv adgang, hvor brugere ikke har mulighed for at ændre i parametre, men udelukkende kan se status eller tal?</p> <p>Hvilke enheder betragtes som mobile?</p>	<p>§ 56: (Side 25) ”Virksomheder skal sikre, at mobile enheder, der kan tilgå virksomhedens industrielle kontrolsystemer og operationelle kontrolsystemer, ikke anvendes til privat brug.”</p>
<p>Er det acceptabelt, at en offline backup er fysisk adskilt fra systemet der tages backup af, men automatisk som tager backup over netværket? Netværksforbundet backup, som ikke er internetforbundet.</p> <p>Der haves 1 lokalserver og 1 managed server hos hostingleverandør, som er en carboncopy af hinanden. Vil det være acceptabelt om offline backup varetages af hostingleverandøren, eller skal det altid være i FDOs lokale varetægt?</p>	<p>§ 59. stk. 3: (Side 26) ”... Backups skal opbevares særskilt fra det forsyningskritiske net- og informationssystem, der tages backup af, herunder som offline kopier”</p>
<p>Det bør defineres hvad der menes med ordet "demilitariseret". Tænker at det er en DMZ i IT teknisk forstand</p>	<p>§62 Stk. 2 (Side 27) ” Netværkssegmentering efter stk. 1, stk. 3 og stk. 5, skal ske ved brug af endemilitariseret zone, som skal placeres mellem det isolerede netværk med forsyningskritiske net- og informationssystemer og øvrige netværk...”</p>
<p>Ingen kan reagere i realtid på uregelmæssigheder. Det er altid reaktivt.</p>	<p>§ 68: (Side 29) ”Virksomheder i niveau 4 og 5 skal kunne reagere på uregelmæssigheder i net- og informationssystemer og netværksinfrastruktur i realtid...”</p>
<p>Hvad vurderes at være tilstrækkeligt personale og teknisk assistance? Kan det kvantificeres? Eller er det op til virksomheden at fortolke og vurdere dette?</p>	<p>§ 72 stk 2: (Side 30) ”Virksomheder ... skal ifm. håndtering af en hændelse være i stand [til] at indsætte tilstrækkeligt personale og teknisk assistance på alle tider af døgnet...”</p>
<p>Der er ikke nogen stk. 5 i § 73.</p>	<p>§ 73 stk. 3 (Side 30) ”Virksomheder skal holde ENS underrettet om opdaterede kontaktoplysninger på virksomhedens operationelle kontaktpunkt, jf. dog stk. 5”</p>

Hvad klassificeres som værende en væsentlig hændelse for FDO? Eller væsentlig indvirkning på leveringen af virksomhedens tjenester for FDO? Er det muligt at definere dette, eller skal vi selv gøre det?	§ 77: stk. 1 + stk. 2 + stk. 3 (Side 32)
Der må være en økonomisk grænse, da en hændelse altid i et eller andet omfang giver et økonomisk tab	§ 77: stk. 2 (Side 32)
Kan vi få oplyst hvor vi kan tilgå disse to selvbetjeningsløsninger?	§ 79: stk. 1 + stk. 2 (Side 34) "...skal indberettes til CSIRT'en og ENS via den af CSIRT'en anviste selvbetjeningsløsning" "...Underretning om alle andre væsentlige hændelser ... skal ske gennem den af ENS anviste selvbetjeningsløsning"
Stavefejl. "em" skal være "en"	§ 90 stk. 4: (Side 38) "... og skal opdateres <u>em</u> gang årligt..."
Hvordan skal FDO forventeligt indgå i de sektorberedskabsøvelser, som ENS skal afholde? Hvem skal deltage fra FDO? Kommer en sektorberedskabsøvelse til at opveje en af de årligt påkrævede beredskabsøvelser? Eller skal disse udføres udover sektorberedskabsøvelsen?	§ 101: (Side 40) "ENS afholder mindst hvert andet år sektorberedskabsøvelser..."
Snørklet formulering	§ 103: (side 41): "ENS udarbejder evalueringer af afholdte senest tre måneder efter, at en sektorberedskabsøvelse er afholdt."
Er stk. 5 i paragraffen ikke overflødig? Den fremgår af stk. 4, som der endda refereres til.	§ 106 stk. 5 (Side 42)
Hvis det alligevel skal sendes d. 1. oktober hvert år, kunne det så ikke være hensigtsmæssigt, at det også skete 1. oktober i 2025, i stedet for 1. august 2025? Kunne det ikke tages sammen med et tilsyn?	§ 107 stk. 2 (Side 43) "Virksomheder i niveau 4 og 5 skal hvert år den 1. oktober sende konklusioner på en opdateret risiko- og sårbarhedsvurdering, jf. § 18, og opdaterede beredskabsplaner, jf. §

	19, til Energistyrelsen, dog første gang den 1. august 2025.”
<p>Jf. paragraf 107 stk. 5 skal vi modtage ROS-scenarierne senest d. 1. februar 2025 (hvis deadline er 1. august, som anført i stk. 2).</p> <p>Er det forsat planen at vi modtager scenarierne inden 1. februar?</p>	<p>§ 107 stk. 5 (Side 43)</p> <p>”Risiko- og sårbarhedsscenarier skal deles med virksomhederne <u>senest seks måneder</u>, inden at virksomheder skal sende konklusioner på en opdateret risiko- og sårbarhedsvurdering til Energistyrelsen i henhold til stk. 2-4.”</p>
<p>Snørklet formulering...</p> <p>Hvis det skal være +6 Europæiske lande, så kan det vel ikke være grundlag for, at FDO er placeret i niveau 5.</p>	<p>§ 116: stk. 2: (Side 46)</p> <p>”Virksomheder der har modtaget underretning efter § 115, stk. 4, skal såfremt de leverer de samme eller lignede væsentlige tjenester <u>til eller i seks eller flere</u> EU-medlemslande oplyse Energistyrelsen om:”</p>
<p>Der bør være en skabelon med hvilke områder der skal være dækket i en dispensationsansøgning.</p>	<p>§117 (Side 47)</p> <p>” Energistyrelsen kan efter ansøgning dispensere fra bestemmelser i dennebekendtgørelse, hvor ansøgeren har godtgjort, at en dispensation fra den konkretebestemmelse har mindre betydning for eller reduceret effekt på organisatorisk beredskab, fysisk sikring og cybersikkerhed hos virksomheden eller i energisektoren...</p>
<p>Begge paragraffer mangler... Men lyder betydningsfulde... Hvad forventes de at indeholde?</p>	<p>§ 122 og § 123 (side 48-49)</p>
<p>Hvad tænkes der her. Oplagring af olieprodukter er vel ikke decideret energiproduktion. Tænkes der udpegningsvilkår og/eller miljøgodkendelser, sikkerhedsrapport etc?</p>	<p>Bilag 3 6)</p>
<p>For virksomheder i klasse 4 &5, der alligevel skal føres tilsyn med en gang om året, kunne det lette den administrative byrde at alle de informationer der skal sendes eller gennemgås på bestemte tidspunkter, bliver gennemgået og håndteret i forbindelse med tilsynet.</p>	

• Fortegnelser over anlæg• Øvelsesplan og øvelses evaluering• Risikovurdering af projekter• Konklusioner på opdateret risiko og sårbarhedsvurdering	

Odense, 23. januar 2025

Høringssvar:

Bekendtgørelse om modstandsdygtighed og
beredskab i energisektoren

Indhold

Baggrund	3
Generelle bemærkninger	3
Kapitel 1 Formål, anvendelsesområde og definitioner	3
Kapitel 2 Niveauinddeling af virksomheder og klassificering af anlæg	3
Kapitel 3 Roller og ansvar	4
Kapitel 4 Politik for risikostyring	4
Kapitel 5 Beredskabsplanlægning	4
Kapitel 6 Uddannelse og awareness	4
Kapitel 7 Risikovurderinger af projekter	5
Kapitel 8 Leverandørstyring og forsyningskædesikkerhed	5
Kapitel 9 It-sikkerhedstjeneste	5
Kapitel 10 Anlægs modstandsdygtighed	5
Kapitel 11 Sikkerhed i net- og informationssystemer	5
Kapitel 12 Håndtering af hændelser	6
Kapitel 13 Energinets opgavevaretagelse i forbindelse med sektorberedskabet	6
Kapitel 14 Energistyrelsens opgavevaretagelse i forbindelse med sektorberedskabet	6
Kapitel 15 Fortrolighed, udveksling af oplysninger og digital kommunikation	6
Kapitel 16 Tilsyn	6
Kapitel 17 Samordnet beredskab	6
Kapitel 18 Identificering af særlige virksomheder	7
Kapitel 19 Dispensation	7
Kapitel 20 Håndhævelse og klageadgang	7
Kapitel 21 Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser	7

Baggrund

For at styrke beredskabet i energisektoren i lyset af det nuværende trusselsbillede samt med henblik på at implementere NIS 2- samt CER-direktivet behandles forslag til lov om styrket beredskab i energisektoren (L 111) i Folketinget. I den forbindelse er bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren (herefter Bekendtgørelsen) sendt i høring. Bekendtgørelsen udmønter flere af lovforslagets bestemmelser.

Fjernvarme Fyn takker for det store arbejde, Energistyrelsen sammen med Beredskabs- og Forsvarsministeriet har lagt i arbejdet med Bekendtgørelsen. Der er tale om et særdeles komplekst område, hvor der tilmed skal implementeres to EU-direktiver, henholdsvis NIS 2 og CER.

Fjernvarme Fyn har desuden med stor glæde deltaget på flere møder i udarbejdelse af såvel lov om styrket beredskab som Bekendtgørelsen. Vi hilser derfor Bekendtgørelsen velkommen.

Efter vores gennemgang af Bekendtgørelsen er vi dog blevet opmærksomme på flere forhold, der har givet anledning til bemærkninger eller forslag til ændringer.

Generelle bemærkninger

Af praktiske årsager bør definitioner fremgå direkte af Bekendtgørelsen. Der bør således ikke henvises til lov om styrket beredskab under visse definitioner eller til andre love.

Bekendtgørelserne under lov om styrket beredskab bliver reelt de dokumenter, der anvendes i organisationen. En samlet liste over definitioner vil gøre arbejdet lettere.

Kapitel 1 Formål, anvendelsesområde og definitioner

Kapitlet har ikke givet anledning til bemærkninger eller forslag til ændringer.

Kapitel 2 Niveauinddeling af virksomheder og klassificering af anlæg

Det bør defineres, hvad der menes med udtrykket, ”sammenbyggede anlæg”, jf. § 6, stk. 4. Sammenbyggede anlæg ”fanges” således af de foranstaltninger, der skal implementeres efter §§ 36 – 39 om modstandsdygtighed, jf. § 41.

Det bør præciseres, hvad det indebærer, at almindelige kontorfaciliteter klassificeres som anlæg i klasse 2, herunder om det eksempelvis betyder, at der skal installeres adgangskontrol

på hvert kontor også i det tilfælde, hvor der ikke er adgang fra kontoret til forsyningskritiske funktioner, jf. § 7.

Samtidig bør det præciseres, om klassifikationen også omfatter hjemmekontorer, herunder om hjemmekontorer, hvor der er adgang til SCADA-systemer bør sikres på en bestemt måde.

Kapitel 3 Roller og ansvar

Kapitlet har ikke givet anledning til bemærkninger eller forslag til ændringer.

Kapitel 4 Politik for risikostyring

Kapitlet har ikke givet anledning til bemærkninger eller forslag til ændringer.

Kapitel 5 Beredskabsplanlægning

Det bør præciseres, hvad der menes med udtrykket ”fysiske” informationsstrømme, jf. § 16, stk. 1.

Det bør præciseres, hvad der menes med udtrykket muligheder for at ”overgå til manuel drift”, jf. § 19, stk. 3, nr. 1, litra a). Kravet indgår i kravene til beredskabsplaners indhold. Alt efter kravets indhold kan tiltag med henblik på overgang til manuel drift være mere eller mindre omkostningstung.

Det bør præciseres, hvad der menes med udtrykket, ”isolering af industrielle kontrolsystemer”, jf. § 19, stk. 3, nr. 2. Alt efter kravets indhold kan isoleringstiltag være mere eller mindre omkostningstung.

Det fremgår af Bekendtgørelsens § 21, stk. 3, at virksomheder i niveau 4 og 5, 1 gang om året skal øve genopretning af net- og informationssystemer, jf. øvelseselement nr. 18 i bilag 4. Det bør præciseres, herunder eventuelt i en vejledning, hvad omfanget af genopretningsøvelsen bør være. Gælder kravet alle net- og informationssystemer? Gælder kravet alle anlæg, der styres ved hjælp af net- og informationssystemer?

Kapitel 6 Uddannelse og awareness

Der fremgår af § 26, stk. 2, at virksomheder årligt skal gennemføre awareness-tiltag for at fremme og fastholde virksomhedens evne til at genkende og håndtere relevante cybertrusler. Dette bør blødes en smule op, så det er angivet, at virksomheder årligt skal genbesøge deres

awareness-tiltag med henblik på at gennemføre passende indsatser, der kan fremme og fastholde virksomhedens evne til at genkende og håndtere relevante cybertrusler.

Kapitel 7 Risikovurderinger af projekter

Kapitlet har ikke givet anledning til bemærkninger eller forslag til ændringer.

Kapitel 8 Leverandørstyring og forsyningskædesikkerhed

Kapitlet har ikke givet anledning til bemærkninger eller forslag til ændringer.

Kapitel 9 It-sikkerhedstjeneste

Kapitlet har ikke givet anledning til bemærkninger eller forslag til ændringer.

Kapitel 10 Anlægs modstandsdygtighed

I forhold til § 36, stk. 3, nr. 1, bør det præciseres, herunder i en vejledning, hvad der menes med alarmering. Er der tale om intern alarmering eller også ekstern alarmering. Skal der ske alarmering ved almindelige skader eller alene ved havarier?

I forhold til § 36, stk. 4, bør det præciseres, at der alene skal nødstrømsanlæg på anlæg i klasse 3-5. Det samme gør sig gældende ved sammenbyggede/flere anlæg, hvor det bør præciseres, om det gælder alle anlæg, eller der er et minimum, der skal dækkes.

I forhold til § 42, som omhandler blandt andet rørledninger og kabler som er nedgravet bør det præciseres, om kravet gælder fjernvarmerør og højtrykslinjer, jf. § 38 stk. 2 nr. 3, der stiller krav om elektronisk overvågning.

Kapitel 11 Sikkerhed i net- og informationssystemer

I forhold til § 50 skal der henvises til Fjernvarme Fyns brev af 14. januar til KEF-udvalget: [L 111 Bilag 6 Høring af bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren Placering af servere og datacentre v1pdf](#)

I forhold til § 56 bør det tilføjes, at mobile enheder, der kan tilgå virksomhedens industrielle kontrolsystemer og operationelle kontrolsystemer, udover privat brug heller ikke må bruges til administrativ IT.

Det fremgår af § 61, at virksomheder skal anvende sikret tale-, video- og tekstkommunikation, hvor det er relevant, for at beskytte mod hændelser. Bestemmelsen fremstår umoden og bør i hvert fald uddybes i en vejledning.

Kapitel 12 Håndtering af hændelser

Det fremgår af § 77, stk. 1, at virksomheder uden unødigt ophold og under alle omstændigheder skal underrette Energistyrelsen om enhver hændelse, der har en væsentlig indvirkning på leveringen af virksomhedens tjenester, jf. dog stk. 4 og 5. Det bør præciseres, hvad der menes med ”uden unødigt ophold”.

Kapitel 13 Energinets opgavevaretagelse i forbindelse med sektorberedskabet

Kapitlet har ikke givet anledning til bemærkninger eller forslag til ændringer.

Kapitel 14 Energistyrelsens opgavevaretagelse i forbindelse med sektorberedskabet

Kapitlet har ikke givet anledning til bemærkninger eller forslag til ændringer.

Kapitel 15 Fortrolighed, udveksling af oplysninger og digital kommunikation

Kapitlet har ikke givet anledning til bemærkninger eller forslag til ændringer.

Kapitel 16 Tilsyn

Kapitlet har ikke givet anledning til bemærkninger eller forslag til ændringer.

Kapitel 17 Samordnet beredskab

Kapitlet har ikke givet anledning til bemærkninger eller forslag til ændringer.

Kapitel 18 Identificering af særlige virksomheder

Kapitlet har ikke givet anledning til bemærkninger eller forslag til ændringer.

Kapitel 19 Dispensation

Kapitlet har ikke givet anledning til bemærkninger eller forslag til ændringer.

Kapitel 20 Håndhævelse og klageadgang

Kapitlet har ikke givet anledning til bemærkninger eller forslag til ændringer.

Kapitel 21 Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

Kapitlet har ikke givet anledning til bemærkninger eller forslag til ændringer.

Venlig hilsen

René Levin

CISO, Fjernvarme Fyn

Freja Sofie Sørensen

Fra: Beredskab, Energistyrelsen <beredskab@ens.dk>
Sendt: 17. december 2024 14:02
Til: Michael Morgen; Ida Gørtz Jacobsen; Helle Husum; Sirid Halager Rodbjerg; My Thøgersen
Emne: VS: Høring: udkast til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren

Fra: Kasper Svensson <kls@goongruppen.dk>
Sendt: 17. december 2024 13:29
Til: Beredskab, Energistyrelsen <beredskab@ens.dk>
Emne: SV: Høring: udkast til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren

[EKSTERN E-MAIL] Denne e-mail er sendt fra en ekstern afsender.
Vær opmærksom på, at den kan indeholde links og vedhæftede filer, som ikke er sikre.

Til Energistyrelsen

Vi foreslår, at tærskelværdi nr. 2 i tærskelværdi er for virksomheder i oliesektoren (Bilag 1, nr3. tærskelværdi 2), så antallet af tankstationer slettes, mens volumen nedsættes til 5% af det samlede marked, svarende til ca. 200.000 M3

Motivationen for ændringen er, at der med ca. 2.000 tankstationer i et lille land som Danmark aldrig vil være langt til den nærmeste tankstation, hvor der sælges standardiserede olieprodukter (95 okt E-10 Benzin og B7 Diesel). Det afgørende for den samlede forsynings-sikkerhed må være hvor stor en del af den samlede volumen den enkelte virksomhed bringer på markedet, og her kunne det give mening at nedsætte volumen betydeligt, så man sikrer, at de virksomheder, der leverer betydelige mængder er omfattet, uagtet om det sker fra få store eller mange små lokationer, da det er den samlede tilgængelige mængde på markedet, der afgør leveringssikkerheden.

Venlig hilsen/Best Regards
Kasper Svensson
CFO / COO

Go'on Gruppen A/S
Niels Bohrs Vej 17B | 8660 Skanderborg
T: +45 9784 1032 | Dir.: +45 5355 4140
www.goon.nu [Facebook](https://www.facebook.com/goongruppen)

Fra: Beredskab, Energistyrelsen <beredskab@ens.dk>
Sendt: 16. december 2024 17:41
Emne: Høring: udkast til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren

Til høringsparterne på vedlagte liste

Hermed sendes udkast til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren i offentlig høring.

Bekendtgørelsen kan findes her: <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/69526>.

Vedhæftet denne mail er:

1. Høringsversion af bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren
2. Høringsbrev
3. Høringsliste

Med venlig hilsen / Best regards

Center for Beredskab / Centre for Risk Preparedness

Energistyrelsen

Danish Energy Agency - www.ens.dk

- part of The Ministry of Climate, Energy and Utilities

Energistyrelsen er ansvarlig for behandlingen af de personoplysninger, vi modtager om dig. Du kan læse mere om, hvordan vi behandler dine personoplysninger på vores hjemmeside <https://ens.dk/om-os/energistyrelsens-behandling-af-personoplysninger>

23. JANUAR 2025
GREEN POWER DENMARK
LANGEBROGADE 3H
1411 KØBENHAVN K

Energistyrelsen
Center for beredskab
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København

DOK. ANSVARLIG: ASB
SEKRETÆR:
SAGSNR.: S2024-587
DOKNR: D2025-169116-01-2025

Til: beredskab@ens.dk

Høringssvar til udkast til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren og udkast til bekendtgørelse om Energistyrelsens gebyrer efter lov om styrket beredskab i energisektoren (journal.nr. 2024 - 6493 og 2024-8506)

Green Power Denmark takker for muligheden for at afgive bemærkninger i forbindelse med høringen om bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren samt udkastet til bekendtgørelse om Energistyrelsens gebyrer efter lov om styrket beredskab i energisektoren. Vi vil også gerne udtrykke vores taknemmelighed for de afholdte sektormøder og den konstruktive tilgang til den efterfølgende dialog.

Energistyrelsens informationer fra sektormøder, præsentationer og høringsnotater bidrager i dag til en samlet forståelse af det lovkompleks, der snart vil danne rammen for beredskab og sikkerhed i energisektoren. Vi ser derfor et behov for at skabe en fælles forståelse af rammerne og fortolkningen af den kommende beredskabslovgivning.

Dette høringssvar har derfor tre formål:

- Det søger at **fastholde** de overvejelser, fortolkninger og hensyn, der ligger bag bekendtgørelserne, så disse også bevares fremover.
- Det påpeger nogle **uhensigtsmæssigheder** i bekendtgørelserne og fremsætter konkrete **løsningsforslag**.
- Det stiller **specifikke fortolkningsspørgsmål** til bestemmelserne og formålene, som er opstået ved læsning af bekendtgørelserne og på sektormøderne.

Udkast til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren

Generelle bemærkninger

Ansvarsfordeling i en dynamisk verden: Green Power Denmark bemærker, at den kommende beredskabslovgivning bygger på den nuværende ansvarsfordeling, hvor energisektoren er ansvarlig for forsyningssikkerheden, mens Forsvaret og politiet håndterer fjendtlige staters magtanvendelse og hybride trusler mod kritisk infrastruktur. Det er en ansvarsdeling, som vi støtter. Vi anerkender dog, at dette udgangspunkt kan ændre sig i et dynamisk og omskifteligt trusselsbillede, hvilket kan påvirke forvaltningen af lovgivningen. Vi opfordrer derfor Energistyrelsen og andre sektoransvarlige myndigheder til løbende at inddrage energibranchen for at sikre den mest optimale ansvarsfordeling mellem virksomheder og myndigheder i relation til et velfungerende beredskab.

Risikobaseret tilgang: Vi anerkender, at Energistyrelsen i bekendtgørelsen søger at finde en balance mellem detaljerede krav samt en risikobaseret tilgang. Metodefrihed er også en del af denne risikobaserede tilgang. I praksis betyder det, at den risikobaserede tilgang og begrundelserne for, hvorfor en virksomhed har valgt eller fravalgt konkrete foranstaltninger, vægtes tungt i et tilsyn. Hvis virksomhederne har gjort sig nogle saglige overvejelser, men tilsynsmyndigheden i en konkret situation mener noget andet, skal dette princip tages i betragtning til gunst for virksomhederne. Green Power Denmark finder dog, at der fortsat er flere bestemmelser i bekendtgørelsen, hvor betydningen af den risikobaseret vurdering mangler og derfor skal indsættes for at sikre den rette balance og proportionalitet.

Fortolkningsrum: Bekendtgørelsen har blandt andet til formål at præcisere fortolkningsrummet i de eksisterende regler. Vi lægger vægt på vigtigheden af en risikobaseret tilgang, men bemærker, at udkastet til bekendtgørelsen stadig indeholder en vis grad af fortolkningsmuligheder. For eksempel forstår vi, at ordet "relevante", som anvendes i flere bestemmelser, giver virksomhederne en operativ og driftsmæssig skønsmargen i forhold til at overholde kravene, samt til at tilsikre nødvendige, relevante og proportionale tiltag til imødegåelse af risici.

Vejledninger: Energistyrelsen har informeret om, at vejledningerne skal rådgive og vejlede virksomhederne om de forskellige krav. Vi anerkender, at det er en krævende opgave at opdatere mange forskellige vejledninger, herunder at belyse bestemmelseernes rækkevidde med konkrete cases. Vi håber dog, at Energistyrelsen vil prioritere udarbejdelsen af vejledninger, der dækker de mest centrale punkter i bekendtgørelserne. Green Power Denmark og energibranchen er klar til at bidrage til dette arbejde og håber på vores inddragelse.

Kap. 1 Formål, anvendelsesområde og definitioner

Definitioner

Green Power Denmark anerkender det store arbejde, der er lagt i at skabe klare definitioner og konsistens i anvendelsen af begreber på tværs af både lovforslaget og bekendtgørelsen. Vi forstår også, at definitionerne er påvirket af forpligtelsen til direktivkonform implementering. Der er dog stadig konkrete definitioner, der med fordel kan præciseres yderligere, samt begreber, der ikke synes at være omfattet af de eksisterende definitioner, hverken i bekendtgørelsen eller i lovforslaget.

Hændelse

I § 3, nr. 4 anføres det, at definitionen af hændelse er enslydende med definitionen i lovforslagets § 3, nr. 11, hvortil der henvises. Definitionen er en sammenskrivning af definitionerne i henholdsvis NIS2- og CER-direktiverne. Anvendelsen af begrebet hændelse anvendes dog ikke konsekvent i bekendtgørelsens bestemmelser, og denne divergerende ordlyd giver anledning til uklarhed.

Der henvises i den forbindelse til § 75, der omtaler "(...) væsentlige cybertrusler eller hændelser, der negativt påvirker eller har potentiale til negativt at påvirke modtagerne af virksomhedens tjenester", mens definitionen af hændelse går på en begivenhed, der har potentiale til i betydelig grad at forstyrre eller forstyrrer en væsentlig tjeneste. § 77 omtaler "(...) enhver hændelse, der har en væsentlig indvirkning på leveringen af virksomhedens tjenester", ligesom begrebet "væsentlig hændelse" indtræder som et nyt begreb. Begge er eksempler på en modificeret anvendelse af ordlydens definition. Green Power Denmark er opmærksom på, at ordlyden af § 77 formentlig er en implementering af underretningspligten i art. 23 i NIS2-direktivet, men det er uheldigt, at definitionen af hændelse ikke svarer til brugen heraf i bestemmelserne, da det giver anledning til uklarhed i forhold til bekendtgørelsens underretningsforpligtelser.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til kapitel 12 om håndtering af underretningsforpligtelsen.

Håndtere

Det fremgår af bekendtgørelsens § 2, stk. 1, at bekendtgørelsen finder anvendelse på virksomheder omfattet af § 2 i lovforslaget om styrket beredskab i energisektoren. Derved henvises også til lovforslagets § 2, stk. 2, og de definitioner, herunder tærskelværdier, der har til formål at afgrænse, hvilke virksomheder, der reelt bliver omfattet af lovforslaget og denne bekendtgørelse. I relation til elektricitet er det tidligere begreb "kontrollere" blevet erstattet med begrebet "håndtere", der desværre heller ikke ses at være oplagt at anvende i forhold til de forskellige former for virksomheder og ydelser, der forbindes med elektricitetsvirksomheder, herunder netvirksomheder og elhandelsvirksomheder.

Samlet set er lovforslagets § 2, stk. 2, meget svær at læse og forstå, og derfor finder Green Power Denmark det positivt, at Energistyrelsen har tilkendegivet, at de er indstillet på at løse problemstillingen – dels med begrebet "håndtere" og dels med at få tydeliggjort, hvilke virksomheder, der er omfattet af lovens anvendelsesområde. Green Power Denmark anbefaler i den forbindelse, at der med et ændringsforslag indføres en anden lovteknisk opbygning, fx hvor stk. 1 oplister de virksomheder, som altid er omfattet af loven uden undtagelse, og et stk. 2, med de virksomheder, der er omfattet, men hvor der er undtagelser. Denne systematik vil efter vores opfattelse styrke overblikket og derved forståelsen.

Et ændringsforslag skal i givet fald sikre, at der er det nødvendige samspil mellem bekendtgørelsens bilag 1-3 og de begreber og tærskelværdier, der anvendes i lovforslaget,

Der henvises fx til indholdet af bilag 3, hvor "håndtere" nr. 7) er beskrevet som blandt andet at kunne betyde "transportere", når det gælder gas og olie, men hvor der i forhold til elektricitet kun er nævnt, "producere", "forbruger" og "kontrollere", hvilket kun bidrager til uklarheden. Dertil kommer, at nr. 7) litra a mangler en henvisning til antal slutbrugere i forhold til distributionssystemoperatører.

Green Power Denmark deltager gerne i en yderligere dialog, såfremt dette vurderes nødvendigt.

Tjeneste

Begrebet "tjeneste" og "at levere en tjeneste" er ikke defineret i lovforslaget eller bekendtgørelsen. Disse begreber er grundlæggende for at forstå de fastsatte krav i bekendtgørelsen. Det er derfor nødvendigt at definere, hvad "at levere en tjeneste" skal holdes op imod. Det er ikke at forsyne et område med strøm 100 % af tiden. Beredskabsreglerne skal beskytte mod situationer, der afviger væsentligt fra det normale og dermed kræver et etableret beredskab, i modsat fald vil selv små almindelige hændelser og episoder skulle rapporteres og mitigeres i et væk, fordi de i praksis har en midlertidig indvirkning på leveringen af virksomhedens tjeneste. For at undgå at almindelige forsyningsafbrydelser (f.eks. kabelovergravninger) betragtes som manglende levering, skal der fastsættes en realistisk målestok.

Der er derfor behov for, at beredskabet og det "at levere en tjeneste" kontra ikke-leverance kobles op på forskellige dimensioner af det normale. Umiddelbart vil det være i forhold til:

- 1) graden af påvirkning (effekt) på tjenesteleveringen i forhold til en normal tilstand
- 2) graden af kompromittering af levering af tjeneste, anlæg og systemer i forhold til normale tilstande og/eller
- 3) kilden til påvirkning af levering af tjenesten i forhold til normale hændelsesårsager.

Net- og informationssystemer

Bekendtgørelsen opererer med tre forskellige definitioner af net- og informationssystemer.

1. Net- og informationssystemer, jf. § 3, nr. 7, jf. lovforslagets § 3, nr. 21
2. Net- og informationssystemer, som virksomheder anvender i leveringen af deres tjenester, jf. § 2, stk. 3
3. Forsyningskritisk net- og informationssystem, jf. 3, nr. 3

Dette medfører også, at der stilles forskellige krav til de foranstaltninger, som virksomhederne skal træffe i forhold til de forskellige systemer. I Energistyrelsens præsentation fra sektormøderne opereres der kun med to typer af systemer: net- og informationssystemer samt forsyningskritiske net- og informationssystemer, jf. slide 13. I vejledningsteksten på selvsamme slide anvendes desuden betegnelsen 'NIS2-systemer'. Hvilke kriterier, der lægges vægt på, når der henvises til net- og informationssystemer, som virksomheden anvender i leveringen af deres tjenester, ses ikke at være bestemt, ligesom eksempler på systemer, der *ikke* er omfattet, savnes.

Det er på nuværende tidspunkt uklart, hvordan de forskellige systemkategorier adskiller sig fra hinanden og deres tilknyttede krav. Vi anbefaler derfor, at disse niveauforskelle og deres tilhørende krav gøres mere tydelige i bekendtgørelsen og i vejledningerne, herunder at rækkevidden for hver enkelt bestemmelse nøje overvejes ud fra en betragtning om proportionalitet, afledte omkostninger samt indholdet af direktiverne.

I relation til definitionen af forsyningskritisk net- og informationssystemer er det uklart, hvorvidt et system, som giver mulighed for at afbryde på enkelt kundeniveau (fx et ERP system) er omfattet. Dette vil være uforholdsmæssigt omfattende, og Energistyrelsen bedes derfor afkræfte dette.

I § 31, stk. 2, foreslår vi, at det præciseres, at bestemmelsen angår fjernadgang til forsyningskritiske net- og informationssystemer, så der ikke kan være tvivl herom.

Vi har forstået, at Energistyrelsen påtænker at udarbejde oversigter med yderligere oplysninger om, 1) hvilke krav som gælder for hvilke (klasser) virksomheder, og 2) hvilke krav er videreførelse af gældende krav hhv. nye krav. Dette bifalder vi, da det vil medvirke til øget klarhed.

Ledelse

Ledelse er ikke specifikt defineret i loven eller bekendtgørelserne. Vi forstår, at det kan være udfordrende at fastlægge en præcis definition af ledelsesbegrebet i bekendtgørelsen, men at det kan gøres i vejledninger. Der findes dog i øjeblikket forskellige definitioner af ledelse både i høringsnotatet til hovedloven og i høringsbrevet til bekendtgørelsen. I præsentationen fra sektormøderne defineres ledelse som "fysiske personer med ledelsesansvar på direktionsniveau eller en juridisk repræsentant", jf. slide 8. Det blev ligeledes oplyst, at ledelsesbegrebet afstemmes på tværs af sektorer, der er omfattet af NIS2- og CER-direktiverne.

Energistyrelsen oplyste på sektormødet den 10. januar, at man har fulgt Ministeriet for samfundssikkerhed og beredskabs definition af ledelse. MSSBs hovedlovforslag, som fremsættes i februar 2025, forventes derfor at bringe større klarhed. Det samme gælder den vejledning om ledelse, som Energistyrelsen oplyste, at MSSB planlægger at udstede i juli 2025.

Energistyrelsen har tidligere givet udtryk for, at ledelse også konkret efter aftale kan varetages af personer fra fx en koncernforbunden virksomhed, hvilket særligt kan være relevant i forhold til samordnet beredskab. Dette er Green Power Denmark enig i, og skal derfor bede Energistyrelsen om at bekræfte denne forståelse.

Green Power Denmark ser frem til en yderligere afklaring af ledelsesbegrebets omfang, som kan rumme de forskellige ledelseskonstruktioner på tværs af virksomheder.

Opdage og detektere

Bekendtgørelsen anvender ordet "opdage" i flere bestemmelser, mens hovedloven bruger begrebet "detektion". Bruges ordene som synonymer eller ser Energistyrelsen en juridisk og/eller praktisk forskel?

Ensretning af tidsfrister for rapportering

Bekendtgørelsen anvender forskellige tidsfrister for rapportering. I § 33 anvendes "uden ugrundet ophold", mens "uden unødigt ophold" anvendes i § 75. Vi anbefaler, at tidsfristerne ensrettes, så "uden unødigt ophold" anvendes gennemgående, da det også er den tidsfrist, der anvendes i hovedloven og i artikel 23, stk. 1, i NIS2-direktivet.

Derudover anvender § 37, stk. 2, "omgående", mens § 47, stk. 4, bruger "øjeblikkeligt". Vi foreslår, at tidsfristerne også her ensrettes til "uden unødigt ophold".

Som nævnt ovenfor i forhold til anvendelsen af de forskellige begreber, beder vi også om, at de indsatte tidsfrister gennemgås nøje ud fra et hensyn til proportionalitet og direktivkonform implementering. For eksempel hænger det dårligt sammen, når det i § 36, stk. 5 fremgår, at virksomheder skal udbedre skader på anlæg *inden for rimelig tid* så anlæggets funktioner kan genoprettes *uden ugrundet ophold*.

Virksomheder omfattet af loven og identificering som væsentlige, vigtige og kritiske

§ 2 om virksomheder omfattet af bekendtgørelsen sammenholdt med kapitel 2 om niveauinddeling af virksomheder og klassificering af anlæg samt Kapitel 18 om Identificering af særlige virksomheder er svære at forstå (§§ 114 og 115). Kapitel 18 hænger sammen krav i NIS2- og CER-direktiverne.

§ 114 fastsætter, at Energistyrelsen identificerer og udarbejder lister over væsentlige og vigtige enheder. Er det korrekt forstået, at alle niveau 2-5 virksomheder bliver "væsentlige enheder", jf. § 114, stk. 3, sammenholdt med § 115, stk. 3, med de konsekvenser det får i relation til sanktioner, herunder max bødestørrelser, m.m.? Det er uklart, om kategorien "vigtige

enheder" bliver relevant, f.eks. for niveau 1 virksomheder. Dette bør tydeliggøres.

§ 115, stk. 5, er en forholdsvis tekstnær gengivelse af CER-direktivets artikel 6, stk. 2, om, hvad medlemsstaterne skal lægge til grund ved deres identificering af "kritiske enheder". § 15, stk. 3, fastsætter, at alle virksomheder på niveau 2-5 er kritiske virksomheder. Energistyrelsen bedes oplyse, om det bygger på en vurdering af, at de i praksis vil opfylde kriterierne i § 115, stk. 5, / CER-direktivets artikel 6, stk. 2, eller om der er tale om overimplementering, med de konsekvenser det får i relation til sanktioner, herunder max bødestørrelser, m.m.

Kap. 2 Niveauinddeling af virksomheder og klassificering af anlæg

Der lægges med § 4, stk. 3, op til, at virksomheder, der opererer inden for flere delsektorer, tildeles det højeste niveau, efter hvilket virksomheden overskrider tærskelværdierne.

Det er vores opfattelse, at virksomheder bør vurderes og klassificeres særskilt baseret på CVR, også selvom de er koncernforbundne eller organiseret under samme relevante ledelse. Det er desuden vores opfattelse, at bestemmelsen om, at virksomheder i flere delsektorer tildeles det højeste niveau, efter hvilket virksomheden overskrider tærskelværdierne, kun bør gælde virksomheder, der har samordnet beredskab, fremfor at tage udgangspunkt i, hvorvidt virksomhederne er koncernforbundne. Denne skelnen er væsentlig for at sikre, at virksomheder ikke reguleres unødigt og uproportionalt i forhold til deres kritikalitet. Baggrunden er, at virksomheder inden for samme koncern i praksis kan operere i flere delsektorer som funktionelt adskilte enheder. Det vil derfor være mere retvisende og proportionalt at tage udgangspunkt i, hvorvidt virksomheder har samordnet beredskab.

Vi anmoder derfor om, at det præciseres i bekendtgørelsen, at virksomheder ikke niveauinddeles ud fra koncernforbundethed, men særskilt på baggrund af CVR-nummer.

Klassificering af anlæg

Det er afgørende, at det er klart, hvilke virksomheder der er omfattet af lovgivningen, samt hvilke krav og forpligtelser der gælder for dem. Dette er særligt vigtigt, da omfanget af krav, forpligtelser, tilsynsmuligheder og håndhævelseskrav skærpes, jo højere en niveauinddeling virksomheden placeres på. Energistyrelsens intention om at udarbejde en oversigt, der skaber transparens herom, er derfor tiltrængt.

Anlæg er ikke specifikt defineret i bekendtgørelsen, men bilag 3, nr. 9, indeholder en ikke-udtømmende liste over forskellige anlægstyper, som også omfatter ladestandere og batterier. Green Power Denmark forstår, at virksomhedens niveauinddeling i høj grad afhænger af de konkrete anlæg, de ejer. Ejerforholdet har blandt andet betydning for virksomheder, der for eksempel udfører drift og vedligeholdelse (O&M) for andre selskaber. Ifølge vores fortolkning af loven er disse virksomheder ikke direkte omfattet af

bekendtgørelsen, men vil i stedet være underlagt forpligtelser gennem ejers forpligtelser til leverandørstyring.

Derfor er klarhed over, hvilke elementer der afgør den samlede klassificering af virksomhedens anlæg, af stor betydning.

I relation til anlægsklassificering af netvirksomhedernes anlæg er det på sektormøderne blevet understreget, at klassificeringen ikke alene afhænger af antallet af slutbrugere, som det enkelte anlæg har betydning for forsyningen af, men også af de kapacitetsgrænser, der fremgår af skemaerne i bilag 2, hvis de er relevante. Dette fremgår dog ikke særskilt af bilaget og bør tydeliggøres. Desuden bør vægtningen af de forskellige tærskelværdier italesættes for at skabe den nødvendige transparens for virksomhederne, og derved sikre en rimelig forventningsafstemning i relation til den endelige afgørelse.

Vi vil henstille til, at nye produktionsteknologier som PtX i videst muligt omfang niveauinddeles proportionelt med andre energiformer, så de ikke placeres i en højere kategori end anlæg i andre forsyningssektorer, der producerer eller forarbejder større energimængder.

I relation til § 6, stk. 5, efterlyser Green Power Denmark konkrete eksempler på, hvilke "særlige omstændigheder", der skal være til stede for, at Energistyrelsen forventes at træffe afgørelse om, at en virksomheds anlæg skal klassificeres i en anden klasse, end hvad der fremgår af tærskelværdierne i bilag 2.

Kontorfaciliteter

I relation til klassificeringen af almindelige kontorfaciliteter i henhold til § 7, er det vores forståelse, at den automatiske klassificering på niveau 2 gælder for alle lokationer, der anvendes til leveringen af virksomhedens tjeneste, såfremt de er bemandede og der er netværksadgang. Dette betyder, at reglerne om adgangsstyring gælder for disse lokationer, og Energistyrelsen bedes derfor bekræfte, at forpligtelsen til adgangsstyring – for mindre lokationer – kan opfyldes ved kort eller nøgle, såfremt dette vurderes tilstrækkeligt af virksomheden ud fra en konkret risikovurdering.

Det er uklart, om § 7 kun omfatter kontorfaciliteter, "som virksomheden anvender til leveringen af virksomhedens tjenester", og om lokationer, hvorfra der primært er forretningsdrift og administration, derfor ikke er omfattet.

Kap. 3 Roller og ansvar

Ledelsens involvering i risikovurderingsarbejdet (§ 10)

Ifølge § 10 skal ledelsen forholde sig til og godkende forskellige risikovurderinger, beredskabsplaner og tilsynsrapporter. Vi forstår denne bestemmelse således, at der ikke stilles krav om, at ledelsen skal være direkte involveret i selve arbejdet med at udarbejde risikovurderinger, men alene skal forholde sig hertil.

Nye faste koordinatore (§ 11)

Bekendtgørelsen indfører med § 11 nye faste koordinatore. Cyberkoordinator og sikringskoordinator adskiller sig fra betegnelserne i de eksisterende regler, hvor de omtales som it-beredskabsansvarlig og sikringsansvarlig. Vi forstår det dog således, at der kun er tale om nye benævnelser og ikke nye funktioner. Der er uklart om disse funktioner skal være fastansatte, eller om der kan anvendes konsulenter.

I følge § 11, stk. 6, må der ikke være personsammenfald mellem beredskabskoordinatoren, cyberkoordinatoren og virksomhedens ledelse. I lyset af den brede definition af "ledelse", er det imidlertid uheldigt, hvis en beredskabskoordinator og en cyberkoordinator ikke må have en lederrolle. Det bør derfor overvejes, hvorvidt forbuddet kan afgrænses, herunder fx, at der ikke må være personsammenfald med den ledelse, der godkender risikovurderinger, beredskabsplaner og tilsynsrapporter efter § 10.

Kap. 5 Beredskabsplanlægning

Fortegnelser

§§ 14-15 fastsætter en forpligtelse til at udarbejde fortegnelser over virksomhedens aktiver, herunder deres anlæg og net- og informationstjenester, som er nødvendige for at virksomheden kan levere sine tjenester.

Green Power Denmark er enig i, at det er vigtigt at have et overblik over de centrale anlæg og net- og informationssystemer og de eventuelle kritiske afhængigheder mellem disse og eventuelle samarbejdspartnere. Bestemmelsernes formulering giver dog anledning til en overvejelse af, hvorvidt det er tiltænkt, at denne forholdsvis omfattende dokumentationspligt (og ajourføringspligt) skal gælde samtlige anlæg og net- og informationssystemer.

Green Power Denmark antager, ud fra en proportionalitetsbetragtning, at dette ikke er hensigten. Derfor opfordrer vi til, at dette præciseres enten i bekendtgørelsen eller i den kommende vejledning, så det er klart, at pligten til at føre fortegnelser alene gælder de forsyningskritiske net- og informationssystemer. Der henvises i den forbindelse til vores anbefaling om, at det præciseres, hvordan de forskellige net- og informationssystemer adskiller sig fra hinanden og hvilke krav, der hører til de forskellige systemkategorier.

Pligten til at føre fortegnelser omfatter tillige "fysiske og digitale informationsstrømme, som indgår i styringskritiske funktioner og beslutningsprocesser", jf. § 16, stk. 1. Det er uklart, hvad der menes, og det er derfor nødvendigt at præcisere. Det bemærkes, at det fx ikke er klart, hvorvidt "ekstern" også omfatter andre virksomheder i selvsamme koncern?

Risiko- og sårbarhedsvurdering (§ 18)

Indledningsvis bemærkes, at bestemmelsen illustrerer nødvendigheden af, at begrebet "tjeneste" defineres, idet det i modsat fald er svært at forstå omfanget af bestemmelsen. Ifølge § 18, stk. 2, nr. 3, skal virksomheder "inkludere alle relevante informationskilder" i deres analyser af risici og sårbarheder. Dette er en skærpelse i forhold til CER-direktivets artikel 12, stk. 1, som kun kræver "andre relevante informationskilder". I et informationssamfund er det byrdefuldt at kræve, at virksomheder skal inddrage "alle relevante informationer". Desuden kvalificerer "relevante" i sig selv de elementer, der skal inddrages i en risiko- og sårbarhedsvurdering. Vi foreslår derfor, at ordet "alle" slettes.

Virksomhederne skal også inddrage myndighedernes trussels- og sårbarhedsvurderinger. Dette forudsætter, at myndighederne, herunder efterretningstjenester, bliver bedre til at levere offentlige trusselsvurderinger, der kan operationaliseres af virksomhederne.

Beredskabsplaner

§ 19, stk. 2, nr. 6 og 7, samt stk. 3, beskriver krav til procedurer, der skal fremgå af virksomhedens beredskabsplan. Det kan med fordel overvejes, om disse skal samles, og i den forbindelse om der er visse procedurer, der som minimum skal med, mens andre afhænger af en risikobaseret vurdering.

Kravet til procedurer bør skelne mellem egentlige beredskabsforanstaltninger og processer, som reelt er en del af den daglige drift. F.eks. anser vi § 19, stk. 3, nr. 3, 4, og 8, som en del af den daglige drift og ikke egentlige beredskabsforanstaltninger.

Øvelser og funktionstest

Øve genopretning af net- og informationssystemer (§ 21)

§ 21, stk. 3, kræver, at virksomheder i niveau 4 og 5 skal øve genopretning af net- og informationssystemer én gang om året. Da dette kan være en omfattende øvelsesaktivitet, foreslår Green Power Denmark, at kravet kun omfatter forsyningskritiske net- og informationssystemer, samt at det bør ske på baggrund af en risikobaseret tilgang og dermed kun i relevant omfang.

Green Power Denmark finder i øvrigt, at kravet i § 21, stk. 3, om, at der én gang om året skal øves genopretningstest af net- og informationssystemer er et vidtgående og meget omfattende krav, der ikke står mål med formålet, uanset at der er tale om niveau 4 og 5 virksomheder. System og øvelsesomfang bør baseres på en konkret risikovurdering.

Vi foreslår derfor, at stk. 3, udgår.

Bilag 4, nr. 18, angiver, at genopretning af kildekode er ét af de elementer, der skal øves. Det er dog uklart, hvad der præcist menes med "kildekode", og om dette også inkluderer installationsfiler. Umiddelbart forekommer kravet meget vidtgående og ressourcetungt og bør udgå.

Mulighed for godskrivelse af øvelseselementer

Øvelserne er afgørende for at styrke beredskabet, men de bør ikke blive for byrdefulde for virksomhederne. Energivirksomheder skal øve deres beredskabsplaner, og Energinet afholder desuden sektorberedskabsøvelser hvert andet år i henhold til § 89. Den nye aftale om beredskabsområdet for 2025-2026 indebærer flere øvelser på tværs af sektorer og myndigheder samt en national krisestyringsøvelse (KRISØV) i 2025, hvor energisektoren forventes at deltage.

Vi anbefaler derfor, at virksomheder ligesom hidtil praksis kan få godskrevet gennemførte øvelseselementer hos Energistyrelsen, hvis de eksempelvis deltager i tværsektorielle eller nationale øvelser. Tilsvarende bør hændelser kunne indrapporteres som øvelser og ligeledes godskrives.

Øvelsesevaluering (§ 23)

Ifølge § 23, stk. 4, kan Energistyrelsen dele relevante læringspunkter med andre virksomheder. Denne informationsdeling er afgørende for at styrke det samlede beredskab. Det kræver dog, at oplysningerne anonymiseres, så det ikke er muligt at identificere sårbarheder eller andre kompromitterende forhold om de virksomheder, hvis læringspunkter deles. Dette bør præciseres i bestemmelsen.

Kap. 6 Uddannelse og awareness

Lovforslaget opstiller krav om "uddannelse". Dette krav udmøntes blandt andet i bekendtgørelsens § 25, hvor det fremgår, at virksomheder skal sikre, at personer, der udfører opgaver inden for virksomhedens organisatoriske beredskab, fysiske sikring og cybersikkerhed, har de nødvendige kompetencer, herunder modtager "uddannelse".

Det er Green Power Danmarks forståelse, at Energistyrelsen er enig i, at begrebet "uddannelse" kan tolkes som at inkludere kurser eller lignende aktiviteter, og at "uddannelse" dermed ikke nødvendigvis betyder en formel eller kompetencegivende uddannelse på en uddannelsesinstitution.

Dette stemmer i øvrigt overens med art. 20 i NIS2-direktivet, der anvender begrebet "kurser". Det kan af samme grund med fordel overvejes, hvorvidt der ikke bør stå "kurser" i stedet for "uddannelse".

Kap. 7 Risikovurderinger af projekter

Godkendelse af risikovurdering i forbindelse med projekter (§ 28)

Ifølge § 28 skal risikovurderinger, der udarbejdes i forbindelse med visse projekter, forelægges Energistyrelsen til godkendelse. Energistyrelsen præciserede på sektormødet den 10. januar 2025, at det ikke er selve projekterne, men risikovurderingerne, der skal godkendes af styrelsen. Energistyrelsen oplyste også, at man vil gennemgå formuleringen i bestemmelsen og erkender, at der kan være et stort behov for vejledning af virksomhederne.

I § 28, stk. 1, foreslås det, at "forelægges til godkendelse" f.eks. erstattes med "Risikovurderinger efter § 27 indberettes til Energistyrelsen." Det er vigtigt, at denne orientering af Energistyrelsen ikke reelt medfører, at projektet

skal "stå stille" og afvente en tilbagemelding fra myndigheden. Hensynet til hastigheden i elektrificering bør således veje tungt i denne proces.

Ordet "godkendelse" anvendes i flere bestemmelser i bekendtgørelsen, og det rejser spørgsmål om, hvad der nærmere forstås med begrebet. Under sektormøderne har Energistyrelsen givet udtryk for, at det ikke er hensigten, at styrelsen skal have kompetence til at stoppe et projekt eller lignende, men alene at stille spørgsmål, herunder kritiske spørgsmål, der kræver svar og konkrete begrundelser for virksomhedens vurderinger. Vi opfordrer til, at Energistyrelsen genovervejer brugen af ordet "godkendelse" ikke blot i § 28, men også i de øvrige bestemmelser.

Kap. 8 Leverandørstyring og forsyningskædesikkerhed

Kravene til leverandørstyring forventes at blive en ressource- og omkostningstung opgave for de fleste virksomheder, uanset størrelse. Derfor er det vigtigt med klarhed om kravene i kapitel 8.

Der er først og fremmest uklarhed om, hvorvidt forpligtelsen i § 29 kun gælder den direkte leverandør eller også omfatter virksomhedens øvrige forretning (f.eks. internet til forretningslokationer eller udvikling og drift af forretningsapplikationer). Green Power Denmark foreslår, at bestemmelsen afgrænses til forsyningskritiske net- og informationssystemer, og at de nævnte procedurer baseres på en risikovurderet tilgang.

Oplistningen af minimumregulering i § 30 er naturligvis et forsøg på at rammesætte nogle få emner, der generelt vil være relevante for flere aftaler. Realiteten er dog, at disse emner, især i forhold til beredskabsforanstaltninger, vil afhænge af typen af den ydelse, leverandøraftalen omfatter, og hvor i virksomhedens infrastruktur ydelsen anvendes. For nogle aftaler vil flere af kravene i § 30 ikke være særligt relevante at pålægge. Green Power Denmark foreslår derfor, at forpligtelserne i § 30 tager udgangspunkt i en risikobaseret vurdering.

Kap. 9 It-sikkerhedstjeneste

Intet krav om godkendelse af kontrakter med it-sikkerhedstjeneste (§ 33)

Vi har bemærket, at bekendtgørelsen ikke kræver, at virksomheder skal søge godkendelse af kontrakter for it-sikkerhedstjenester hos Energistyrelsen. Dette krav findes i den gældende bekendtgørelse om it-beredskab for el- og naturgassektorerne, § 25, stk. 5. Vi er opmærksomme på, at det er anført i høringsbrevet, at § 25, stk. 5 og 6, udgår fra BEK 2647 om it-beredskab for el- og naturgassektoren. Energistyrelsen bedes (gen)bekræfte dette - at aftalerne ikke længere skal godkendes - i høringsnotatet til bekendtgørelsen

It-vagtordning (§ 33, stk. 4)

§ 33, stk. 4 kræver, at varsler skal modtages af kvalificerede personer. Kan Energistyrelsen bekræfte, at disse personer ikke nødvendigvis skal indgå i vagtordninger, og at der er metodefrihed i opnåelsen af dette krav?

Videreformidling af oplysninger om sårbarheder og hændelser (§ 35)

§ 35 stiller krav om, at virksomheder skal sikre, at oplysninger om sårbarheder og hændelser, som tilvejebringes gennem virksomhedens it-sikkerhedstjeneste, kan videreformidles til andre virksomheder uden ugrundet ophold. Green Power Denmark mener, at bestemmelsen også giver virksomheder mulighed for at indgå aftaler med it-sikkerhedstjenester om at disse informationer i relevant omfang kan videreformidles til leverandører i forsyningskæden.

Kap. 10 Anlægs modstandsdygtighed

Nødstrømsforsyning (§ 36, stk. 4)

§ 36, stk. 4 kræver, at anlæg i klasse 3-5 skal have nødstrømsforsyning, der kan dække stationens eget strømforbrug, indtil strømforsyningen er genoprettet. I tilfælde af et egentligt "blackout" kan der være tale om flere dage. Vi anmoder derfor Energistyrelsen om at oplyse i vejledninger, hvor længe anlæg forventes at kunne fungere med nødstrøm. Fastlæggelse af den konkrete varighed for nødstrømsforsyning bør ske med baggrund i en risikovurdering. Vi anmoder også Energistyrelsen om at bekræfte, at nødstrømforsyningen kan modtages fra ekstern aktør, såfremt der er en klar og forpligtende aftale herom.

§ 36, anvender ordet "funktionstab", som er ganske bredt og ordlydsmæssigt kan omfatte selv mindre funktionsnedsættelser, der ikke har reel betydning for levering af virksomhedens tjenester. Forpligtelsen i stk. 5 og 6, bør afspejle dette.

Styret adgangskontrol (§ 37)

§ 37 stiller krav om styret adgangskontrol for virksomhedens anlæg. Kan Energistyrelsen bekræfte, at virksomheden kan anlægge en risikobaseret vurdering? På baggrund af Energistirelsens bemærkninger på informationsmøderne om adgangskontrol går vi ud fra, at dette er tilfældet – i hvert fald for klasse 2 anlæg, herunder kontorfaciliteter.

§ 37, stk. 4: Kravet om logning af adgang er meget byrdefuldt og omkostningstungt for virksomhederne. Det bidrager ikke til at styrke den præventive sikkerhed, men hjælper kun med efterfølgende efterforskning og hændelsesopklaring. For mindre energivirksomheder kan dette krav betyde investering i nye og dyre it-systemer til logning. Green Power Denmark mener derfor, at bestemmelsen ikke i tilstrækkelig grad tillader metodefrihed baseret på en risikobaseret tilgang.

Vi foreslår derfor, at formuleringen af § 37, stk. 4, ændres således, at det fremgår, at "[a]dgange skal logges *på baggrund af en risikovurdering* [...]".

§37 og §38: Hvis disse paragrafer også gælder offshore (hvilket må antages), vil det være meget byrdefuldt for operatørerne. Det vil kræve installation af låsesystemer og elektronisk overvågning/management på offshore sub-stations (OSS) og wind turbine generators (WTG). Installationerne skal kunne fjernkontrolleres fra land, da de skal tjekkes månedligt/kvartalsvist. Dette vil være en væsentlig belastning, hvis fysisk (lokal) kontrol kræves, da

en sådan kontrol må antages at skulle omfatte samtlige OSS'er og WTG'er, hvor der er SCADA-systemer eller anden kritisk infrastruktur.

Kravet vil derfor kræve investeringer i installation af låsesystemer og elektronisk overvågning samt kontrol. I dag er der fysisk tilstedeværelse 1-2 gange årligt på de forskellige WTG'er for service/fejlfhjælpning. Fysisk tilstedeværelse til kontrol vil kræve en øgning i besøgene med 2-12 gange per WTG i forhold til den nuværende besøgsfrekvens

Intet krav om videoovervågning (§ 38, stk. 2, nr. 4 og 3)

§ 38, stk. 2, nr. 3 og 4 kræver elektronisk overvågning af anlæg. Energistyrelsen oplyste på sektormødet den 10. januar 2025, at virksomhederne har metodefrihed til at vælge den passende form for overvågning, og at det derfor ikke er et krav at opsætte videoovervågning ved anlæg. Ifølge bemærkningerne til lov om styrket beredskab i energisektoren forventes det, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil fastsætte nærmere regler om brug af videoovervågning. Vi noterer derfor, at ministeren med det nuværende bekendtgørelsesudkast ikke har valgt at fastsætte regler om videoovervågning.

I § 38, stk. 4, bør det præciseres, at pligten til at foretage celle- eller objektsikring gælder for virksomheder "der ejer" anlæg i klasse 4 og 5.

Perimetersikring og celle- eller objektsikring (§ 38, stk. 3 og 4)

Off-shore

§ 38, stk. 3, omtaler perimetersikring, hvilket ikke er muligt til havs. Det bør præciseres, at en form for elektronisk områdeovervågning kan erstatte traditionel perimetersikring på land (fysisk markering/hegning). Bekendtgørelsen bør specificere omfanget af en sådan overvågning, og om den skal være tredimensionel (3D), så den dækker havoverfladen, lufrummet og vandsøjlen/havbunden. 3D-overvågning vil være kostbar og kræve betydelige investeringer i f.eks. kameraer/termiske kameraer, radarer, akustiske undervandssystemer (sonarer), samt monitorerings- og responskapacitet.

Kravet om perimetersikring bør inkludere muligheden for at udstede sejlsadsforbud/flyforbud omkring offshore installationer, eventuelt med beskrivelse af afstande (diameter/højde/dybde/detektionskvalitet). Respons på mistænkelige forhold skal inkludere ressourcer fra myndigheder (politi/for-svar).

Andre anlæg

Det bør præciseres i § 38, stk. 3, at for bygninger kan perimetersikring udgøres af en skalsikring.

Visuel afskærmning (§ 38, stk. 5)

I § 38, stk. 5, angives det, at virksomheder i niveau 4 og 5 skal foretage visuel afskærmning af områder og udstyr, der opbevarer og behandler fortrolig information. Begrebet "foretage visuel afskærmning" er umiddelbart et bredt begreb, der ikke er nærmere præciseret i bekendtgørelsen. Green Power

Denmark lægger vægt på, at intentionen er at sikre mod en utilsigtet deling og/eller offentliggørelse af fortrolige informationer, som f.eks. kan ske, hvis en medarbejder arbejder på sin pc i det offentlige rum, eller at der er frit indsyn til et kontrolrum som følge af store vinduer. På sektormøderne har Energistyrelsen givet udtryk for en pragmatisk fortolkning af bestemmelsen i relation til, hvordan forpligtelsen skal håndteres i det daglige arbejde, herunder i kontorlandskaber og mødefaciliteter. Vi noterer os også, at Energistyrelsen tillader metodefrihed i forhold til perimetersikring og visuel afskærmning, så længe virksomhederne kan beskytte deres fortrolige informationer.

Energistyrelsen bedes bekræfte denne forståelse af bestemmelsen i høringsnotatet, herunder at det ikke vedrører fysisk afskærmning af anlæg generelt.

Begrebet "informationer" i lovforslagets § 26 er meget bred og indebærer, at flere afdelinger i en virksomhed behandler fortrolige informationer. Dette bør spille ind i kravene til visuel afskærmning, således at denne baseres på en risikobaseret tilgang.

Kontrol af foranstaltninger (§ 38, stk. 6, og andre bestemmelser om kontrol)

§ 38, stk. 6 kræver kontrol med foranstaltninger. Der er omfattende tidskrav, nemlig kvartalsvis kontrol for klasse 2 og 3 anlæg og månedlig kontrol for klasse 4 og 5 anlæg. Vi foreslår, at kontrollen ud fra et proportionalitetshensyn i stedet baseres på en risikovurdering.

Det bør vurderes, om de øvrige bestemmelser, som fastsætter tidskrav til kontroller, også skal ændres til, at kontrollen baseres på en risikovurdering.

Foranstaltninger af rørledninger og kabler (§ 42)

Energistyrelsen har på sektormøderne oplyst, at § 42 skal forstås således, at der skal etableres en form for elektronisk overvågning for at opdage forsøg på eksempelvis hærværk eller sabotage. Dette betyder, at virksomhederne skal modtage en alarm, hvis der konstateres trykfald eller brud på kabler.

Bestemmelsen henviser til foranstaltninger efter § 38, stk. 2, nr. 3, som omhandler elektronisk overvågning til at opdage forsøg på indtrængen, hvilket ikke er meningsgivende, når der er tale om nedgravede rørledninger og kabler.

Green Power Denmark foreslår derfor, at bestemmelsen ændres til:

§ 42. Virksomheder skal for rørledninger og kabler, som er nedgravet, suspenderet i luften, ligger på eller er nedgravet i havbunden sikre, at de ud fra en risiko og kritikalitetsvurdering er overvåget således, at funktionssvigt opdages.

I relation til § 43 savnes den risikobaseret tilgang. Der er tale om et omfattende krav, som dertil bør afgrænses til kun at omfatte forsyningskritiske net- og informationssystemer. I den forbindelse bør det være muligt at anvende netværkssegmentering, og derved afgrænse kravet yderligere.

Kap. 11 Sikkerhed i net- og informationssystemer

Forvaltning af software- og hardwareaktiver (§ 50)

§ 50 stiller krav om, at virksomheder i niveau 4 og 5 skal placere servere og datacentre, der understøtter virksomhedens forsyningskritiske net- og informationssystemer, fysisk inden for EU/EØS/EFTA-lande eller i andre lande med en tilstrækkelighedsafgørelse fra EU.

Vi er også bekymrede for sammenkoblingen af beredskabs- og sikkerhedskrav med databeskyttelsesforordningen. Tilstrækkelighedsafgørelserne fokuserer primært på de registreredes mulighed for effektive retsmidler, men tager ikke højde for sikkerhed. Koblingen betyder, at virksomhederne løbende holder sig opdateret på ændringer i godkendelser (f.eks. om leverandøren er på Data Privacy Framework (DPF), som kræver en årlig genvurdering).

Kravet om placering i EU/EØS eller såkaldte "sikre tredjelande" godkendt af Europa-Kommissionen efter databeskyttelsesforordningen betyder aktuelt, at anlæg kan placeres i f.eks. Argentina, Israel, Sydkorea og Uruguay samt under visse forudsætninger i Storbritannien, USA og Canada. Hvis Storbritannien på et tidspunkt mister sin godkendelse som sikkert tredjeland, vil det ikke længere være muligt at placere servere og datacentre, der understøtter forsyningskritiske net- og informationssystemer, i Storbritannien. Der er derfor en uoverensstemmelse mellem bestemmelsen og de sikkerhedsmæssige effekter, man ønsker at opnå.

Foranstaltninger i henhold til § 50 skal senest være gennemført den 1. marts 2027, jf. § 124, stk. 5. I det omfang virksomheder i niveau 4 og 5 i dag har servere og datacentre, der understøtter virksomhedens forsyningskritiske net- og informationssystemer, placeret uden for EU/EØS-lande og lande med en tilstrækkelighedsafgørelse truffet af EU-Kommissionen, jf. artikel 45 i databeskyttelsesforordningen, kan det være vanskeligt at overholde fristen 1. marts 2027 på grund af bl.a. udbudslovgivningen. Vi lægger til grund, at Energistyrelsen har forståelse herfor.

Adgangsstyring (§ 56)

§ 54: Bestemmelsen bør inkludere nyere krav om hvordan password håndteres, hvor passwords kompleksitet ikke er det afgørende, men at der i stedet lægges vægt på andre elementer såsom ansigtsgenkendelse, multifaktorgodkendelse mm.

§ 56 kræver, at mobile enheder, der kan tilgå virksomhedens forsyningskritiske systemer, ikke må anvendes til privat brug. Energistyrelsen oplyste på sektormøderne, at man vil afklare, om kravet gælder både hardware og logiske systemer, og Green Power Denmark anmoder styrelsen om at tage stilling hertil i høringsnotatet eller i vejledning.

Green Power Denmark foreslår, at § 56 omformuleres, så det fremgår, at mobile enheder skal være spærret for installation af uautoriserede programmer. Enheden skal administreres af virksomhedens sikkerhedstjeneste eller lignende. Ud fra en risikobetragtning udgør eksempelvis private telefonsamtaler næppe en sikkerhedsrisiko.

Kryptografi og sikret tale

§ 61, som kræver sikret tale-, video- og tekstkommunikation, er meget bred. Det er desuden uklart, om kravet også omfatter sikre forbindelser i mødelokaler, hvor fortrolige emner drøftes. Green Power Denmark foreslår derfor, at dette krav bør baseres på en risikovurdering.

Kap. 12 Håndtering af hændelser

Underretningsforpligtelser

Green Power Denmark ønsker at påpege uklarheder i omfanget af underretningsforpligtelserne, som stammer fra uklarheder i L111, især definitionen i § 3, nr. 11, og Kapitel 4 om underretningspligt (§§ 12-15). Bestemmelserne har til formål at gennemføre NIS2-direktivets artikel 6, nr. 6, og artikel 23 om rapporteringsforpligtelser samt CER-direktivets artikel 2, nr. 3, og artikel 15 om underretning om hændelser. Vi har indtryk af, at lovforslaget stiller meget strengere krav, end direktiverne kræver, og er i tvivl om det er tilsigtet. Bestemmelserne høringsudkastet bidrager til uklarheden om, hvor brede underretningsforpligtelser der foreslås.

Bekendtgørelsens anvendelse af begrebet "hændelse" giver anledning til forvirring. Dette er tilfældet i bestemmelserne om håndtering af hændelser, hvor det i navnlig §§ 75 og 76 er uklart, hvor meget, der skal til for at en underretningsforpligtelse materialiseres.

I lovforslagets § 3, nr. 11, defineres hændelse som en "[...]begivenhed, der har potentiale til i betydelig grad at forstyrre eller som forstyrrer leveringen af en væsentlig tjeneste", eller bringer data m.v. i "fare". Definitionen (og direktiverne) lægger med andre ord op til, at det ikke er enhver begivenhed eller trussel, der anses som omfattet af definitionen, og derved af de krav, der bindes op på begrebet hændelse.

Dette tyder på, at underretningsforpligtelsen i § 75 (og til dels §76) er særskilte nationale regler, idet de formuleringsmæssigt afviger fra direktiverne. Dette kan der i og for sig godt være en saglig begrundelse for, men ved at sænke barren for, hvornår en hændelse medfører en underretningsforpligtelse – i hvert fald i den nuværende formulering – har man gjort det særdeles svært for virksomhederne at efterleve forpligtelsen, idet der ikke er den nødvendige klarhed og afgrænsning af, hvornår denne forpligtelse indtræder. Dette bør derfor uddybes i bestemmelserne.

§ 75 indebærer en underretning til "modtagere af deres tjenester". Det er på nuværende tidspunkt uklart, hvad der forstås ved denne ordlyd. navnlig hvis modtagerbegrebet for en netvirksomhed skal forstås som alle tilsluttede kunder. Derudover kan der være sikkerhedsmæssige betænkkeligheder ved bredt at gøre opmærksom på cybertrusler og hændelser.

Underretningsforpligtelsen er navnlig ganske svær for netvirksomheder at efterleve i praksis, idet Engrosmodellen medfører, at det er

elhandelsvirksomhederne, der har den direkte kontakt til slutbrugerne (modtagerne af tjenesten). Det bemærkes, at engrosmodellen ikke hidrører fra EU direktiverne, hvilket kan forklare, at der ikke er taget hensyn hertil.

Hvis underretningsforpligtelsen ønskes opretholdt, er det afgørende at modificere den, så underretningen gælder Energistyrelsen og CSIRT'en, men kun undtagelsesvist slutbrugere. Ifølge artikel 23, stk. 1, 2. pkt., i NIS2-direktivet bør dette være muligt, da underretning til modtagerne finder anvendelse "where applicable" og i den danske version "hvor det er relevant". Bestemmelsen § 75 bør derfor modificeres, så den svarer til NIS art. 23, stk. 1.

En mulig løsning kunne være, at netselskabets modtagere enten forstås som elhandelselskaberne (som virksomheden leverer transportydelser til), eller at det bekræftes, at bestemmelsen kan opfyldes ved at give informationen på virksomhedens hjemmeside

Vi foreslår på baggrund, at bestemmelsen afgrænses og omformuleres så den får følgende ordlyd:

§ 75. Virksomheder skal, hvor det er relevant, uden unødigt ophold underrette modtagere af deres tjenester, om væsentlige cybertrusler eller væsentlige hændelser, der påvirker eller sandsynligvis vil påvirke modtagerne af virksomhedens tjenester negativt.

Risiko for dobbeltrapportering

Vi er også bekymrede for risikoen for dobbeltrapportering, da elvirksomheder ifølge § 76, stk. 2 også skal underrette om væsentlige cybertrusler til Energinet. Energistyrelsen har oplyst, at der kommer en ny portal til indberetning af hændelser, og vi håber derfor, at det bliver muligt for virksomheder kun at skulle indrapportere hændelser ét sted.

Kap. 16 Tilsyn

Dialogbaseret tilsyn

Vi værdsætter, at Energistyrelsen opretholder det dialogbaserede tilsyn, som blandt andet har til formål at skabe værdi for virksomheden gennem drøftelser af mulige forbedringstiltag, og ikke blot ved at udfylde tjeklister. Vi forstår også, at Energistyrelsen og virksomheden sammen gennemgår udkastet til tilsynsrapporten på dagen for tilsynet.

Det er også i dette lys, at vi læser bestemmelserne om tilsyn. Vi bemærker eksempelvis, at § 109 angiver, at der ved tilsyn lægges vægt på, hvorvidt en virksomhed overholder reglerne "i rimeligt omfang". Dette anses vi for den rette skønsmæssige tilgang.

Energistyrelsen meddelte på sektormødet den 10. januar 2025, at de ikke forventer, at virksomhederne vil være klar til at overholde eller have implementeret bekendtgørelsens krav, når loven træder i kraft eller i de umiddelbart efterfølgende måneder.

Green Power Denmark mener ikke, at fristen den 1. august 2025 er realistisk henset til, at lov og bekendtgørelser træder i kraft den 7. marts. Der gives dermed en meget kort frist til virksomheder. Da der er tale om tidskrævende processer, mener vi ikke, at det er realistisk med den nævnte frist.

Hensyn til implementeringsperiode

Green Power Denmark opfordrer Energistyrelsen til at tage hensyn til, at virksomhederne har begrænset tid til at implementere de mange nye og omfattende krav. Vi noterer os i den forbindelse, at Ministeren for samfunds-sikkerhed og beredskab ved besvarelsen af spørgsmål nr. 22 (Alm. del) af 29. november 2024 fra Folketingets Udvalg for Digitalisering og It udtalt, at myndighederne ved overtrædelse af reglerne efter omstændighederne kan håndteres ved brug af andre reaktionsmuligheder end bøder, herunder påbud og forbud.

Vi håber, at Energistyrelsen i en passende periode efter reglernes ikrafttræden vil afstå fra at anvende indgribende reaktionsmuligheder som bøder, påbud og forbud i tilfælde, hvor virksomhederne har foretaget saglige overvejelser om beredskab.

Dispensation for indsendelse af risiko- og sårbarhedsvurdering

Green Power Denmark finder, at fristen i § 107, stk. 2 for første indsendelse af risiko- og sårbarhedsvurderinger den 1. august 2025 er urealistisk, da loven og bekendtgørelserne træder i kraft den 7. marts. Dette giver virksomhederne en meget kort tidsramme til et tidskrævende og omfattende arbejde.

Green Power Denmark har dog noteret, at Energistyrelsen er villig til at se på muligheden for at give virksomheder dispensation fra fristen, men vi så hellere end ændring ad tidsfristen i bekendtgørelsen

Oversættelse til dansk

Ifølge § 111 kan Energistyrelsen kræve, at materiale oversættes til dansk i forbindelse med tilsyn. Dette er et byrdefuldt krav i en branche, hvor kontrakter, protokoller og procedurer ofte er skrevet på engelsk. Vi foreslår derfor, at bestemmelsen ændres, så det præciseres, at oversættelse kun skal ske i det omfang, det er nødvendigt for Energistirelsens tilsyn. Bestemmelsen vil dermed flugte med anden tilsynslovgivning, der anvender lignende ordlyd i forbindelse med krav om oversættelse.

Kap. 17 Samordnet beredskab

Det er uklart, om eksisterende samordnede beredskaber kan fortsætte under gældende godkendelse, eller om virksomhederne forventes at skulle indsende en ny ansøgning.

Kap. 20 Håndhævelse og klageadgang

Klageadgang til administrativ myndighed

§ 118 angiver, at "afgørelser truffet efter lov om styrket beredskab i energisektoren og denne bekendtgørelse ikke kan påklages til anden

administrativ myndighed”. Udgangspunktet i lovens § 31 er dog, at afgørelser kan påklages til Energiklagenævnet. Bestemmelsen i lovens § 32, som giver ministeren mulighed for at bestemme, at visse afgørelser ikke kan indbringes til Energiklagenævnet, er en undtagelse til udgangspunktet i § 31. I bekendtgørelsen er dette udgangspunkt vendt om, så afgørelser kun undtagelsesvist kan påklages til Energiklagenævnet.

Det er desuden uklart, hvad der menes med retlige spørgsmål, da bekendtgørelsen indeholder meget detaljerede regler. Bestemmelsen bør formuleres i overensstemmelse med loven, således at udgangspunktet er, at der kan klages, og at man derefter definerer, hvad der ikke kan klages over.

Green Power Denmark forstår på baggrund af sektormøderne, at Energi-styrelsen vil fjerne §§ 122 og 123 fra bekendtgørelsen, men at muligheden for at suspendere bevillinger til fx netvirksomhed, gasdistributionsvirksomhed og elproduktionsvirksomhed fastholdes i hovedloven. Vi er bekymrede for konsekvenserne af midlertidigt at suspendere en virksomheds bevilling eller tilladelse, og hvem der i så fald skal sørge for forsyningen til kunderne. Derfor har vi også anmodet klima-, energi- og forsyningsministeren om at forholde sig til netop dette spørgsmål.¹

Kap. 21 Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 124, stk. 3, angiver, at “ansøgning om forhøjelse af reguleringsprisen for omkostninger afholdt i 2024 sker efter de hidtil gældende regler”. Dette betyder, at omfattede virksomheder først kan få godkendt omkostninger i 2025. Eftersom NIS2-direktivet blev vedtaget i december 2022 og pålagde medlemsstaterne at vedtage og offentliggøre de nødvendige love og administrative bestemmelser for at efterkomme direktivet senest den 17. oktober 2024 med ikrafttræden den 18. oktober 2024, er det yderst problematisk, at omkostninger først kan godkendes efter, at love og bestemmelser skulle være trådt i kraft. Vi foreslår derfor, at bestemmelsen ændres, så omkostninger kan godkendes fra den annoncerede ikrafttrædelse af direktivet og i overensstemmelse med de allerede vedtagne regler i indtægtsrammebekendtgørelsen.

¹ [L 111 - 2024-25 - Bilag 5: Henvendelse af 13/1-25 fra Green Power Denmark](#)

Øvrige forhold

Aktindsigt

Vi noterede os, at Energistyrelsen på sektormødet den 10. januar 2025 fortalte, at styrelsen finder, at de har hjemmel til at afvise aktindsigt i beskyttelsesværdigt information, som Energistyrelsen har modtaget i forbindelse med sin rolle som kompetent myndighed for energisektoren. Energistyrelse påpegede til gengæld, at aktindsigt i oplysninger, som måtte være underlagt en anden myndigheds kompetence, kan kræve yderligere afklaring, herunder konkret høring.-Green Power Denmark er enige i, at det er yderst vigtigt at opretholde fortroligheden af følsomme oplysninger, navnlig hen-set til at offentligheden med bekendtgørelsen skal informeres om hændel-ser, jf. § 19, stk., nr. 7. Vi anmoder derfor Energistyrelsen om at fastholde denne praksis også i koordinationen med andre myndigheder.

Udkast til bekendtgørelse om Energistyrelsens gebyrer efter lov om styrket beredskab i energisektoren

Green Power Denmark har bemærket, at Energistyrelsen på sektormødet den 10. januar 2025 oplyste, at beregningen af gebyrsatsen for tilsyn og sagsbehandling muligvis ikke har ramt det helt rette niveau. Styrelsen understregede, at gebyrerne skal balancere over en fireårig periode, jf. slide 26 i præsentationen fra mødet.

Med venlig hilsen

Green Power Denmark

Asbjørn Thránov

Beredskabs- og Sikkerhedskoordinator

Høringssvar til udkast til Energistyrelsens bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren

8. januar 2025

HOFOR A/S vil gerne takke Energistyrelsen for muligheden for at komme med høringssvar til den omtalte bekendtgørelse.

Da HOFOR er et multiforsyningsselskab, hvis aktiviteter også er omfattet af virkefelterne hos andre interessenter på høringslisten, kan der i regi af disse også fremkomme synspunkter fremsat af HOFOR. Nærværende høringssvar er givet på baggrund af den direkte henvendelse fra Energistyrelsen til HOFOR A/S, via beredskabstilknytningen.

Høringssvaret knytter sig, udover de generelle bemærkninger, til de enkelte paragraffer i bekendtgørelsen.

Bekendtgørelsen lader lidt tilbage at ønske på det sproglige og grammatiske område. Den bør underkastes en nøjere korrekturlæsning (nutidsendelser, udeladte ord, stavfejl)

Det drejer sig især om paragrafferne: 11, 19, 73, 107, 115, 120, 122, 123 og 124

Generelt: Hvordan sikres der koordinering med MSSB, så det implementeringsarbejde der finder sted ude i sektorerne, ikke skal ændre retning radikalt? Særligt for multiforsyningsvirksomheder, som også dækkes af andre myndigheder

Bemærkninger til de enkelte paragraffer:

§4, stk. 4, reference til §113: Med "virksomheder", menes da de enkelte forsyningsgrene? For HOFOR som multiforsyningsvirksomhed vil det give mening at ansøge om samordnet beredskab jvf. § 113, idet beredskabsarbejdet er forankret i en central enhed. Men det er da væsentligt at vide, om der med "virksomheder" menes andre forsyningsvirksomheder (CVR-numre, eller blot enheder med forskellige leverancer, jf. "Lov om styrket beredskab i energisektoren", § 2

§7: Her bør det uddybes, hvad "almindelige kontorfaciliteter" betyder, evt. ved angivelse af undtagelser, da alle de steder hvor medarbejdere passer deres SRO-vagt via fjernopkobling efter arbejdstid klassificeres som klasse 2 anlæg, uagtet tærskelværdierne, dette er jo både private adresser samt virksomhedens driftslokationer, hvor fjernadgang fra en kontordesktop via MFA, Citrix, Jump Hosts og Domænecontrollere med brugerlistes bruges til styring.

§9, stk. 4: Bemærk at i henhold til CER-direktivet, artikel 6, pkt. 4 er der en svarfrist på max. 1 måned i forhold til de udpegede enheder.

§10: ift. at definere ledelsen, giver det f.eks. rigtig god mening at direktionen sætter den overordnede retning for risiko og beredskabsarbejde. F.eks. ved gennemførelse af tilsyn, vil det dog være svært at forstille sig at direktion her kan være ledelsesrepræsentant, hvor det f.eks. er kraftværkschefen der underskriver tilsynsrapporten. Der er altså det bar behov for at kunne fordele ledelsesansvaret, ift. de forskellige elementer. Træning bør finde sted på tværs af ledelses niveau og både hos direktionen og de mere "lokale" ledere, som bør tænkes ind i at definere hvordan træning ligeledes også skal håndteres.

§11: Ændringsforslag: I stedet for de nævnte roller skal der etableres en Beredskabsgruppe, bestående af:

- Beredskabsansvarlig (ledelsesperson, f.eks. kraftværkschef, forsyningschef eller driftschef, afhængigt af titel) der dermed sikrer det ledelsesmæssige ophæng, jf. "Lov om styrket beredskab i energisektoren", § 6 stk. 2, pkt. 1 og 2 samt denne bekendtgørelses § 10.
- Beredskabskoordinator
- Cyberkoordinator
- Sikringskoordinator

Paragraffen definerer, hvad en beredskabskoordinator skal udføre, men i en stor multiforsyningsvirksomhed kan risk management-arbejdet være forankret i en særskilt afdeling. Der bør lægges op til en mere fleksibel formulering. Arbejdsopgaverne er relevante, men skal ikke pr. definition ligge hos beredskabskoordinatoren.

§11, stk. 2: Her bør man overveje at det også fremgår at cyberkoordinatoren har et ansvar ift. ROS arbejdet.

Generelt savnes en mere uddybende funktions- eller jobbeskrivelse for de tre nævnte roller. Kan evt. indføres i bilag.

Stk. 5 definerer at de koordinerende roller skal mødes med ledelsen. Hvis foranstående model anvendes, bliver det helt naturligt, at beredskabsansvaret er et ledelsesansvar, og at arbejdet således forankres dér. Den nuværende formulering kan give indtryk af, at arbejdet med at sikre virksomhedens beredskab i det daglige alene udføres udenfor ledelseslaget.

Det er uklart, om begrebet "personsammenfald" dækker på tværs af "virksomheder" jf. bemærkninger til §4. Således at forstå, om det vil være muligt at samme person

fungerer som cyberkoordinator i f.eks. både fjernvarmeforsyningen og el-forsyningen, uagtet ansøgning om samordnet beredskab

§13, stk. 3: Det er ikke nærmere defineret, hvad der menes med "indgå i den nationale krisehåndtering". Det bør præciseres, hvad der menes, udover at virksomhederne skal omsætte de udmeldte ændringer og foranstaltninger. Dækker første del af formuleringen også deltagelse i diverse krisestabe (Lokal BeredskabsStab og/eller NOST (afløser)) jf også §83? Dette har betydning for mængden og graden af sikkerhedsgodkendt personel.

§20, stk. 3: Bemærk at terminen med den fastsatte dato i nuværende øvelseskalender dermed rykkes. Der vil være øvelser, der er planlagt efter den nuværende øvelsesplan (udløb juni 2026), som dermed skal overflyttes til ny øvelsesplan.

§21: Det er uklart, i hvilket omfang plankomplekset skal øves. Formuleringen lægger op til at det er alt efter planen jf. §19, men samtidigt gives mulighed for at øvelseselementerne bliver spredt over en 5-årig periode. I stk. 4 bør det præciseres hvad "relevant omfang" er, nu der er sat antal på alle andre niveauer.

§22: Årlig test virker som værende for lidt. Al erfaring viser, at det første, der rammes er kommunikationssystemer. Derfor skal også forholdsregler testes, hvor netop kommunikationen rammes. Også i lyset af § 36 stk. 3, pkt. 3.

§ 38, stk. 3 vil give nogle udfordringer da visse lokationer så skal kunne have videoovervågning af offentligt uindhegnet rum, med mindre lovgivning i relation til overvågning i offentligt rum vil blive ændret i henhold til L111.

§73, stk. 3 henviser til stk. 5, som ikke findes.

§76: Der anvendes en forkortelse, CSIRT'en, som ikke er forklaret i definitionerne eller på anden vis. Man skal tilbage i "Lov om styrket beredskab i energisektoren", § 15 stk. 2 for at finde den. Uden at forkortelsen dog nævnes der.

§77, stk. 5: I forhold til at virksomheder skal underrette CSIRTen, bør der i stk. 5 stå at: "Virksomheder i henholdsvis el- gas- og brintsektoren skal uden unødigt ophold **ligeledes** (tilføjes) varsle Energinet om væsentlige....."

§80, stk. 2: Det bør anføres, til hvilken enhed i Forsvaret, anmeldelse skal ske. Politiet er entydigt (114), men via 112 nås kun JRCC.

§104: Her savnes henvisning til sikkerhedscirkulæret, f.eks. i forhold til stk. 3: Fortrolig information i fysisk og digital dokumentform skal bære tydelig mærkning af materialets

fortrolighed. Så skal det angives hvor man finder reglerne for dette. Der er både krav om versionsstyring, fordeling, bortskaffelse, transport mm. Generelt kommer man i et dilemma fordi kun få kommunikationsmidler er godkendt til Fortroligt efter Statens regler/ FE CFSC

§107, stk.2 beskriver at virksomhedernes konklusioner på risiko- og sårbarhedsanalyser skal tilgå Energistyrelsen første gang 1. august 2025. Samtidigt beskrives i stk. 5, at disse udsendes senest 6 mdr. før fra Energistyrelsen. Det er en måned inden nærværende bekendtgørelses ikrafttræden. Det kunne være betimeligt at fastholde de tidligere anvendte og dermed kendte terminer.

§113, se bemærkning til §4.

§116: Energistyrelsen kan vel retteligen kun identificere DANSKE virksomheder af særlig europæisk betydning.

§§122 og 123: Meget svært at kommentere på. "Noget" er et vidt begreb.

§124, stk. 6: mangler afslutningen af sætningen, så det er ikke klart hvad der uagtet skal...? i forhold til gennemførelse af foranstaltninger.

Energistyrelsen
Center for beredskab
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København

20 January 2025

Høringssvar vedrørende udkast til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren (journalnummer 2024 – 6493)

Energistyrelsen har ved høringsbrev af 16. december 2024 sendt udkast til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren i høring.

INEOS Energy skal hermed fremkomme med en række bemærkninger til udkastet til bekendtgørelse:

Generelt bemærkes det, at den danske olie og gasproduktion fortsat er og fortsat vil være af stor betydning for både dansk og europæisk energiforsyning i mange år endnu. I lyset af den geopolitiske situation og behovet for, at Europa frigør sig mest muligt fra afhængigheden af energi fra lande uden for EU bakker INEOS i sagens natur fuldt ud op om behovet for at sikre den danske energiproduktion mod bl.a. trusler udefra.

Det bemærkes, at der allerede i dag er etableret et beredskab hos olie og gasproducenter som INEOS, der opfylder en række af kravene i udkastet til bekendtgørelse i forhold til ulykker, hændelser, brand, spild m.v., der udspringer af offshoresikkerhedslovgivningen, og der er en tæt dialog med de danske myndigheder herom, ligesom der føres tilsyn med overholdelse af kravene til det eksisterende beredskab af Arbejdstilsynet og Miljøstyrelsen. Ligeledes indrapporterer INEOS allerede i dag alle hændelser og observationer af betydning for både sikkerhed og integritet til de relevante myndigheder.

Imidlertid introduceres der dog i udkastet til bekendtgørelse samtidigt en lang række af nye krav, der både vurderes at være særdeles ressourcetunge og for nogens vedkommende enten ikke praktisk gennemførbare eller som vurderes at være uproportionale i forhold til enten risiko eller hvad der opnås ved gennemførelse af kravet.

Samtidigt forventes selskaberne at aflevere sårbarhedsvurderinger senest den 1. august 2025. Henset til den meget korte fastsatte frist for levering af sådanne vurderinger, der må forventes at være ressourcekrævende, og til at den korte periode ligeledes indeholder sommerferieperioden, skal INEOS opfordre til, at fristen for aflevering rykkes.

Om de enkelte bestemmelser har INEOS følgende bemærkninger:

Der opstilles i udkastet til bekendtgørelse en række krav til de berørte virksomheders anlæg, idet "anlæg" dog ikke ses at være nærmere defineret i bekendtgørelsens § 3.

Det fremgår dog eksempelvis af udkastets § 7, at almindelige kontorfaciliteter, som virksomheder anvender til leveringen af virksomhedens tjenester, klassificeres, uagtet tærskelværdierne i bilag 2, som anlæg i klasse 2.

Der skelnes således ikke mellem kontorfaciliteter, hvor der eksempelvis opbevares fortroligt materiale, er adgang til fortrolige netværkssystemer m.v. og kontorfaciliteter, hvor dette ikke er tilfældet.

Sammenholdt med kravet i udkastets § 38, stk. 3, hvoraf det fremgår, at sikring efter § 38, stk. 2 skal omfatte en generel perimetersikring, så uautoriserede personer og køretøjer ikke kan få adgang til at bevæge sig ind på et anlægs perimeter uden at blive opdaget, betyder det, at der er krav om perimetersikring også i forhold til køretøjers adgang til kontorfaciliteter, hvor der ikke opbevares fortroligt materiale, kritisk udstyr for produktionen eller servere, der giver adgang til fortrolige netværkssystemer.

I praksis vil kravet kunne betyde, at virksomheder omfattet af bekendtgørelsen, der har kontorfaciliteter uden fortroligt materiale m.v. som nævnt ovenfor, skal indføre perimeterkontrol for køretøjer og dermed påføres ikke uvæsentlige udgifter hertil, uanset at der ikke kan anses at eksistere en risiko for kompromittering af forsyningssikkerheden. Hertil kommer situationer, hvor berørte virksomheder deler kontorfaciliteter med andre virksomheder, hvor en sådan perimeterkontrol for køretøjer enten ikke er fysisk muligt at etablere eller hvor lejemålet ikke giver mulighed herfor. I disse situationer vil det i yderste konsekvens kunne medføre, at virksomheden må fraflytte lokaliteten. Dette synes ikke at være proportionalt. INEOS skal på den baggrund opfordre til, at sådanne krav alene rettes mod lokaliteter, hvor der de facto kan være risiko for en kompromittering ved, at køretøjer får adgang til området og hvorfor en perimeterkontrol også for køretøjer kan give mening.

Der er i udkastet til bekendtgørelse, kapitel 8, opstillet en lang række krav til procedurer for håndtering af leverandører og indgåelse af aftaler med leverandører af udstyr m.v. der har betydning for forsyningssikkerheden. Der er i udkastet til bekendtgørelse ikke angivet nogen nedre grænse for, hvad der kan opfattes som værende af betydning for forsyningssikkerheden. I forhold til olie og gasproduktion vil det i realiteten kunne betyde, at selv meget små ting i f.eks. lokale styresystemer, ventiler, pumper kan antages at kunne påvirke forsyningssikkerheden.

En sådan tilgang vil derfor forudsætte, at der enten indkøbes reservedele til lager i meget stort omfang, hvilket i sagens natur vil påføre selskaber voldsomme udgifter, eller at der indgås aftale med alle leverandører, hvilket ligeledes vil påføre virksomhederne store udgifter. INEOS skal derfor opfordre til, at formuleringen af bestemmelserne i udkastets kapitel 8 genovervejes og at der indsættes nye formuleringer, der i højere grad sikrer proportionalitet.

Af udkastets § 38 fremgår, at virksomhederne skal have foranstaltninger til at sikre, at forsøg på uautoriseret adgang på virksomhedens anlæg forebygges, opdages og reageres på. I forhold til fysisk adgang til de danske offshore olie- og gasproduktionsanlæg er dette kendetegnet ved, at adgang til anlæggene grundet den geografiske placering alene kan ske ved brug af helikopter eller skib. Da operatørerne er i kontrol over, hvilke personer, der gives adgang til helikoptere og skibe anvendt i forbindelse med produktionen offshore, synes et krav om etablering af elektronisk adgangskontrol på disse anlæg ikke at give mening i praksis, da adgangskontrollen reelt allerede i dag foretages i lufthavnen eller på havnen. INEOS skal derfor opfordre til, at det i bekendtgørelsen præciseres, at kravet ikke gælder for offshore olie og gasproduktionsanlæg.

Af udkastets § 42 fremgår følgende:

”§ 42. Virksomheder skal for rørledninger og kabler som er nedgravet, suspenderet i luften, ligger på eller nedgravet i havbunden kun implementere foranstaltninger efter § 36 og § 38, stk. 2, nr. 3.”

Udkastets § 38, stk. 2, nr. 3 opstiller krav om elektronisk overvågning til at opdage forsøg på indtrængen, herunder forsøg på sabotage, indbrud og tyveri.

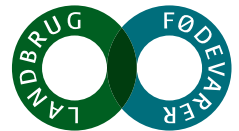
INEOS skal hertil bemærke, at en elektronisk overvågning af rørledninger og kabler nedgravet i havbunden, der anvendes i forbindelse med den danske olie og gasproduktion, efter INEOS' opfattelse ikke er mulig i praksis. Operatørerne vil allerede i dag kunne konstatere, hvis trykket i en rørledning

falder eller forbindelsen i et kabel forstyrres. Ligeledes føres der fra installationernes kontrolrum et vist tilsyn med skibes tilnærmelse af primært 500-meter zonen omkring installationerne ved brug af radar og hvis skibenes positioneringssystemer i øvrigt anvendes. Det bemærkes i den forbindelse, at de internationale skibsruter ligger meget tæt på de danske olie og gasinstallationer og at der derfor meget ofte er skibe i farvandet omkring installationerne og den tilhørende infrastruktur. En overvågning af skibstrafikken i dansk farvand må efter INEOS' opfattelse karakterises som værende en myndighedsopgave og en opgave, som de danske olie og gasoperatører hverken har ressourcer eller kompetencer til at udføre. I det omfang, at INEOS bliver opmærksom på situationer, der kunne anledning til bekymring, vil de relevante danske myndigheder, som nævnt ovenfor, altid blive underrettet straks.

En præventiv foranstaltning i form af elektronisk overvågning på havbunden af nedgravede rørledninger, der anvendes i forbindelse med olie og gasproduktion og som for nogens vedkommende strækker sig over meget lange afstande, vurderes ikke at være gennemførlig i praksis. En olie og gasoperatør vil således hverken have ressourcer eller kompetencer til at overvåge, om der eksempelvis planlægges eller forberedes undervandssabotage, ligesom der efter INEOS' opfattelse ikke findes elektroniske systemer, der understøtter en sådan præventiv observation. INEOS skal derfor henstille til, at der ikke stilles krav herom for de danske offshore olie og gasanlæg.

Med venlig hilsen

Peter Hindsberger
Senior Regulatory & Public Affairs Manager
INEOS Energy

Energistyrelsen
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V
ens@ens.dk

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V
T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk
CVR DK 25 52 95 29

Høringssvaret sendt elektronisk til beredskab@ens.dk med kopi til ens@ens.dk
jnr. 2024 – 8506 (gebyrer)
jnr. 2024 – 6493 (styrket beredskab)

Høring over udkast til to bekendtgørelser i forbindelse med den nationale implementering af EU-direktiverne NIS2 og CER i Danmarks energisektor

Landbrug & Fødevarer har modtaget høringsudkast til følgende to bekendtgørelser:

- BEK om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren (modtaget 16. dec. 2024)
- BEK om Energistyrelsens gebyrer efter lov om styrket beredskab i energisektoren (modtaget 18. dec. 2024).

Vores bemærkninger til høringsudkastet følger nedenfor.

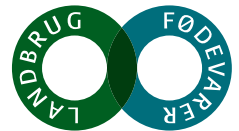
Generelt

Lov nr. 111 om styrket beredskab i energisektoren er sideløbende med fremsendte materiale under behandling i Folketinget. Nærværende to udkast til bekendtgørelser har sit direkte ophæng heri. De to EU-direktiver, der omtales som CER (vedr. kritisk infrastruktur) og NIS2 (vedr. cybersikkerhed), blev vedtaget af EU-kommissionen december 2022. Implementeringen er i gang i de respektive medlemslande, direktiverne rammer på tværs af megen sektoropdelt lovgivning, herunder indenfor energi som er karakteriseret som værende en særligt kritisk sektor.

Landbrug & Fødevarer kan kun billige den igangværende opdatering af reguleringen af energisektorens beredskab, ikke mindst i lyset af nærværende geopolitiske tilstand. At reguleringen for det almene beredskab ikke er ændret siden 2007 understreger blot behovet for en opdatering. Der er sket meget på 17 år. Hvor der tidligere var et fokus på den fysiske energiinfrastruktur, er der i dag et mindst lige så stort fokus på it-sikkerheden. Det er derfor naturligt, at samtænke de to EU-direktiver i dansk lovgivning, da energisektoren på lige fod med andre kritiske sektorer i vid udstrækning gør brug af net-tilkoblet IT-udstyr, hvorfor det ikke giver mening af adskille de to.

Den opdaterede lovgivning på området er udtryk for, at trusselsbilledet tages alvorligt. Implementeringen heraf er dog ikke garant for, at en virksomhed er sikret mod utilsigtede trusler, der kommer udefra. Til syvende og sidst er det den enkelte kritiske virksomhed, der skal sikre, at driften ikke rammes. Det er derfor vigtigt, at lovgivningen ikke er for detailstyrende, men på mange områder er bredt formuleret, så myndighedskrav ikke bliver en unødvendig ekstra økonomisk omkostning. Kravene må heller ikke modarbejde eventuelle skræddersyede sikkerhedsløsninger, som den respektive virksomhed vurderer mest relevant.

I lyset af det afsluttende hastværk med at få implementeret bekendtgørelsen til 7. marts, hvor flere detaljer først bliver bekendt senest på dagen for lovgivningens indførsel, må det forventes at der er en tilsvarende myndighedsfleksibilitet i kontroløjemed, den første tid efter bekendtgørelsens indførelse.

BEK om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren

Det er ikke muligt ud fra fremsendte udkast at identificere alle virksomheder som bekendtgørelsen forventes at omfatte. Energistyrelsen har lavet en femtrinskala niveaudeling af alle omfattede virksomheder, hvor myndighedskravsbestemmelsen øges i takt med dette virksomhedsniveau. Det fremgår ikke, om alle omfattede virksomheder på nuværende tidspunkt, er klar over, om de bliver omfattet af de nye regler – og i så fald – i hvilket omfang. Den fortsat manglende præcisering betyder, at ikke alle virksomheder ved hvilke specifikke krav, de forventes at leve op til allerede fra 7. marts 2024.

Det er positivt at beredskabet ikke længere alene ser på den isolerede danske produktion, men nu også har fokus på hele forsyningskædesikkerheden.

Tekstnære kommentarer

- §2: Der står: "Regler om foranstaltninger til at understøtte sikkerheden i net- og informationssystemer i denne bekendtgørelse finder kun anvendelse på net- og informationssystemer, som virksomheder anvender i leveringen af deres tjenester jf. § 8, stk. i lov om styrket beredskab i energisektoren.". Henvisningen til "§ 8, stk. ..." virker upræcis, da paragraffen kun indeholder et enkelt underpunkt, skal ordet "stk." ikke blot fjernes.
- §18, stk. 2, nr. 3: Der henvises til "foranstaltningerne i kapitel 12", men er det rette betegnelse at omtale 'hændelserne' i kapitel 12 som værende foranstaltninger.
- §73, stk. 3: Der henvises til stk. 5 i hvad der formodes at være samme paragraf, men stk. 5 er undladt i paragraffen.

BEK om Energistyrelsen gebyrer efter lov om styrket beredskab i energisektoren

Det fremgår af BEK, at den årlige gebyrbetaling består af to elementer: et fast gebyr samt et aktivitetsbaseret gebyr for ad hoc-tilsyn. Det fremgår, at det faste gebyr er gradueret efter logikken, at jo mere kritisk virksomheden er, desto højere årligt gebyr pålægges den. Ud over det faste årlige gebyr tillægges dermed et variabelt gebyr for kontrolbesøg.

Både det faste årlige- og ad-hoc gebyr kan ses som endnu et fordyrende element for de omfattede virksomheders produktion. Det må derfor være et isoleret mål i sig selv at effektivisere kontrollen, så den økonomiske byrde holdes på et minimum, ikke mindst i relation til det konkurrenceforvridende element der ligger heri.

Landbrug & Fødevarer vil gerne forbeholde os muligheden for at vende tilbage med yderligere kommentarer, hvis vi finder behov for dette. Ønskes ovenstående uddybet er Energistyrelsen velkommen til at rette henvendelse til undertegnede.

Med venlig hilsen

Finn Christensen
Klima & Energi
M +45 2724 5639
E fch@lf.dk

Energistyrelsen / Center for beredskab

Carsten Niebuhrs Gade 43

1577 København V

Journalnummer 2024 - 6493

23-01-2025

Høringssvar til Bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren

Elnetselskabet N1 (herefter N1) takker for muligheden for at afgive høringssvar om bekendtgørelsen, som vil få afgørende betydning for gennemførelse af nødvendige foranstaltninger inden for fysisk sikkerhed, cybersikkerhed samt det organisatoriske beredskab i energisektoren.

1. Generelle kommentarer

Høringssvaret fokuserer på bekendtgørelsens anvendelse i relation til eldistributionsnettet, som understøtter store dele af den øvrige infrastruktur i det danske samfund (f.eks. vand, varme og telekommunikation). N1 håber, at høringssvaret kan bidrage til, at bekendtgørelsen udmønter loven på en måde, der:

1. sikrer et differentieret reguleringstryk, som bedre afspejler eldistributionsselskaber og deres anlægs kritikalitet for elsektoren og øvrige samfundskritiske sektorer.
2. er operationaliserbar for omfattede virksomheder; konkret ved at bygge bro mellem foranstaltningerne i bekendtgørelsens paragraffer og virksomheds- og anlægskategoriseringer.
3. ikke straffer selskaber, der udviser rettidig omhu ved at have styrket modstandsdygtighed og beredskab i overensstemmelse med nærværende bekendtgørelse inden den er trådt i kraft.

Det har N1 omsat til en række anbefalinger og kommentarer, som behandles i kronologisk rækkefølge i de følgende afsnit af høringssvaret. En række af dem finder N1 dog særligt vigtige at fremhæve:

- Der bør tilføjes et oversigtskema til § 2, som viser hvilke dele af bekendtgørelsen virksomheder er omfattet af i henhold til deres niveau (bilag 1) og anlægsklassificeringer (bilag 2).
- Der bør tilføjes et nyt punkt i § 2, § 4 eller § 6, der tydeliggør koblingen mellem den laveste anlægsklasse og virksomhedens klassificering, så det står klart, at en virksomheds højeste anlægsklasse svarer til det lavest mulige virksomhedsniveau.
- Håndteret mængde indsættes som kriterie for niveauinddeling af eldistributionsselskaber i bilag 1, 'tærskelværdier for virksomheder i elsektoren' punkt d). Det vil være en videreførelse af den hidtidige beredskabsregulering (BEK nr 2647 §9).
- Det bør gøres gældende, at 60 kV-stationer er at betragte som klasse 3-anlæg i bilag 2, evt. med henvisning til punkt a) i 1.3 i 'Tærskelværdier for anlæg i elsektoren'.

- § 75: Virksomheders underretningsforpligtelser bør modereres med afsæt i en mere direktivnær implementering i NIS2, specifikt ved at afgrænse forpligtelsen til, "hvor det er relevant"
- § 124: Distributionsselskabers omkostninger til at gennemføre tiltag, som matcher kravene i bekendtgørelsen, bør kunne godkendes i medfør af den reviderede indtægtsrammebekendtgørelse (§ 10, stk. 3, nr. 3) fra den i ikrafttrædelse som er anført i NIS2-direktivet (18. okt. 2024)

2. Specifikke kommentarer

Kapitel 1: Formål, anvendelsesområde og definitioner

§ 1. N1 finder det prisværdigt at lovforslaget og tilhørende bekendtgørelser laver en samlet lovgivningsramme for energisektoren, som går på tværs af fysisk sikkerhed, cybersikkerhed og organisatorisk beredskab. Det er vores erfaring i N1, at den fysiske sikkerhed og cybersikkerhed nødvendigvis må tænkes sammen, og der er behov for en stærk ledelsesmæssig forankring. Vi finder det også hensigtsmæssigt, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet ressort på området fastholdes, så der kan bygges videre på stærke og fortrolige samarbejde mellem branche og myndighederne på beredskabsområdet.

§ 2. I lyset af det aktuelle trusselsbillede, finder N1 det afgørende, at der sker en hurtig og effektiv operationalisering af bestemmelserne i bekendtgørelsen i virksomhederne. Det forudsætter, at virksomhederne har en klar forståelse af, hvilke bestemmelser i bekendtgørelsen, de hver især er omfattet af. Det er ikke tilfældet i det nuværende udkast. Anbefaling: Energistyrelsen bør udarbejde en oversigt over, hvilke dele af bekendtgørelsen virksomheder er omfattet af i henhold til deres niveau (bilag 1) og anlægsklassificeringer (bilag 2). En sådan oversigt kan en bro imellem skemaerne for tærskelværdier (bilag 1 og 2) og bekendtgørelsens afsnit (især kapitel 10 og 11, men også øvrige). Oversigten kan opbygges som skitseret nedenfor. Her kan en virksomhed i niveau 2 og med klasse 2 anlæg hurtigt identificere, hvilke paragraffer den er omfattet af i henhold til dens niveau og klasseinddeling, og danne sig et overblik, hvis den rykker et niveau eller en klasse op eller ned. Herved bliver virksomheders arbejde med løbende at være compliant også lettere.

Virksomheder i elsektoren

Niveau 1	Niveau 2-5	Niveau 3-5	Niveau 4-5
§ 5	§9, §10, §11, §12, §13, §14, §15, §16, §17, §18, §19, §20, §21 stk. 2 og stk. 4, §22, §23, §24, §25, §26, §27 (minus nr.	§21 stk. 1, §34, §36 stk. 3 og 4, §37 osv.	§21 stk. 3 osv.

	2), §29, §30, §31, §32, §33, §35, §36 stk. 2, 5, 6 osv.		
--	---	--	--

Anlæg i elsektoren

Klasse 1	Klasse 2-5	Klasse 3-5	Klasse 4-5
§ 8	§7, 9 osv.	§27 nr. 2 osv.	§ 11 stk. 3. og stk. 6 osv.

OBS: Tabellerne er illustrative og ikke fyldestgørende ift. indhold. De bør opdateres af Energistyrelsen når bekendtgørelsens endelige version er klar.

I forlængelse af det, har N1 forstået på Energistyrelsen, at intentionen er, at en virksomheds højeste anlægsklasse svarer til det lavest mulige virksomhedsniveau. Altså: en virksomhed med et klasse 3 anlæg bliver automatisk indplaceret som en niveau 3 virksomhed. N1 finder, at det er en helt central pointe i forhold til kritikalitet, at en virksomheds niveau ikke alene bør være bundet op på f.eks. antallet af slutkunder, men også ejerskab af kritiske anlæg. Dette princip binder desuden implementeringen af NIS2-direktivet og CER-direktivet sammen og understreger koblingen mellem cybersikkerhed og fysisk sikkerhed. N1 kan ikke se, hvor dette bliver gjort gældende i bekendtgørelsen. Anbefaling: Lav et nyt punkt i enten § 2, § 4 eller § 6, der tydeliggør koblingen mellem den laveste anlægsklasse og virksomhedens klassificering. Det kan f.eks. ske at tilføje et nyt styk 6 til § 4: "Virksomhedens anlægsklasse og niveauinddeling er internt afhængige, så en virksomheds højeste anlægsklasse svarer til det lavest mulige virksomhedsniveau."

§ 3. N1 forstår på Energistyrelsen, at net- og informationssystemer er inddelt i tre forskellige kategorier:

- 'Net- og informationssystem', som defineret i lov om styrket beredskab i energisektoren, § 3, nr. 21. ,
- 'Net- og informationssystemer, som virksomheden anvender i leveringen af sine tjenester',
- 'Forsyningskritisk net- og informationssystem' som defineret i nærværende bekendtgørelse § 3, nr. 3.

N1 finder denne inddeling fornuftigt, og at den er i overensstemmelse med vores egen opdeling. Derfor har N1 følgende anbefaling: Energistyrelsen bør definere begrebet 'Net- og informationssystemer, som virksomheden anvender i leveringen af sine tjenester'. Set i lyset af, at der er særegne krav til denne kategori i kapitel 11, bør kategorien være defineret.

Kapitel 2: Niveauinddeling af virksomheder og klassificering af anlæg

§ 4: I henhold til paragraffen inddeles virksomheder i fem niveauer på baggrund af tærskelværdierne i bilag 1. N1 er omfattet af '1.0 tærskelværdier for virksomheder i elsektoren', som gør gældende, at

eldistributionsselskabers niveauinddeling alene baserer sig på antallet af slutkunder i forsyningsområdet (punkt d), mens kriterieret om *”håndtering af energimængder (MWh)”* i den nuværende ‘Bekendtgørelse om it-beredskab for el- og naturgassektorerne’, § 9, bortfalder. N1 mener, at det er problematisk at niveauinddeling af eldistributionsselskaber i den nye bekendtgørelse alene, sker på baggrund af antallet af slutkunder, fordi vi ikke mener, at det er den bedste proxy for eldistributionsselskabers kritikalitet. Der er eksempler på eldistributionsselskaber, der har samme antal slutkunder, men hvor den leverede mængde er forskellig med en faktor 10. Her vil en niveauinddeling, som baserer sig alene på antallet af slutkunder ikke medføre et differentieret reguleringstryk, som matcher selskabernes kritikalitet. Anbefaling: Energi styrelsen genbesøger ’1.0 tærskelværdier for virksomheder i elsektoren’ i bilag 1 og ændrer punkt d), så det viderefører håndteret mængde (MWh) som et centralt kriterie for indplacering af distributionsselskaber i tabellen.

§ 6 og § 36: I henhold til paragraf 6 inddeles anlæg i fem klasser på baggrund af tærskelværdierne i bilag 2. N1 er omfattet af tabel ‘1. Tærskelværdier for anlæg i elsektoren’. Det er vores forståelse, at eldistributionsselskabers anlæg er omfattet af tærskelværdierne for punkt a), b) og d). Ud fra de opstillede tærskelværdier vil N1’s kontrolrum falde i klasse 5, hvilket vi finder fornuftigt i lyset af dets kritikalitet. Ser man alene på tærskelværdierne i b) og d) vil størstedelen af N1’s 60kV-stationer (380 ud af 384) falde i anlægsklasse 2, fordi de ikke håndterer 100 MW elproduktion eller 30.000 slutbrugere, mens det er uklart, hvorvidt 60kV-stationer kan være omfattet af punkt a). Det vender vi tilbage til.

N1 mener, at indplacering af 60 kV-netstationer i kategori 3 er helt afgørende for at der kan stilles proportionale krav til dem i lyset af deres kritikalitet (se boks 1). Konsekvensen ved indplacering af 60kV-netstationer i klasse 2 vil således være, at der vil være en lang række proportionale krav, som 60kV-netstationer ikke vil være omfattet af. Disse er oplistet i bekendtgørelsens § 36 stk. 3, hvor det fremgår at klasse 3 anlæg skal implementere foranstaltninger til at understøtte:

- 1) ”At brand, ekstreme vejrforhold, skader eller fejl på anlægget opdages, verificeres og alarmeres.;
- 2) At anlægget har lav sårbarhed over for funktionssvigt af net- og informationssystemer.
- 3) At anlægget har lav sårbarhed over for funktionssvigt af offentligt udbudte elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester.”

Og § 36 stk. 4: ”(anlæg) skal have nødstrømsforsyning, som i tilfælde af strømafbrydelser sikrer anlæggets funktionalitet i perioden frem til strøm forsyningens genopretning”.

En anden konsekvens vil være, at det i udgangspunktet *ikke* vil være muligt for distributionsselskaber at få tillæg til deres indtægtsrammer for at gennemføre førnævnte foranstaltninger på deres 60kV-netstationer, hvis de falder i klasse 2. Det vil altså have en negativ indvirkning på distributionsselskabernes

økonomi at gennemføre disse helt proportionale foranstaltninger. Anbefaling: Energistyrelsen bør finde en måde at gøre gældende, at 60 kV-netstationer er at betragte som Klasse 3-anlæg.

Som tidligere nævnt kan 60 kV-netstationer potentielt rummes af punkt a) i afsnit 1.3 i Tærskelværdier for anlæg i elsektoren. Den har følgende afgrænsning:

"anlæg af væsentlig betydning for at opretholde elforsyningen for de sammenhængende elforsyningssystemer på regionalt plan eller væsentlige dele af disse"

Formuleringen i den nye bekendtgørelse minder om definitionen af anlæg i Klasse 2 i den gældende *Bekendtgørelse om beredskab for elsektoren* (BEK 2646 § 11). Her står, at klasse 2 omfatter:

"Anlæg af væsentlig betydning for at opretholde elforsyningen på regionalt niveau".

Der er således to tilføjelser til den nye paragraf, hvoraf N1 kun vurderer, at den ene kan have betydning for indplacering af 60 kV-netstationer: tilføjelsen af "eller væsentlige dele af disse". Tilføjelsen kan ses som en udvidelse af det hidtidige anvendelsesområde, som åbner op for, at 60 kV-netstationer kan gøres til klasse 3-anlæg.

Årsagen til, at sammenligningen mellem de to definitioner er relevant er, at de krav der blev stillet til anlæg i Klasse 2 i den gældende bekendtgørelse (BEK 2646 §13 stk. 1) stort set svarer til de krav, der nu bliver stillet til anlæg i Klasse 3 i den nye bekendtgørelse (§ 36 stk. 3). Distributionsselskabernes 60 kV-netstationer var indplaceret i klasse 1 i den tidligere bekendtgørelse og således ikke omfattet af den gældende definition. Men det åbner den udvidede definition i den nye bekendtgørelse op for, at de kan blive, hvilket vil være fornuftigt i lyset af 60 kV-netstationers betydning for elsektoren – og andre samfunds-kritiske sektorer som vand og varme.

Boks 1: 60 kV-anlægs betydning rækker ud over elsektoren

Et nedbrud af en 60 kV-netstation vil både have en direkte effekt i form af manglende elektricitet hos slutkunderne, men det vil også have en indirekte effekt på samfundskritiske sektorer som vand, varme og telenetværk, da disse ofte er afhængige af en stabil elforsyning for at kunne fungere effektivt. Det vil kunne føre til:

- **manglende vandforsyning**, fordi de vandværker og pumpestationer, der leverer drikkevand og sikrer tryk i vandforsyningssystemet, kræver stabil elektricitetsforsyning
- **manglende varmforsyning**, fordi både fjernvarmenettets cirkulationspumpe og individuelle husstandes varmepumper er afhængige af stabil elektricitet til at sikre kontinuerlig drift
- **afbrud på de generelle tele- og kommunikationsnetværk**, fordi mobilmaster og fiberinfrastruktur mv. er afhængig af elektricitet til at sikre kontinuerlig drift

- **afbrud på kritiske systemer til nød- og beredskabskommunikation**, som politi, brandvæsen og sundhedsvæsen, er afhængige af stabil elektricitet til at sikre kontinuerlig drift

N1 mener ikke, at indplacering af 60kV-netstationer i kategori 2 afspejler den kritikalitet anlæggene har for de øvrige forsyningsarter og det gensidige afhængighedsforhold. Når elforsyningen er stabil, fungerer de øvrige forsyningsarter også, hvilket er essentielt for samfundets daglige funktion og robusthed i krisesituationer. N1 finder det helt afgørende at udmøntningen af det differentierede reguleringstryk ikke spænder ben for at virksomhederne kan lave de nødvendige investeringer, som skal løfte modstandsdygtighed og beredskab for kritiske aktiver. Det nuværende forslag betyder, at 60kV-netstationer falder i samme kategori som 'almindelige kontorfaciliteter'. Det er ikke foreneligt med ønsket om reguleringstryk som er differentieret ift. kritikalitet.

§ 6 stk. 5: Det fremgår af § 6 stk. 5, at Energistyrelsen kan træffe afgørelse om, at en virksomheds anlæg skal klassificeres i en anden klasse, end hvad der fremgår af tærskelværdierne, "hvis særlige omstændigheder gør, at det pågældende anlæg kan påvirke leveringen af en virksomheds tjeneste til slutbrugere, der udgør kritisk infrastruktur i andre sektorer". N1 vil argumentere for, at dette forhold gør sig gældende for alle 60kV-anlæg, hvilket bør føre til en generel klassificering af alle 60kV-anlæg i klasse 3. Anbefaling: N1 vil advare imod, at man vælger at lade sikkerhedsniveauet på 60kV-stationer komme an på ad hoc vurderinger i Energistyrelsen. Dels vil det antageligt tage tid og kræve ressourcer hos på distributionselskaber og myndigheder at lave disse vurderinger, dels vil det gøre det kræve tid og ressourcer i distributionsselskaberne og hos Forsyningstilsynet at få godkendt friholdelse. I henhold til det citerede uddrag fra paragraffen vil en 60kV-netstation for øvrigt stort set altid have betydning for anden kritisk infrastruktur – vand, varme og telekommunikation. I stedet for at påføre alle involverede et unødigt ressourcetræk bør 60kV-netstationer flyttes op i klasse 3, hvor de hører hjemme.

§ 7: N1 finder det uklart, hvornår virksomheder anvender "almindelige kontorfaciliteter" til at levering af tjenester. N1 forstår det sådan, at bestemmelsen er rettet imod de ansatte, der anvender kritiske systemer. Det bør præciseres i paragraffen, at udmøntningen sker på baggrund af en risikovurdering fra virksomhederne om, hvornår et almindeligt kontor anvendes til levering af tjenesten og dermed er i klasse 2.

§ 8. N1 mener, at alle undtagelsesbestemmelser bør samles i denne paragraf. Det er f.eks. uklart, om det også gælder § 43 i kapitel 10, som omhandler ikke-klassificerede anlæg. Og hvad med andre bestemmelser, som er afhængige af anlægsklassifikation. Gælder de heller ikke for klasse 1-anlæg?

Kapitel 5: Beredskabsplanlægning

§ 14: N1 finder det uklart, hvad der menes med 'anlæg' i paragraffen. Er det klassificerede anlæg? Er det alle tekniske anlæg? Hvad med anlæg, som ikke er tekniske? På sektormøde den 15. januar fik N1 indtryk af, at f.eks. kabelskabe ikke er at betegne som anlæg. Energistyrelsen bedes præcisere dette og/eller gøre gældende, at vurderingen af, hvilke anlæg, der er omfattet, sker på baggrund af en risikovurdering i de virksomhederne.

§ 15 og § 48: Det forekommer, at nærværende paragraf og § 48 stiller overlappende krav. Begge fokuserer på "fortegnelser over net- og informationssystemer, som virksomheden anvender i leveringen af sine tjenester". Energistyrelsen bør genbesøge paragrafferne og sikre, at de samme krav ikke stilles to gange. N1 mener også, at der virker til at være et indholdsmæssigt overlap mellem stk. 2 og 3 i § 15, som bør håndteres.

§ 16: N1 finder det uklart, hvad der menes med "styringskritiske funktioner og beslutningsprocesser". Af hensyn til implementeringen hos virksomhederne, bør energistyrelsen bedes præcisere i den endelige bekendtgørelse.

§ 18: N1 finder det uklart, hvad der menes med formuleringen i stk. 6 om, at "foranstaltninger efter stk. 2, nr. 3, skal implementeres under hensyntagen til det aktuelle tekniske niveau, implementeringsomkostninger og risicienes alvor." Hvad menes med "det aktuelle tekniske niveau" og "risicienes alvor"?

§ 20: Det fremgår af paragraffen, at virksomheder skal have en plan over øvelser, som virksomheden planlægger at gennemføre over en femårig periode i henhold til § 21, og at denne plan skal dække alle øvelseselementer i bilag 4. N1 mener, at punkt 18 på listen om "Genopretning af net- og informationssystemer fra backup, herunder genopretning" bør afgrænses, så den rettes imod systemer, som baserer sig på egenudviklet- og eller specialudviklet software. Begrundelsen for det vil være, at mange af distributivsvirksomhedernes systemer baserer sig på standardløsninger fra leverandører, som på den ene side hurtigt vil kunne genoprette et givent system, men på den anden side ikke vil være villig til at dele koden eksternt. Kravet om at kunne genoprette kildekoden er til gengæld meget relevant for egenudviklet- og eller specialudviklet software, hvor der ikke er en tredjepart, som ligger inde med kildekoden mv., som er nødvendig for genopretning af systemet. Punktet bør derfor afgrænses til dette scope.

N1 har desuden forstået på vores dialog med Energistyrelsen, at Energistyrelsen ikke kan gennemføre punkt 20 om penetrationstest, men at de kan pålægge omfattede virksomheder at gennemføre det. Er det korrekt?

§ 21: Det fremgår af stk. 3, "Virksomheder i niveau 4 og 5 skal 1. gang om året øve genopretning af net- og informationssystemer, jf. øvelseselement nr. 18 i bilag 4." Paragraffens meget brede anvendelsesområde ("net- og informationssystemer") bør præciseres til "forsyningskritiske net- og informationssystemer" for at sikre den risikobaserede tilgang, der balancerer omkostninger og kritikalitet. Ønsker man at bevare det brede scope bør der præciseres, at der skal ske en stikprøvemæssig kontrol, så ikke alle systemer som skal testes. I forlængelse af ovenstående vil N1 gentage, at øvelseselementet omtaler genoprettelse og kildekode. Vi mener primært, at denne test skaber værdi, hvor der er tale om egenudviklet eller specialudviklet software. Ellers er det "geninstallation af en programpakke" eller lignende som er relevant.

Kapitel 10: Anlægs modstandsdygtighed

§ 36: N1 har givet bemærkninger om stk. 3 om klassificering af anlæg under § 6. For så vidt angår stk. 4. om nødstrømsforsyning for klasse 3-5 anlæg, mener N1 at formuleringen om, at den i tilfælde af strøm-afbrud skal kunne sikre "anlæggets funktionalitet i perioden frem til strømforsyningens genopretning" er uhensigtsmæssig. Det manglende tidsspænd betyder de facto, at distributionsselskaber skal have en ubegrænset forsyning af olie til nød anlæg, hvilket N1 finder uhensigtsmæssigt. N1 mener derfor, at der bør indsættes en anden grænse for, hvor lang tid, der skal være nødstrøm. N1 mener, at kravet bør sættes til cirka 4 timer for anlæg i klasse 3. N1 mener desuden, at der bør indføres krav til 60kV-stationer om, at de skal kunne styres manuelt. Der kan stilles differentierede – og udvidede – krav til anlæg i klasse 4 og 5.

I henhold til stk. 6 skal virksomheder "som minimum hvert halve år foretage kontrol med, at foranstaltninger efter stk. 2-4 gennemføres, er intakte og fungerer efter hensigten, herunder foretage afprøvning af et anlægs nødstrøm". N1 vil gøre opmærksom på, at der vil være et betydeligt ressourcetræk forbundet med at gennemføre en sådan kontrol på så mange anlæg, og at man derfor overveje om kontrolindsatsen kan ske i form af stikprøver.

N1 hæfter sig ved, at der i udkastet til bekendtgørelse ikke stilles krav til opbevaring af kritisk infrastruktur før iværksættelse. N1 mener, at et sådant krav bør indskrives med afsæt i en konkret risikovurdering i de omfattede virksomheder.

§ 37. N1 lægger til grund, at der med virksomhedens 'anlæg' menes anlæg i klasse 2-5 i bilag 2, samt 'almindelige kontorfaciliteter'. Er det korrekt? I så fald mener N1, at stk. 5 med fordel kan gøres stikprøve-baseret for bedre at balancere ressourcetræk og forventet værdi.

§ 42. Det fremgår af paragraffen, at virksomheder for rørledninger og kabler som er nedgravet eller suspenderet i luften kun skal implementere foranstaltninger efter § 36 og § 38, stk. 2, nr. 3. Sidstnævnte gør gældende, at foranstaltningerne skal omfatte "*elektronisk overvågning til at opdage forsøg på*

indtrængen, herunder forsøg på sabotage, indbrud og tyveri". Distributionsselskabernes 60kV-kabler falder i kategori 2 og vil således være omfattet af dette krav, som vil være ekstremt omkostningsfuldt at leve op til, fordi det vil kræve udskiftning af kabler. N1 ser det som en kerneopgave at kunne detektere tryk- eller spændingsdyk i vores aktiver, hvilket vi allerede kan i dag. Vi finder det derfor uhensigtsmæssigt at skærpe kravet i retning af præventive tiltag, som vil være ekstremt svære at gennemføre i praksis, når det kommer til nedgravede kabler. I forlængelse af det, håber N1 at Energistyrelsen vil bekræfte, at kabler giver kun anledning til de specifikt angivne foranstaltninger i denne paragraf. Alle andre bestemmelser om anlæg i forskellige klasser gælder ikke for kabler (også uden for kapitel 10).

Kapitel 11: Sikkerhed i net- og informationssystemer

Energistyrelsen bør udarbejde et overblik over, hvilke systemklasser, der er omfattet af hvilke paragraffer. I den nuværende bekendtgørelse er det svært at skabe overblik over de enkelt krav som rammer de forskellige systemklasser, hvilket gør den uhensigtsmæssigt svært at implementere og løbende holde sig compliant med for de omfattede virksomheder. N1 mener, at et oversigtsskema som nedenstående vil bidrage til at skabe sikkerhed i virksomhederne for, hvilke typer af systemer, der er omfattet af hvilke krav i bekendtgørelsen. Det vil bidrage til en mere effektiv implementering, samt løbende compliance.

Systemklasser

Net og informationssystemer	Understøttende Net og informationssystemer	Forsyningskritiske Net og informationssystemer	Industrielle kontrolsystemer og operationelle kontrolsystemer	Servere, databaser og netværksudstyr, som anvendes i forbindelse med leveringen af virksomhedens tjenester.
§44, §45, §47... osv	§46, §49 stk 2, §54... osv.	§46 stk 2, §48 3), §49 stk 3, §52 stk. 2... osv	§56... osv	§48, §50, §59... osv

OBS: Tabellen er illustrativ og ikke fyldestgørende ift. indhold. Den bør opdateres af Energistyrelsen når bekendtgørelsens endelige version er klar. Tabellen kan evt. begrænses til de tre første kategorier.

§ 47. Det fremgår af stk. 6, at "Virksomheder skal sikre, at oplysninger om sårbarheder, som kan have sikkerhedsmæssig betydning for energisektoren, videreformidles til Energistyrelsen og virksomheder, som varetager sektorberedskabet". Vi forstår på Energistyrelsen, at intentionen er, at virksomheder, der

hidtil har indberettet til Energinet skal fortsætte med det. N1 mener, at det er hensigtsmæssigt at bygge videre på denne praksis, og vil opfordre til, at det gøres tydeligt i paragraffen, så f.eks. distributionsselskaber ikke skal viderelede oplysninger om sårbarheder parallelt til flere aktører.

§ 53: Det fremgår af paragraffen, at "Virksomheder skal anvende multifaktorautentificering (MFA) eller kontinuerlig autentificering ved adgang til virksomhedens net- og informationssystemer." N1 mener, at dette bør begrænses til ekstern adgang (fjernadgang) og opfordrer til, at Energistyrelsen forbereder sig på scenarier, hvor telenetværket er nede, og man derfor ikke kan bruge specifikke MFA-løsninger. Der bør tilføjes et punkt 2, som gør gældende at myndighederne skal aftale en løsning til krisesituationer med energisektoren.

§ 54: N1 mener, at paragraffen bør henvise til CFCS *best practice* på området, som løbende opdateres.

§ 59. Det fremgår af paragraffens stk. 2, at "Backups efter stk. 1 skal beskyttes med foranstaltninger, der garanterer samme beskyttelsesniveau som for det forsyningskritiske net- og informationssystem, der tages backup af." Og stk. 3: "Virksomheder i niveau 4 og 5 skal tage backup efter stk. 1 i flere kopier. Backups skal opbevares særskilt fra det forsyningskritiske net- og informationssystem, der tages backup af, herunder som offline kopier." Styk 2 og 3 forekommer at modsige sig selv, fordi 'backups' kun kan opnå det samme beskyttelsesniveau, hvis de opbevares i det OT-miljø, der understøtter vores forsyningskritiske net- og informationssystem – hvilket de altså ikke må. Det efterlader alene muligheden for offline kopier. Paragraffen bør omskrives eller præciseres.

§ 62 Det fremgår af § 62 stk. 2, at "Netværkssegmentering efter stk. 1, stk. 3 og stk. 5, skal ske ved brug af en demilitariseret zone, som skal placeres mellem det isolerede netværk med forsyningskritiske net- og informationssystemer og øvrige netværk". N1 støtter formålet angivet i stk. 1 om at isolere virksomhedens forsyningskritiske net- og informationssystemer fra andre net- og informationssystemer og udstyr, men mener ikke, at bekendtgørelsen bør pege på brug af en DMZ, som den eneste mulige løsning. Det begrænser virksomhedernes handlefrihed uhensigtsmæssigt, da der findes andre måder at gøre dette på. N1 foreslå på den baggrund af brede formuleringen i stk. 2 ud ved at tilføje "... skal ske ved brug af en demilitariseret zone eller lignende...". Til paragraffen.

§ 67: N1 finder det uklart, hvad der menes med samme beskyttelsesniveau i stk. 1. Det er væsentligt at der skelnes imellem beskyttelse af kritisk infrastruktur (OT) og logs (klassisk IT). I OT er det processen som skal sikres og i IT er det informationen der skal beskyttes, dette opnås på forskellige måder. Det vil derfor ikke nødvendigvis være samme sikkerhedsforanstaltninger som skal implementeres.

Kapitel 12: Håndtering af hændelser

§ 75: Det fremgår af paragraffens stk. 1, at:

"Virksomheder skal uden unødigt ophold underrette modtagere af deres tjenester, om væsentlige cybertrusler eller hændelser, der negativt påvirker eller har potentiale til negativt at påvirke modtagerne af virksomhedens tjenester."

Bestemmelsen implementerer EU direktiv 2022/2555 Artikel 23, stk. 1, hvor der fremgår om rapporteringsforpligtelser at:

"Hvor det er relevant, underretter de pågældende enheder uden unødigt ophold modtagerne af deres tjenester om væsentlige hændelser, der sandsynligvis vil påvirke leveringen af disse tjenester negativt."

Og stk. 2:

"I givet fald sikrer medlemsstaterne, at væsentlige og vigtige enheder uden unødigt ophold meddeler modtagerne af deres tjenester, som potentielt er berørt af en væsentlig cybertrussel, eventuelle foranstaltninger eller modforholdsregler, som disse modtagere kan træffe som reaktion på den pågældende trussel. Hvor det er relevant, skal enhederne også informere de pågældende modtagere om selve den væsentlige cybertrussel."

N1 hæfter sig ved, at Energistyrelsens implementering afviger fra direktivets ordlyd på en række områder med betydning for omfanget af virksomhedernes forpligtelse. Vi vil derfor opfordre til at man får disse nuancer med fra direktivet og over i bekendtgørelsen:

Det bør tilføjes først i § 75, at virksomheder skal underrette modtagere af deres tjenester, hvor det er relevant. Denne tilføjelse giver et fortolkningsrum til implementeringen hos virksomheder, som de kan udfylde – i samarbejde med myndighederne. Den nuværende formulering er så bred, at den *de facto* pålægger virksomheder at oversvømme slutbrugere med information, som de hverken kan handle på eller drage nytte af. Herved risikerer man dels, at der opstår en "ulven kommer"-fornemmelse hos slutbrugere, som betyder, at ikke handler, når det er nødvendigt, fordi de har hørt om så mange mulige trusler fra virksomhederne. Dels at forpligtelsen til at viderebringe mulige trusler ender med at gå ondsindede magters ærinde ved at skræmme befolkningen. I forlængelse af det, mener N1 at det bør præciseres, at:

- 1) Fokus skal være på, hvor modtagerne kan træffe modforanstaltninger, jf. stk. 2 i direktivet.
- 2) Der skal ikke informeres om årsagen medmindre det er relevant.
- 3) Det er kun 'væsentlige hændelser'. § 75 stk. 1 er alt for uklar om dette, og kan give indtryk af, at det er alle hændelser.

- 4) Det 'potentielle' element i bestemmelsen skal ikke være definerende for om der skal underrettes, men om hvem der skal underrettes.
- 5) Det skal nøje overvejes, om alle de begivenheder, der karakteriseres som 'væsentlige hændelser' skal indgå i § 75, eller om de kun er de specifikt nævnte i direktivets artikel 23, stk. 3. Resten af de 'væsentlige hændelser' kan kommunikeres til myndighederne men ikke nødvendigvis modtagerne

§ 76: Som tidligere nævnt mener N1, at hidtidig praksis bør fastholdes, så selskaber der hidtil har underrettet Energinet om hændelser fortsætter med det. Vores forståelse er, at Energistyrelsen er enige i denne tilgang. Vi vil derfor opfordre til, at det bliver skrevet eksplicit i paragraffen.

§ 77. Paragraffen gør gældende, at "virksomheder uden unødigt ophold og under alle omstændigheder (skal) underrette Energistyrelsen om enhver hændelse, der har en væsentlig indvirkning på leveringen af virksomhedens tjenester". Og at væsentlige hændelser omfatter stk. 2 b) "Hændelser, hvor der er begrundet mistanke om eller kendskab til indbrud, tyveri, sabotage og spionage". De vil føre til en betydelig rapporteringsforpligtelse, hvis N1 skal indrapportere til Energistyrelsen hver gang vi får stjålet kabel i marken eller har et mindre lokalt strømnedbrud på grund af et overgravet kabel. Vi mener derfor at eksemplerne i stk. 2 b) bør genbesøges, så der tydeliggøres en bagatelgrænsen for indberetning, som reflekterer hændelsens kritikalitet.

§ 80: Paragraffen går videre end § 77, idet den gør gældende, at "Virksomheder skal anmelde hændelser på land, hvor der er begrundet mistanke om eller kendskab til indbrud, tyveri, sabotage og spionage til politiet." N1 opfordrer til, at disse formuleringer modereres, så virksomheder og myndigheder ikke skal bruge unødigt mange ressourcer på at rapportere hændelser, uden der er taget stilling til deres kritikalitet.

§ 105: Som tidligere nævnt bør det forklares, hvordan virksomhederne skal kommunikere til Energistyrelsen, hvis virk.dk er nede pga. en nødsituation.

Kapitel 21: Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 124. Det fremgår af Stk. 3., at "Ansøgning om forhøjelse af reguleringsprisen for omkostninger afholdt i 2024 sker efter de hidtil gældende regler". Det betyder, så vidt vi forstår, at distributionsvirksomheder først kan få godkendt omkostninger i 2025. Eftersom NIS2-direktivet, blev vedtaget i december 2022, og pålagde medlemsstaterne at vedtage og offentliggøre de nødvendige love og administrative bestemmelser for at efterkomme direktivet senest den 17. oktober 2024 og med ikrafttræden den 18. oktober 2024, finder vi det yderst problematisk at omkostninger først kan godkendes efter love og bestemmelser skulle være trådt i kraft. Anbefaling: Bestemmelsen bør gøre gældende, at omkostninger kan afholdes fra den annoncerede ikrafttrædelse af direktivet i medlemsstaterne (18. oktober 2024) og i overensstemmelse med de vedtagne regler i Indtægtsrammebekendtgørelsen. Sker det ikke, vil det dels betyde, at man:

- 1) straffer virksomheder for at planlægge tiltag efter den annoncerede ikrafttrædelse;
- 2) staffer virksomheder for at udvise rettidig omhu i lyset af det kritiske trusselsbillede;
- 3) staffer virksomheder for at efterfølge de anvisninger, som myndigheder er kommet med i forhold til at styrke resiliens og beredskab bl.a. på tilsynsbesøg.
- 4) straffer virksomheder for at opbygge og bidrage med konkrete erfaringer til Energistyrelsens arbejde med at skabe en ny lovgivningsramme for beredskab i energisektoren

3. Afrunding

N1 håber, at de ovenstående bemærkninger og anbefalinger vil blive taget som konstruktivt input til lovforslaget og det videre arbejde med implementeringen. Vi står som sagt til rådighed, hvis der skulle være behov for uddybende oplysninger eller spørgsmål.

Med venlig hilsen

Jeppe Wraae Nielsen

Elnetselskabet N1 A/S

Center for Beredskab
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København

Journalnummer: 2024 – 6493
Sendt pr. email til beredskab@ens.dk

23. januar 2025

Høringssvar til høring over udkast til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren

Norlys takker for muligheden for at afgive høringssvar til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren. Norlys er bredt til stede i den elektriske værdikæde, hvorfor nærværende bekendtgørelse omfatter en række af koncernens selskaber og aktiviteter. Vi gør i den forbindelse opmærksom på, at dette høringssvar er udtryk for koncernens overordnede bemærkninger, og at Elnetselskabet N1 afgiver et selvstændigt høringssvar.

Høringssvaret er opdelt i en række generelle bemærkninger efterfulgt af en række specifikke bemærkninger til konkrete afsnit.

Generelle bemærkninger

Behov for tydeliggørelse af krav og definitioner

Norlys anerkender Energistyrelsens indsats for med implementeringen af NIS2- og CER-direktiverne at lave én samlet regulering for beredskab og cybersikkerhed, der dækker hele energisektoren. Det vil bidrage positivt til sektorens arbejde med sikkerhed og beredskab, at virksomheder fremover kun skal orientere sig i ét lovkompleks. Klare definitioner og en konsistent anvendelse af begreber er afgørende for en effektiv og ensartet implementering hos sammenlignelige virksomheder, der er omfattet af lovgivningen. Vi anerkender Energistyrelsens store arbejde med at sikre dette på tværs af lovforslaget og i bekendtgørelsen, men ser definitioner, udtryk og krav, som vi finder uklare og/eller vanskelige at omsætte i praksis.

For det første fremgår det ikke klart af formuleringen i §4, stk. 3, hvordan koncernforbundne virksomheder, der opererer inden for flere delsektorer, vurderes og niveauinddeles. Det er vores opfattelse, at vurderingen og klassificeringen af virksomheder bør ske særskilt baseret på CVR, også selvom de er koncernforbundne eller organiseret under samme relevante ledelse. Det er desuden vores opfattelse, at bestemmelsen om, at virksomheder i flere delsektorer tildeles det højeste niveau, efter hvilket virksomheden overskrider tærskelværdierne, kun finder anvendelse, såfremt virksomhederne har samordnet beredskab og ikke ud fra, at virksomhederne er koncernforbundne.

Denne skelnen er væsentlig for at sikre, at bekendtgørelsen på balanceret vis understøtter det nødvendige og stærke operative beredskab uden at indføre disproportionale krav. Udgangspunktet for en retvisende og proportional tilgang må være, at det kun er virksomheder, hvis beredskab og modstandsdygtighed reelt er

forbundne via samordnet beredskab, som tildeles efter højeste niveau, mens virksomheder, der er funktionelt adskilt fra resten af koncernen niveauinddeles uafhængigt. Vi anmoder derfor om, at det præciseres i bekendtgørelsen, at virksomheder ikke niveauinddeles ud fra koncernforbundethed, men særskilt på baggrund af CVR-nummer. Det kan gøres på følgende måde:

*"§4, stk. 3: Virksomheder, der opererer inden for flere delsektorer, tildeles det højeste niveau, efter hvilket virksomheden overskrider tærskelværdierne.
Dette vurderes særskilt for hver enhed med selvstændigt CVR-nummer."*

For det andet er "anlæg" et centralt begreb, der anvendes gennemgående i både lovforslaget og bekendtgørelsen, uden at det defineres nærmere. Det står således ikke klart for os, om fx et ladenetværk bestående af ladestandere eller en batteripark skal ses som et anlæg, der skal klassificeres ud fra tærskelværdierne i bilag 2, og i så fald hvordan. Norlys forstår, at virksomheders anlæg og klassificeringen af disse har stor betydning for niveauinddelingen af virksomheder. Derfor er klarhed omkring begrebet samt hvilke forhold, der afgør den samlede klassificering af virksomhedens anlæg af stor betydning. Vi opfordrer derfor Energistyrelsen til at afklare dette for de enkelte delsektorer i de kommende vejledninger.

For det tredje finder vi tærskelværdierne i bekendtgørelsens bilag 1 vanskelige at operationalisere i de forskellige delsektorer. Vi forstår, at niveauinddelingen sker på baggrund af virksomhedens kapacitet målt i MW, men det er uklart for os, hvordan kapaciteten udregnes for de forskellige delsektorer. For at sikre en klar og ensartet forståelse hos de omfattede virksomheder, anmoder vi derfor Energistyrelsen om at afklare dette eksempelvis i en vejledning med konkrete eksempler.

For det fjerde optræder udtrykket "passende" gentagende gange i bekendtgørelsen og lovforslaget. Vores forståelse af udtrykket er, at virksomhederne på baggrund af egen risikovurdering selv skal vurdere, hvad der er passende. Dette ønskes be- eller afkræftet i høringsnotatet.

Afstemte begreber på tværs af sektorer der omfattes af NIS2 og CER

Bekendtgørelsen har hjemmel i lovforslag L 111, der implementerer NIS2 og CER-direktiverne i energisektoren. Norlys bakker op om den sektorspecifikke implementering som følge af sektoransvarsprincippet, men vi ønsker samtidig at lægge vægt på vigtigheden af, at der koordineres og i videst muligt omfang skabes ensartethed om centrale begreber og krav på tværs af sektorer, der omfattes af NIS2 og CER.

Ledelsesbegrebet er et af disse centrale begreber. I bekendtgørelsen og lovforslaget henvises der gennemgående til "virksomhedens ledelse" og "ledelsesorganer", uden at begrebet er klart defineret. Ledelsesansvar er et afgørende element i etableringen af velfungerende organisationer, der kan træffe informerede beslutninger om beredskab, sikkerhed og risikostyring. Begrebet er centralt for implementeringen af NIS2 og CER, men uden en klar definition, er det vanskeligt at afklare og afgrænse den rette personkreds.

Energistyrelsen har oplyst, at ledelsesbegrebet vil blive afstemt på tværs af sektorer, der er omfattet af NIS2 og CER. Det hilser Norlys velkommen, idet det vil understøtte en ensartet implementering på tværs af branchen, men også på tværs af de kritiske sektorer i Danmark. Indtil den nærmere definition af ledelsesbegrebet foreligger, vil vi opfordre Energistyrelsen til at præcisere, at de nuværende definitioner ikke skal betragtes som endelige, men vil blive erstattet af definitioner, der er afstemt på tværs af kritiske sektorer.

Specifikke bemærkninger:

- I henhold til § 9 stk. 2 skal virksomheder uden unødigt ophold sende oplysninger om ændrede forhold af betydning for en virksomheds niveauinddeling og et anlægs klasse til Energistyrelsen. Det står imidlertid ikke klart, om virksomheden skal sende oplysninger om *enhver* ændring i forhold, der ligger til grund for virksomhedens niveauinddeling og et anlægs klasse, eller om der er tale om ændringer, der er *udslagsgivende* herfor, forstået som ændringer der medfører, at virksomheden eller anlægget tildeles et andet niveau eller klasse.

Vi gør i den forbindelse opmærksom på, at indberetning af enhver ændring vil medføre et stort antal løbende henvendelser til Energistyrelsen, særligt fra ladeoperatører idet der særligt i disse år ses en kraftig vækst i etableringen af ladeinfrastruktur. For at minimere den administrative byrde, som de mange henvendelser vil pålægge virksomhederne og Energistyrelsen, opfordrer vi til, at der kun skal sendes oplysninger, der er udslagsgivende, eller at der som minimum defineres en nedre grænse for, hvor små ændringerne kan være, før de skal sendes til Energistyrelsen.

- Bekendtgørelsens §45 angiver, at virksomheder skal have procedurer for sikkerhed og opfølgning på disse i forbindelse med erhvervelse, udvikling og vedligeholdelse af net- og informationssystemer. Vi hæfter os ved, at der er særskilte driftsområder og opgaver, som ikke vil være omfattet af "vedligeholdelse" og ønsker i den forbindelse at spørge, om der er en årsag til, at IT-domænet "drift" er udeladt i bestemmelsen?
- Det følger af bekendtgørelsens §104 stk. 2, at der kan gives indsigt i fortrolige informationer jf. §26 i lov om styrket beredskab i energisektoren til personer, for hvem det er en tjenestelig nødvendighed, eller personer som har lovkrav herpå. Det bemærkes, at der i telesektoren gælder bestemmelser, der i videre omfang undtager oplysninger af særlig følsom karakter fra aktindsigt, end hvad der lægges op til for energisektoren. Da fortrolige oplysninger i sin natur kan være væsentlige for en virksomheds modstandsdygtighed, vil vi opfordre til, at den berørte virksomhed altid inddrages i vurderingen af oplysningernes karakter, før der træffes beslutning om aktindsigt.
- Bekendtgørelsens §§ 122 og 123 om fratagelse af hhv. certificeringer og godkendelser er ufærdige. Da disse bestemmelser kan være indgribende for de omfattede virksomheder, bør de udgå af bekendtgørelsen, da vi ikke har haft mulighed for at komme med bemærkninger til dem.

Norlys ser frem til den fortsatte dialog om styrkelse af beredskabet og modstandsdygtigheden i energisektoren og står naturligvis til rådighed for uddybning af høringssvaret.

Med venlig hilsen

Johanne Nedergaard Ørnsholt
Public Affairs-konsulent, Norlys Group

Maja Voigt Øvlisen
Business information security officer Norlys Energi, Kundeselskabet Norlys

Fra: Lise Emilie Berendt <leb@samaqua.dk>
Sendt: 23. januar 2025 10:35
Til: Beredskab, Energistyrelsen
Cc: Peter Mortensen
Emne: Høring over udkast til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab - j.nr: 2024 - 6493

[EKSTERN E-MAIL] Denne e-mail er sendt fra en ekstern afsender.
Vær opmærksom på, at den kan indeholde links og vedhæftede filer, som ikke er sikre.

Hermed fremsendes SamAquas høringssvar til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren:

§ 73: Operationelt kontaktpunkt

Det foreslås, at det præciseres, hvad ligger der heri.

§ 77: Indberetning af væsentlige hændelser

Der bør udarbejdes skabeloner til indberetningen, så det sikres, at de nødvendige oplysninger indhentes med færrest ressourcer for omfattede virksomheder.

Der bør anvendes samme selvbetjeningsløsning for indberetning til de forskellige myndigheder. I § 77, stk. 4 stilles der f.eks. krav om, at CSIRT orienteres særskilt, hvis hændelsen kompromitterer sikkerheden i virksomheden net- og informationssystemer. Dette bør systemunderstøttes, så indberetning til flere myndigheder sker med færrest ressourcer for omfattede virksomheder. Der kan evt. indsættes et felt, der skal afkrydses, hvis hændelsen har kompromitteret sikkerheden i virksomhedens net- og informationssystemer, herefter bør systemet selv sende indsende indberetningen til de relevante myndigheder. Det samme gør sig gældende, hvor der både skal indberettes til Miljøstyrelsen og Energistyrelsen for multiforsyninger. Energistyrelsen er tidligere blevet gjort opmærksom på denne problemstilling.

§ 77, stk. 2: Definition af væsentlige hændelser:

Nr. 2: Hændelser, som har forårsaget eller er i stand til at forårsage økonomisk tab for den berørte virksomhed.

Det foreslås, at der indsættes et væsentlighedsэлемент i formuleringen f.eks. større økonomiske tab eller lign.

§ 114, stk. 3, nr. 1: Identificering af særlige virksomheder

1) Virksomheder der overskrider en af følgende tærskler:

*a) Har 50 ansatte eller derover, **eller***

*b) en årlig omsætning **og** en årlig samlet balance, der overstiger 10. mio. EUR.*

Der gøres opmærksom på, at myndighedernes ikke har samme fortolkning af direktivets størrelseskrav. Nedenstående er udklip fra Forsvarsministeriet lovudkast - *Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser til § 1:*

**For at leve op til størrelseskravet i NIS 2-direktiv
enhederne således beskæftige mindst 50 personer**

Placeringen af og/eller er ikke ens, hvilket har en væsentlig indholdsmæssig betydning, da Energistyrelsens formulering medfører, at flere enheder omfattes af NIS2-kravene. Der er gjort opmærksom på dette ifm. høringen af implementeringsloven.

I er velkomne til at kontakte mig, hvis I har spørgsmål til ovenstående.

Med venlig hilsen

Lise Emilie Berendt
Specialkonsulent

Direkte:

Mobil: +45 24 48 56 59
E-mail: leb@samaqua.dk
Web: www.samaqua.dk

Samaqua

Energistyrelsen

Center for Beredskab

Carsten Niebuhrs Gade 43

1577 København

Journalnummer: 2024 – 6493

Høringssvaret er sendt til beredskab@ens.dk

22. januar 2025

Høringssvar vedr. udkast til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren.

TotalEnergies har d. 16.12.2024 modtaget indkaldelse til høringssvar ang. udkast til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren og kvitterer for muligheden for at deltage i høringen. Vi vil i det følgende komme med vores bemærkninger til det fremsendte udkast.

Specifikke kommentarer

- Vedr. krav i udkastet i bekendtgørelsens § 11, stk. 6. Forbud mod sammenfald mellem beredskabskoordinatoren, cyberkoordinatoren og virksomhedens ledelse. Hertil kan anføres, at ordlyden ikke tager højde for komplekse, modne virksomhedsstyringssystemer, der gør det muligt at varetage sådanne roller af den samme ressource. TotalEnergies opfordrer til at borttage dette krav eller at omskrive teksten, således der kan dispenseres herfor.
- Vedr. krav i udkastet til bekendtgørelsens § 38, stk. 2, nr. 4. Dette er ikke relevant for offshore-anlæg, da adgang hertil sker via skib/helikopter, hvor der er styring over, hvem der har adgang.
- Vedr. krav i udkastet til bekendtgørelsens § 42, jf. § 38, stk. 2, nr. 3. Krav om etablering af elektronisk overvågning til at opdage forsøg på indtrængen, herunder forsøg på sabotage, indbrud og tyveri, for rørledninger og kabler som er nedgravet, suspenderet i luften, ligger på eller nedgravet i havbunden. Det kan anføres, at rørledninger og kabler er overvåget ved hjælp af trykovervågning samt ved forstyrrelse af kabler. Hertil kan anføres, at det ikke er en praktisk mulighed at etablere yderligere overvågning, som også nævnt på Sektormøde d. 15. januar 2025.
- Bekendtgørelsens § 77 er skrevet med dobbelt stykke 2.

Såfremt der måtte være spørgsmål til det ovenstående, står TotalEnergies naturligvis til rådighed for en uddybning af høringssvaret.

Med venlig hilsen

Mads Arndal-Lauritzen

Head of Commercial, Regulatory & Public Affairs

TotalEnergies Danmark

mads.arndal-lauritzen@totalenergies.com

Energistyrelsen
Center for beredskab
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København

Til: beredskab@ens.dk

Dato: 23. januar 2025

Høringssvar til udkast til bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren og udkast til bekendtgørelse om Energistyrelsens gebyrer efter lov om styrket beredskab i energisektoren

Vores Elnet takker for muligheden for at komme med høringssvar på den nye lov og de tre nye bekendtgørelser. Vi har særligt en bekymring omkring klassificering af anlæg og behovet for nødstrøm - hvorfor vi fremsender dette høringssvar.

Vedr. § 6 i Udkast til Bekendtgørelse om modstandsdygtighed og beredskab i energisektoren

Mulighed for at søge om at få opkvalificeret et anlæg

Vi ser et behov for at få indtægtsreguleret omkostningerne til nødstrømsforsyning, og vi har svært ved at forestille os at undvære nødstrøm på nogen af vores 60 kV stationer.

Vi er imidlertid bekymrede for, at en opklassificering af klasse 2 anlæg til klasse 3, for at få indtægtsdækket omkostningen, samtidigt vil medføre at anlæggene underlægges højere sikkerhedskrav, og dermed udgøre en endnu større udgift.

I erkendelse af at der kan være andre typer anlæg i klasse 2 som ikke har behov for nødstrøm, giver det måske ikke mening at pålægge et krav om nødstrøm for hele klasse 2.

Vi foreslår at der findes en måde hvorpå nødstrøm kan være et krav for 60kV stationer i klasse 2 uden at det medfører de øgede krav som følger af klasse 3, og uden at kravet om nødstrøm rammer andre typer anlæg i klasse 2. Det kan evt. ske via en opdeling af klasse 2 eller en tillægsklasse der pålægger nødstrøm for visse typer anlæg eller lign.

Et forslag kunne være at indføre et nyt stk. 5 mellem de nuværende § 6, stk. 4 og stk. 5:

Nyt stk. 5: Anlæg i klasse 2 kan på baggrund af en risikovurdering og efter forhandling mellem virksomheden og Energistyrelsen, omfattes af krav om nødforsyning jf. stk. 4.

Vi står naturligvis til rådighed for eventuelle spørgsmål og håber, vores bemærkninger vil blive taget med i det videre arbejde.

Med venlig hilsen
Vores Elnet A/S

(Jill Poulsen, Informationssikkerhedskoordinator)